Ellend községi Önkormányzat képviselő-testületének

7/2025.számú

JEGYZŐKÖNYVE

Készült, Ellend községi Önkormányzat képviselő-testületének az ellendi polgármesteri hivatalban *2025. december 2-án* 17:00 órakor megtartott soros ***nyílt képviselő-testületi ülésről.***

Jelen vannak:
Hafner Csaba polgármester
Boros Anikó képviselő
Hartner Gergely képviselő – igazolatlanul távol
Soványné Takács Zsuzsanna képviselő
Szabó Dávid képviselő

Hendzselné Papp Ilona aljegyző

Napirendi pontok:

1. **Beszámoló az elmúlt ülés óta történt eseményekről, lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester
2. **Helyi esélyegyenlőségi program és intézkedési terv felülvizsgálata**
   Előterjesztő: Hendzselné Papp Ilona aljegyző
3. **Fejlesztések, beruházások, pályázatok, szerződések**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester
4. **Év végi szociális támogatás**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester
5. **Bursa Hungarica pályázatok elbírálása**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester
6. **Egyedi kérelmek**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

Hafner Csaba polgármester köszöntötte a megjelenteket. A polgármester megállapította, hogy a képviselő-testület határozatképes, mivel az 5 megválasztott képviselőből 4 fő jelen van.
A polgármester ismertette a napirendi pontokat. A napirendi pontokhoz módosító indítvány nem érkezett.

1. **Napirend: Beszámoló az elmúlt ülés óta történt eseményekről, lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról**
   Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

Hafner Csaba polgármester elmondta, hogy az önkormányzati rendezvények sikeresen lezajlottak. A tökfaragó és adventi készülődést magában foglaló kézműves délutánok, -melyeket az önkormányzat az Ellendi Közösségfejlesztő Egyesülettel közösen szervezett-, sikeresek voltak. Sokan részt vettek a programokon. Az alapanyag költségeket az önkormányzat és az EKÖFE közösen biztosította.

A napelemes közvilágítási lámpákra az árajánlatokat beszerezte, azok elbírálására külön napirendi pont keretében kerül sor.
A közvilágítás karbantartási feladatokra 1 ajánlat érkezett. Erről is fognak dönteni a mai ülésen a képviselők.
Tájékoztatta a képviselőket arról, hogy az önkormányzattal szerződésben álló szolgáltatók többsége árat emel. Ezek közül az LDSZ és a munkavédelmi feladatokat ellátó szolgáltató már jelezte is az áremelkedés nagyságát.
A DRV Zrt. 2 határozat jóváhagyása ügyében kereste meg a polgármestert. Az önkormányzat szavazati aránya csekély, ennek ellenére a kért döntésekre pozitív választ adott.
A mobiltelefon előfizetések felülvizsgálata a költségcsökkentés érdekében megkezdődött. A szolgáltatóval ez ügyben felvette a kapcsolatot. Az ajánlatok kidolgozása folyamatban van.
Elmondta, hogy a karácsonyi ünnepség várható időpontja – az iskolával történt egyeztetés eredményeképpen – 2025. december 16. 17.00 óra.

A beszámolót a képviselő-testület meghallgatta, kérdés, hozzászólás nem érkezett, ezért a polgármester kérte annak elfogadását.

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

51/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja a polgármester beszámolóját az elmúlt ülés óta történt eseményekről, lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

2. Helyi esélyegyenlőségi program és intézkedési terv felülvizsgálata
Előterjesztő: Hendzselné Papp Ilona aljegyző

Hafner Csaba polgármester tájékoztatta a képviselő-testületet, hogy Ellend községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló Helyi esélyegyenlőségi programját és intézkedési tervének felülvizsgálata szükséges. Az intézkedési tervet 2 évenként felül kell vizsgálni, melynek során számba kell venni a tervezett intézkedéseket. Meg kell vizsgálni, hogy a tervezett intézkedések megvalósultak-e, vannak-e új intézkedési tervek, illetve a meglévő és még nem teljesült intézkedések teljesítési határideje tartható-e.

Felkérte Hendzselné Papp Ilona aljegyzőt, hogy ismertesse az intézkedési terv felülvizsgálata tárgyában milyen intézkedések történtek.

Hendzselné Papp Ilona aljegyzőt elmondta, hogy a HEP felülvizsgálata érdekében az egész terv feldolgozásra került. Ennek keretében áttekintésre kerültek az intézkedések. HEP fórum került összehívásra, melynek keretében a partnerekkel közösen megvitatásra kerültek az intézkedések, a jövőbeni célok, melyek intézkedésekké lettek transzformálva.

Ismertette a felülvizsgálat eredményeképpen született intézkedési terv tervezetét. (1. melléklet)

Az intézkedési terv felülvizsgálatát a képviselők megismerték, azzal egyetértettek.

Hafner Csaba polgármester javasolta az intézkedési terv felülvizsgálata eredményeképpen született dokumentum elfogadását a jegyzőkönyv 1. melléklete szerinti tartalommal.

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

52/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Ellend községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló felülvizsgált Helyi esélyegyenlőségi programját és esélyegyenlőségi intézkedési tervét.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

3. Fejlesztések, beruházások, pályázatok, szerződések
Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

Hafner Csaba polgármester elmondta, hogy a DRV Zrt. megkereste az önkormányzatot, hogy a gördülő fejlesztési tervben általuk meghatározott - de az önkormányzat által el nem fogadott – beruházási tervrész elemét, a szederkényi kút fúrására vonatkozó munkákat rendelje meg, és nyilatkozzon, hogy amennyiben a koncessziós díj nem fedezi a beruházási költséget, akkor azt milyen forrásból fogja finanszírozni az önkormányzat.

Elmondta, hogy a beruházási tervrészt nem fogadta el az önkormányzat, ezért a megrendelő aláírására a polgármesternek nincs felhatalmazása.

Kérte, hogy ezt a döntést erősítse meg a képviselő-testület, amennyiben egyetért vele.

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

53/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat a DRV. Zrt. által megküldött Szederkényi kút létesítésére vonatkozó beruházási megrendelőt továbbra sem fogadja el, a tervrészben rögzített beruházással nem ért egyet.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

Hafner Csaba polgármester elmondta, hogy az önkormányzat 2025-ben az MFP/ÖTIFB/2025/TFIK pályázat keretében 1.659.433 Ft vissza nem térítendő támogatást nyert az Ellendi temetőben 20 db egyszemélyes urnahely kialakítására.

A beruházás megvalósítása érdekében 3 árajánlatot beszerzett. Az eredeti pályázat a Gálfy Síremlék Kft. ajánlatával lett beadva, mely szerint a beruházás bruttó 1.549.400 Ft-ba kerülne. Árajánlatot adott a Gusztáv-ÉK-KŐ Kft. 2.039.620 Ft összegben, valamint Boráros Kornél E.V. 2.178.685 Ft összegben.

Mindhárom árajánlat azonos műszaki tartalmat takar.
A képviselők az árajánlatokat áttekintették.

A polgármester összefoglalta az elhangzottakat, és javasolta, hogy a legkedvezőbb ajánlatot adó Gáfy Síremlék Kft. ajánlatát fogadják el.

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

54/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat a MFP/ÖTIFB/2025/TFIK pályázat keretében az Ellend 154. hrsz. alatti köztemetőben megvalósuló 20 db egyszemélyes urnahely kialakítása kivitelezési feladataira a Gálfy Síremlék Kft.-vel (Romonya, Kossuth L. u. 2. Adószám: 14420353-2-02) köt szerződést 1.220.000 Ft + 27%ÁFA, összesen 1.549.400 Ft összegben.

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a kivitelei szerződés aláírásával.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

Hafner Csaba polgármester elmondta, polgármester ismertette a képviselő-testülettel a Versenyképes Járások Program I. ütemének megvalósítása tárgyában - 1003159446 VKJ azonosító és 40364874350 projekt azonosító szám alatt futó projekt - benyújtott árajánlatokat. (2. melléklet)

Árajánlatot nyújtott be a Várda Vill-Szer Kft.. A villamos kiviteli tervezés és engedélyeztetés, 5db LED közvilágítási lámpatest bruttó kivitelezési díja 1.610.360 Ft lenne. Ugyanezen műszaki tartalomra nyújtotta be az árajánlatot a másik 2 piaci szereplő is. Az ANALERIT Kft. ajánlat 1.762.760 Ft, a LUNAG Kft. ajánlata 1.358.471 Ft.

A képviselők az árajánlatokat megismerték.
A polgármester ezt követően javasolta, hogy a legkedvezőbb ajánlatot adó Lunag Kft. ajánlatát fogadja el az önkormányzat.

A közvilágítás korszerűsítéshez kapcsolódik, és javasoltja egy határozatban elfogadni az alaptámogatás felhasználásával kapcsolatos kiadásokat is.
Hafner Csaba polgármester tájékoztatta a képviselőket, hogy az önkormányzat kiadásainak és bevételeinek egeztetése során felmerült, hogy a közvilágítás üzemeltetésre kapott forrásokat az önkormányzat nem fogja elkölteni. Annak érdekében, hogy ne kelljen visszafizetni a feladatalapú támogatást javasolja, hogy bővítse az önkormányzat a közvilágítási lámpákat napelemes lámpákkal. ezeket olyan helyekre kellene elhelyezni, ahol sokba kerülne a hálózatra való csatlakozás, de van valós igény a lakosságtól a közvilágításra.
1M Ft-ot tudna erre a célra az önkormányzat elkölteni.
Kérte a képviselőket, hogy támogassák, hogy árajánlatot kérjen napelemes lámpák, oszlopok telepítéssel történő beszerzésére a fenti összegben.

A képviselő-testület egyetértett a javaslattal, és az alábbi döntést hozta:

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

55/2025. (XII.02.) Kt. határozat

1/ Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Versenyképes Járások Program I. ütemének megvalósítása tárgyában - 1003159446 VKJ azonosító és 40364874350 projekt azonosító szám alatt futó projekt - benyújtott árajánlatokat megtárgyalta. A benyújtott árajánlatok közül a LUNAG Kft. – 7693 Pécs, Szabadföld u. 5. – 1.069.662 Ft + Áfa, mindösszesen 1.358.471 Ft, azaz egymillió-háromszázötvennyolcezer-négyszázhetvenegy forint árajánlatát fogadja el Ellend község közvilágítás korszerűsítésének tervezése és kivitelezése megvalósítása érdekében.
A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szerződés aláírásával.

2/ Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete felkéri a polgármestert, hogy a 2025. évi közvilágítás feladatfinanszírozás terhére 1.000.000 Ft értékben napelemes lámpákat tartalmazó fejlesztésre árajánlatokat szerezzen be. Amennyiben a meghatározott költségeken belüli árajánlat a képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a szállítási szerződés megkötésére a legkedvezőbb ajánlatot adó céggel.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

Hafner Csaba polgármester ismertette Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia, mint feladatot ellátó fogorvos feladatellátási szerződésének módosítása tárgyában benyújtott kérelmét. A fogorvos szeretné módosítani a feladatellátási szerződésben a betegellátás helyé, mely a jelenlegi helyett 7623 Pécs, Kandó Kálmán utca 2. lenne.

A rendelő a betegek részére könnyebben megközelíthető, közelebb lesz a buszpályaudvarhoz is, tehát minden szempontból előnyösebb.

Javasolta a feladatellátási szerződés jegyzőkönyv 2. melléklete szerinti tartalommal történő módosítását és egységes szerkezetben történő elfogadását.

Ellend községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

56/2025.(XII.02.) kt határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete hozzájárul a Zentai és Társai Betéti Társaság, mint működtető és Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia, mint feladatot ellátó fogorvos feladatellátási szerződésének módosításához a jegyzőkönyv 2. sz. melléklet szerinti tartalommal.

Felelős: polgármester
Határidő: 15 nap

4. **Év végi szociális támogatás**
Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

Hafner Csaba polgármester elmondta, hogy a szociális keretből az önkormányzatnak még rendelkezésre áll 400.000 Ft-ja. Javasolta, hogy karácsonyi csomagokat állítson össze az önkormányzat, és kérelem alapján a rászorulók részére ossza ki. A szociális jogosultsági feltételeknek nem megfelelő kérelmezők, vagy kérelmet nem benyújtók részére saját forrásból biztosítsa az önkormányzat a csomagokat. A csomagok összeállítása érdekében árajánlatokat fog beszerezni. A támogatásokat a szociális rendelet 17.§ (1) és (13) bekezdése alapján lehet majd elbírálni. Az esetleges hiánypótlásokat 5 napos határidővel tudja kitűzni majd az önkormányzat a kérelmek vonatkozásában, hiszen a karácsonyi ünnepség és a kiosztás tervezett időpontja 2025. december 16.

5. **Bursa Hungarica pályázatok elbírálása**
Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

Hafner Csaba polgármester tájékoztatta a testületet, hogy az idei évben is meghirdette a Bursa Hungarica pályázatot. A felhívásra 3 db A típusú pályázat érkezett. Mayer Dominik, Kovács Janka és Kovács Jakab ellendi lakos nyújtott be pályázatot.
Ismertette a beérkezett pályázatokat. Elmondta, hogy a pályázók szociálisan rászorultsága megállapítható. A szükséges nyilatkozatokat, igazolásokat csatolták. A testület megvitatta a benyújtott pályázatokat és az esetleges pályázati támogatás összegét.

Hafner Csaba polgármester összefoglalva az elhangzottakat javasolta, hogy Mayer Dominik, Kovács Janka és Kovács Jakab részére 15.000 Ft/hó ösztöndíjat állapítson meg a képviselő-testület.

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

57/2025. (XII.02.) képviselő-testületi határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete úgy döntött, hogy Bursa Hungarica felsőoktatási pályázat keretében a 2025/2026-os tanévre Mayer Dominik, Kovács Janka és Kovács Jakab részére 15.000 Ft/hó ösztöndíjat állapít meg.

Határidő: azonnali
Felelős: polgármester

6. **Egyedi kérelmek**
Előterjesztő: Hafner Csaba polgármester

A napirend jellegére tekintettel, a polgármester zárt ülés tartását rendelte el.

Több napirend, hozzászólás nem volt, a polgármester a nyílt ülést 18.45 órakor bezárta.

Hafner Csaba
polgármester

Kmf.

Ruppert Edina
jegyző

1. m.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Ellend Község Önkormányzata

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3

Bevezetés 3

A település bemutatása 3

Értékeink, küldetésünk 11

Célok 12

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 14

1. Jogszabályi háttér bemutatása 14

2. Stratégiai környezet bemutatása 14

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 18

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 41

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 59

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 66

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 74

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 79

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 80

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 81

1. A HEP IT részletei 81

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 81

Jövőképünk 83

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 84

3. Megvalósítás 90

3.1 A megvalósítás előkészítése 90

3.2 A megvalósítás folyamata 90

3.3 Monitoring és visszacsatolás 92

3.4 Nyilvánosság 93

3.5 Kötelezettségek és felelősség 93

3.6 Érvényesülés, módosítás 94

4. Elfogadás módja és dátuma 95

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentum szerint átdolgozva Ellend Községi** Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település múltjának, jellemzőinek feldolgozása során a rendelkezésre álló helytörténeti gyűjteményből, a történeti leírásokból, a stratégiai dokumentumokból, valamint az interjúk és az „Élhetőbb Ellendért" műhelymunka-sorozat lebonyolítása során összegyűjtött információkból építkeztünk.

Ellend község baranyai kistelepülés, Pécs központjától 16 km-re délkeletre fekszik. Szomszéd községek: Pereked, Berkesd, Hásságy, Magyarsarlós, Romonya.
Területe 799 ha, ebből 52 ha a belterület nagysága. A baranyai dombságra jellemzően a völgyekben réttel szegélyezve patakok kanyarognak. A községet kettészelő vízfolyás, Árpádkori nevén „Gyöngyös-.patak" az 1800-as években a falu területén 4 vízimalmot hajtott. Keletre a „csű-vőgy"-i forrásból induló vízfolyás, nyugatról a „hodosi csapa-árok" határolja a települést. A „bekefa" irányából folydogáló kisebb csörge mára eliszaposodott, a rét elvizesedett.

A település története

A település története a kutatások alapján a rézkorig nyúlik vissza. Dombay János 1938-tól kezdő ásatásai alapján a község határa már a rézkorban is lakott volt, ezt igazolják a Borsós és Dolena dűlőben talált maradványok. Ezen a helyen került elő a mai községtől északra, az ellendi fibula néven ismertté vált, országos ismertségre szert tett régészeti lelet. A VI. században az avarok telepedtek le a területen, temetkezési helyük a Közszál dűlőben került feltárásra. A Nagy-gödör dűlőben feltárt, Szent István-kori temető 62-es sírjában talált női ezüst gyűrű a település címerének központi motívuma. Győrffy leírása szerint a Gyöngyös és a Hódos patak közt, a mai községtől északra terült el a település elődje, a Geresd nevű árpád-kori település. Ebben az időben

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

két nemesi család és baranyai várjobbágyok éltek itt, a település első ismert birtokosa Geresdi Tamás megyei nemes volt. A község lakossága az 1300-as években költözhetett a mai helyére, és nem kizárható, hogy a település neve az Óváriak ellen indított peréből ered. A leírások szerint „a község egy részét várjobbágyok perlik Óváriak ellen előbbiek javáról, utóbbiak győzelmére". A település 1311-ben az Óváriak birtoka lett. Az Ellend helységnevet először egy 1407. március 12-én kelt oklevélben olvashatjuk: „A pécsváradi konvent előtt megjelent János kozári jobbágy és az Ellendben lakó Gergely kilenc dénár-márkáért eladják szőlőjüket a konvent jobbágyainak" - Zsigmond oklevelek II. kötet 23. oldalán írtak szerint. A XVIII. századig Ellend nem része a Pécsváradi Bencés Apátságnak. A szájhagyomány szerint a Bencevölgyben bencés kolostor állt, ami valószínűleg túlzás, de a feltárások során felszínre került maradványok szerint feltételezhető, hogy részbirtokuk és épületük is volt a településen. A település többnyire királyi birtok volt, de pereskedett érte a pécsi püspök és a pécsváradi apát is.
1564-ben Geszti Ferenc, 12574-ben Henyei Miklós volt a falu birtokosa. 1773-ban Mária Terézia a község egy részét – „ellendi puszta" – az Egyetemi Alaphoz csatolta. A királyi kamara sajátjaként kezelte a települést, és 1785-től a Fekete erdő környékéről német jobbágyokat telepített be (6 családot). A betelepítettek a község egy részén kaptak szántót és rétet (Németföldek, Németrét). Utcájuk a mai Kossuth utca volt, melyet régen Németutcának hívtak.

A települést 1554-ben 14 adózó család lakta, 1732-ben azonban már csak 12 család élt a településen. Ebben az időben a község már nem a hásságyi, hanem a berkesdi plébániához tartozott. Itt az első ismert plébános Horváth János volt 1732-ig, amikor győri kanonokká nevezték ki. Ő vezette az első „Fragmenta" anyakönyveket.

Mezőgazdaság

A község mezőgazdasági adottsága jó, erdő, rét, szántó, kert, szőlő megfelelő arányban volt található, és nyugodt megélhetést biztosított a lakosságnak és a szomszéd faluból idénymunkára átjáró napszámosoknak is. A szántók átlagos minőségűek (18 ak/ha) voltak. Az átlagos birtoknagyság 15 hold körül lehetett.

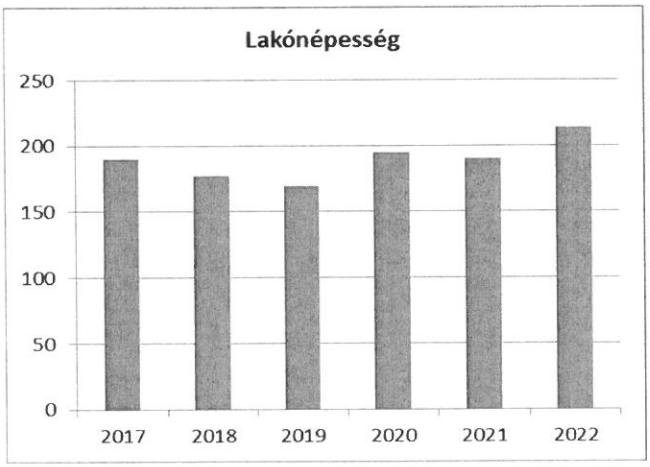
Nagyobb terület az Egyetemi Alaphoz tartozó ellendi puszta volt, a földosztásig bérlő gazdálkodott rajta. A község villamosítása már 1928-ban megtörtént és pár éven belül a gazdaságot több mint egyharmadában villanymotor lett beszerelve. Nem voltak nagy gazdaságok, de egészséges összetételű, összetartó község volt. A településen a múltban domináns volt a mezőgazdasági tevékenység, így a szőlő- és gabonatermesztés, a belterjes állattartáshoz jó minőségű rétek biztosították a szénaszükségletet. A birkák rendszeres legeltetése a községi erdőben a pásztor, míg a szarvasmarhák legeltetése a gyerekek feladata volt. 1951-ben alakult meg az első, majd 1960-ban a második termelőszövetkezet. 1964-ben egyesült Berkesd, Pereked, Szilágy, majd Bogád, Romonya, Nagykozár, Hird, Hosszúhetény, Somogy, Vasas szövetkezeteivel „Zengőgyöngye" Mgtsz. néven. Helyben a Tsz nem teremtett munkalehetőséget, és a háztáji gazdaságokat sem támogatták. A Tsz. működése alatt a község rétjei elvadultak, az erők nagy része kivágásra került. A Tsz. 2000-ben került felszámolásra, azóta a földek nagy részét bérlők művelik.

Demográfia
A települést 1554-ben 14 adózó család lakta, 1732-ben azonban már csak 12 család élt a településen. 1850-ben a községnek 613 lakosa volt. 66 iskolás gyermek élt a faluban. Hasonló lélekszámot láthatunk még az 1950-es években is, azóta azonban a népesség drasztikusan csökkent.
Ma, 2022. december 1-jén a község lakosságszáma 243 fő. 57 fő 18 év alatti lakosa van a településnek. Az aktív korú lakosság száma 146 fő. A 65 év felettiek száma 40 fő. A település

lakosságszáma a rendszerváltozás óta stagnál, összetételében azonban pozitív változás érzékelhető. Nőtt a gyermekek és a fiatalkorúak száma és aránya a teljes lakossághoz viszonyítva.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	190	bázis év
2018	177	93,16%
2019	170	96,05%
2020	195	114,71%
2021	190	97,44%
2022	214	112,63%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

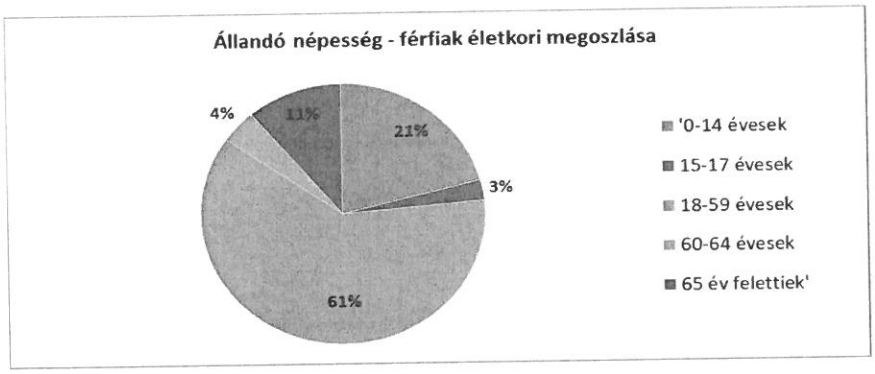

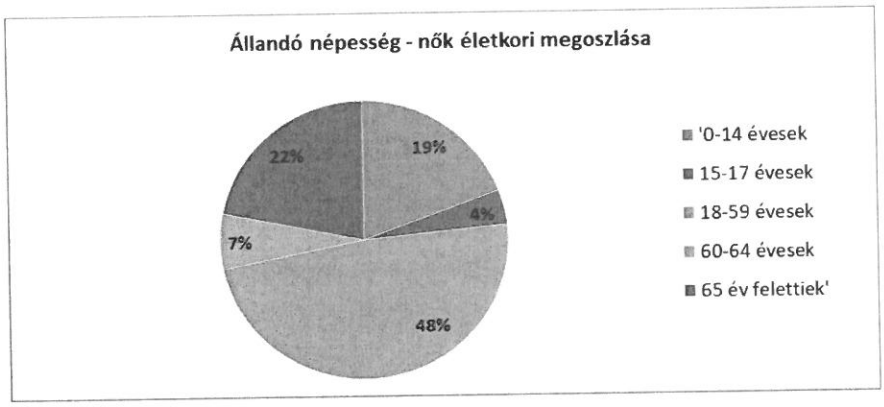
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	119	124	243	48,97%	51,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			8	3,29%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	25	24	49	10,29%	9,88%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	3	5	8	1,23%	2,06%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	73	60	133	30,04%	24,69%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	5	8	13	2,06%	3,29%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	13	27	40	5,35%	11,11%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 0-14 lakosság körében a nők, 15-17 éves lakosság körében a férfiak számának túlsúlya figyelhető meg, ha számszakilag nem is, arányaiban jelentős az eltérés. A 18-59 éves munkaképes

korú lakosság számát éttekintve megállapítható, hogy a férfiak aránya magasabb, ez Az idősebb korosztályban viszont a nők arányának túlsúlya figyelhető meg. A 65 év feletti nők száma 27 fő, 11,11 %, még a férfiak száma 13 fő, 5,35 %. Országos szinten igazolható, hogy a nők magasabb életkorra számíthatnak, mint a férfiak, bár hozzá kell tennünk, hogy a természetes szaporodáson és fogyáson kívül ezen korosztály esetében is megfigyelhető az elvándorlás és idevándorlás jelensége, mely a mutatókat torzíthatja. A beköltözések következtében – elsősorban kisgyermekes és fiatal párok érkeztek – javult a lakosság korösszetétele és iskolázottsága is.

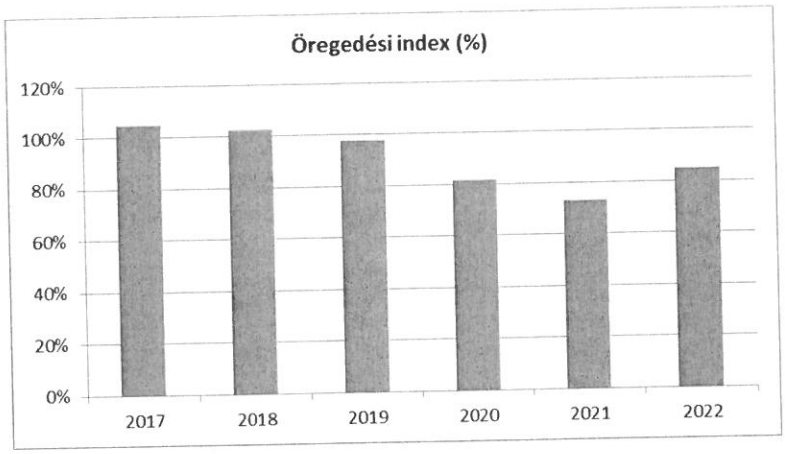

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Megállapítható, hogy Ellend esetében a vizsgált időszakon belül 2017-ben volt a legmagasabb, 104,88% az öregedési index. Ez azt jelenti, hogy 2017-ben a 65 éven felüliek aránya 4,88 %-kal meghaladta a 14 éven aluliak arányát. Amennyiben áttekintjük a következő évek változásait megállapítható 2017 és 2021. között 31,96 %-kal csökkent az öregedési index, tehát a pozitív változás folytatódott a település korösszetételében. 2021-ről 2022-re viszont az öregedési index újból emelkedett, mely több kisgyermekes család elkötözésével indokolható.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2017	43	41	104,88%
2018	43	42	102,38%
2019	41	42	97,62%
2020	40	49	81,63%
2021	35	48	72,92%
2022	40	47	85,11%

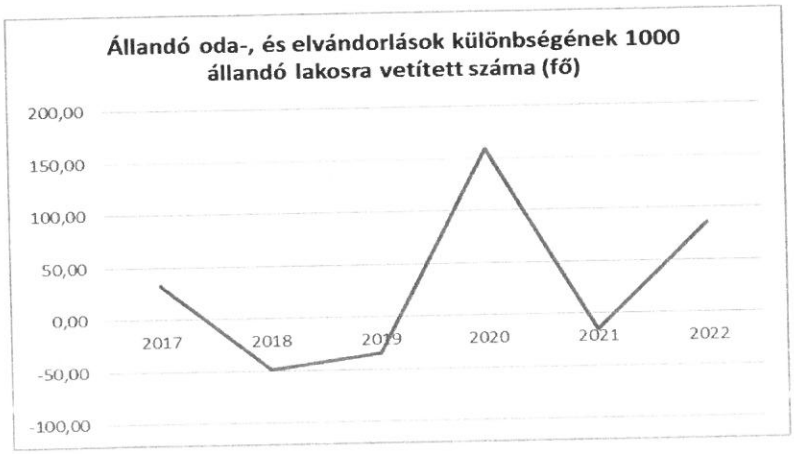
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az elvándorlás és odavándorlás adatait áttekintve megállapítható, hogy 2017-ben 32,26 volt az 1000 főre vetített egyenlege, ezt követte 2 negatív egyenlegű év -49,05-tel és -34,58-cal, míg a 2020-as év egy erőteljes pozitív változást hozott 158,9-es aránnyal az odavándorlók javára, majd 2021-re egy kismértékű elvándorlás volt megfigyelhető. A vizsgált időszak viszont pozitív egyenleggel zárult, hiszen újból erőteljes bevándorlás volt megfigyelhető. Az öregedési index-xel történő összevetéssel együtt megállapítható, hogy jellemzően nagyobb háztartások (többgyermekes családok) költöztek el a településről, és az aktív korosztályba tartozó gyermek nélküli családok költöztek településünkre.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	**Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)** (TS 031)
2017	32,26
2018	-49,05
2019	-34,58
2020	158,90
2021	-15,58
2022	85,64

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás az élve születések és halálozások egyenlegét mutatja. A statisztikai adatokból jól látható, hogy Ellend vonatkozásában a vizsgált időszakban nem beszélhetünk természetes szaporodásról, egyedül a 2019ben és 2022-ben volt 0 az egyenleg, a többi évben negatív volt. Ennek ellenére a lakosságszám növekedett, az öregedési index csak minimálisan

csökkent. Reményeink szerint a településre beköltözött és jövendőben beköltöző gyermek nélküli aktív korú lakosság tartósan Ellendet választja lakóhelyéül, a családalapítás helyszínéül., mely tényezők ilyetén alakulásának a beköltöző fiatal, gyermekes családok voltak az okai.

Az önkormányzat azon törekvése, hogy egy élhetőbb, vonzó, rendezett települési környezetet alakítson ki, meghozza gyümölcsét és egyre többen fedezik fel Ellend nyugalmát, szépségét, értékeit.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-5,38
2018	-16,35
2019	0,00
2020	-21,92
2021	-15,58
2022	0,00

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Községi tulajdon

A település idősebb lakói, interjúk során elmondták, hogy 1945 előtt a község tulajdonában volt községháza, egészségház, kocsma, vágóhíd, mészárszék, tűzoltószertár, csendőrpihenő, tejüzem, kovácsműhely, bábaház, pásztorház, istállók, ólak, jégverem stb. Iparosok éltek a településen. 3 bolt és 4 vízimalom működött. Községi alkalmazásban állt a kisbíró, a mezőőr, az éjjeliőr, a juhász, a kanász, a bikaetető. Működött a faluban Hitelszövetkezet, Olvasókör, Tejszövetkezet, Erdőbirtokosság és Legeltetési Társulat.
A községi tulajdon megszűnésével az önkormányzatnak a helyi közszolgáltatások biztosítása érdekében jelentős erőfeszítéseket kellett tennie. A rendszerváltás előtt politika eredményeképpen leromlott állapotú, funkció nélküli ingatlanokat fel kellett újítani, funkciót kellett találni számukra, mely által újból a település lakosságának kiszolgálását hivatottak ellátni.

Hitélet

A lakosság többsége római katolikus vallású. A templom Resch Ferenc építőmester irányításával 1883-ra épült fel, a lakosság által korábban elhelyezett 1446 Ft és az ekkor összeadott 7860 Ft adományból, amin felül a lakosok segítettek az építkezésben. A templomfestés Gebauer Ernő festőművész, orgonáját Angster
József készítette. A templomot tiroli faszobrok díszítik.
Havas Boldogasszony az ellendiek fogadott ünnepe, tiszteletére - a "Szőlőki" dűlői filoxéra-pusztítás után - keresztet állítottak az "Újszőlők" dűlő "Keletisor" végén, s ide ezen a napon körmenetet tartottak. Ez a "Kisbúcsú". Szent Őrangyalunk a templomunk védőszentje (tudomásunk szerint Magyarország területén egyedül itt szenteltek tiszteletére templomot). Ez a templomi búcsúnk, amit "Nagybúcsú"-nak is nevezünk.

Infrastruktúra

A település szerkezetére az egykori mezőgazdasági jelleg rányomta a bélyegét. Keskeny, de hosszan elnyúló telekméretek és az oldalhatáron álló földszintes parasztházas beépítés a jellemző. A főépületekhez kapcsolódva vagy a hátsó kertekben a háztáji gazdálkodáshoz szükséges gazdasági illetve állattartó melléképületek találhatók gyakran az oldalhatáron a szomszédos telek épületeivel szinte összeépítve. A hosszan elnyúló foghíjak mellett gyakoriak a szükségtelenül széles telekméretek, melyek a közművesítést jelentősen megdrágítják. A település „Fő utca", ill. egyutcás jellegű. A templom a központban helyezkedik el. Itt volt régen az iskola, a kocsma, a kovácsműhely, a tejbegyűjtő és a községház is. Ez az utca ma is a település tengelye. A település belterületéhez kapcsolódó terület – volt zártkeretek – egy része a Szőlőhegy. A település köves útja 1943-ban épült, 12.102 km hosszú. A község belterületi útjai aszfaltozottak. A település a Pécs-Olasz irányú közúton közelíthető meg. A Pannon Volán autóbuszjáratai kapcsolják a települést tömegközlekedéssel egyrészt a pécsi, másrészt a berkesdi irányhoz.
A falu 1928 óta villamosított. A közvilágítási hálózat kiépült. A település egészén a vezetékes gáz elérhető a lakosság számára. A község központjában helyezkedi el a Polgármesteri Hivatal, mely az orvosi rendelőnek és az internetszobának is helyet ad. Művelődési Ház és a Házasságkötő terem a község lakói számára közösségi színteret biztosítanak. 2010-ben helytörténeti kiállítás került összeállításra, mely a településre érkező csoportok, érdeklődők számára igény szerint kerül kinyitásra. A településen jelenleg mozgóposta működik. Az internet és telefonszolgáltatás minden igénylő részére rendelkezésre áll. A kommunális hulladékot heti rendszerességgel a Dél-Kom Kft. szállítja el, évente 2 alkalommal van lomtalanítás. A vezetékes vizet az önkormányzat tulajdonában álló hálózaton a DRV Zrt. biztosítja. A csapadékvíz elvezetéséről részben burkolt árkok gondoskodnak. A kommunális szennyvíz kezelését az önkormányzat Egyedi szennyvíztisztító berendezések pályázat útján történő kialakításával tette lehetővé a beruházáshoz csatlakozó ingatlantulajdonosok számára. A község temetője jól karbantartott, méltó pihenőhelyet biztosít a település elhunytjai számára.

Foglalkoztatás

A községben ipari vállalkozás nincs. Helyi mezőgazdasági vállalkozás is csak elvétve akad a településen. Kisvállalkozók jelen vannak működésükkel, de többnyire alkalmazottat nem foglalkoztatnak.

Látnivalók

A községben 2011-ben helytörténeti kiállítás került összeállításra, melynek anyagát a helyi lakosok adták össze. A település központjában elhelyezkedő templom szintén nyitva áll az érdeklődők számára. A látnivalók körét foglalta csokorba az önkormányzat, mikor a helyi védelem alatt álló ingatlanokról rendeletet alkotott. A helyi védettség alá helyezéssel együtt támogatási rendszer kialakítására is sor került, melynek segítségével a helyi értékek megőrzéséhez járul hozzá az önkormányzat.

Rendezvények

A község utóbbi pár évében figyelhető meg egy aktívabb közösségi élet kibontakozása, a régi hagyományok feleleventése. Rendezvényeink sorát színesíti a farsangi felvonulás és bál, valamint a település hölgyei részére megszervezett jó hangulatú nőnap is. Hagyományosan megrendezésre kerülő rendezvények a pünkösddel összekötött gyermeknap, május végén, június elején, melynek keretében a gyermekek számára szerveznek különféle programokat, vetélkedőket, ügyességi játékokat. Szeptember közepén kerül megrendezésre a szüreti falunap, melynek keretében szüreti felvonulásra is sor kerül. Délután kulturális programok, néptánc, népzenei fellépők szórakoztatják a település lakosságát. Ennek keretében a helyi és a környéki népviseletek, táncok is bemutatásra kerülnek. Decemberben a gyermekek részére Mikulásünnepséget rendeznek, karácsonykor pedig a község nyugdíjasai részére kedveskednek programokkal. Fellépnek a helyi gyermekek, a Berkesdi Fekete István Általános Iskola tanulói, valamint egyéb az ünnephez kapcsolódó előadásokra is sor kerül.

Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások

A községben a helyi szolgáltatások széles köre rendelkezésre áll. Az önkormányzat tulajdonában lévő Művelődési ház, házasságkötő terem megfelelő kulturális színteret biztosítanak a lakosság számára. Itt kerülnek lebonyolításra a különböző rendezvények, kulturális programok.

A művelődési ház jól felszerelt, színpaddal, megfelelő mennyiségű ülőhellyel rendelkezik. A szükséges technikai eszközök (hangosítás, főzési, fűtési lehetőség stb.) rendelkezésre állnak. A Pécsi Agglomerációs Társulással kötött megállapodás által mozgókönyvtár működik a faluban, melyek keretében hetente könyvtárbusz biztosítja a szolgáltatást az érdeklődők számára. A község központjában, a Polgármesteri Hivatal és a Művelődési Ház szomszédságában korszerű játszótér várja a gyermekeket. A játszótér biztonságos játéklehetőséget biztosít a legkisebbek részére is, hiszen megfelel a legszigorúbb előírásoknak is. Felülvizsgálata folyamatos. A játszótér bővítése az önkormányzat tervei között szerepel.
Szociális gondoskodás területén az önkormányzat a Pécsi Agglomerációs Társulás keretében biztosítja a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. A szociális étkeztetési lehetőség biztosításával a rászorulók részére napi egyszeri meleg étezéséről gondoskodik. A településen megoldott a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladat is. Falugondnoki szolgáltatás keretében az önkormányzat ellátja a helyi szociális, utaztatási, közszolgáltatási, kommunikációs feladatokat is.
A háziorvosi- és védőnői szolgáltatást a berkesdi mikro-centrum keretében oldja meg az önkormányzat. A faluban az igényeknek megfelelő gyakorisággal rendel a vállalkozó háziorvos. Ellend közigazgatási feladatait Berkesd-Ellend-Szilágy Községek Körjegyzősége látta el. 2013. március 1-től a Romonyai, majd a - székhely áthelyezése miatt - Bogádi Közös Önkormányzati

Hivatal Berkesdi Kirendeltsége látja el ezt a feladatot. A település gyermekei, tanulói jellemzően a szintén Berkesden működő iskolába és óvodába járnak. Egyre több család választja azonban az Olaszi iskolát, valamint pécsi és a romonyai óvodát is, hiszen a munkába járásuk ezeken az útvonalakon történnek.

Partnerség

Ellend a Pécsi Agglomerációs Társulás tagja, e társulás keretében számos, az előzőekben leírt feladatot lát el. Berkesdhez is számos szállal kapcsolódik a falu, hiszen több évtizede látják el közösen az alapvető igazgatási, közoktatási, egészségügyi feladatokat. A település törekszik arra, hogy kapcsolatait szélesítse, ennek eredménye, hogy 2012-ben testvér települési megállapodást írt alá az erdélyi Ojtoz településsel. A partnerség keretében élő kapcsolat alakult kis nem csak a két önkormányzat, hanem a települések lakossága között is.

Értékeink, küldetésünk

Jelen program kidolgozásával célunk, hogy a település múltjára, a múlt értékeire és a jelen lehetőségeire támaszkodva kidolgozzuk Ellend község esélyegyenlőségi programját, intézkedési tervét. A fenntartható fejlődés szempontjának szem előtt tartásával olyan fejlesztési programot kívánunk kidolgozni, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.
Ellend mezőgazdasági jellegű, fejlődő, hangulatos kistelepülés. Kistelepülés, a szó pozitív értelmében. Rendelkezik mindazokkal az értékekkel, melyek egy élhető, a fejlődés útján elinduló, hangulatos kistelepülésnek rendelkeznie kell. A lakosság és a település vezetése számára is kiemelt cél a falusi környezet, életforma megőrzése. Ennek elérése érdekében fontos a település meglévő épített, természeti, közösségi értékeinek megőrzése. Meg kell őrizni jelenlegi értékeinket a közszolgáltatások terén is. A kistelepülési lét ellenére heti három alkalommal van orvosi rendelés, a szociális alapszolgáltatások köre majdnem teljes, falugondnoki szolgáltatást is működtet az önkormányzat. Viszonylag jó közutak és járdák állnak a lakosság rendelkezésére. Közterületeink tágasak, gondozottak – köszönhető a falugondnok és a település szépérzékű lakossága munkájának -, utcabútorokkal felszereltek. A közösségi közlekedés igazodik az oktatási intézmények napirendjéhez és részben a munkaidőhöz is. Az alapfokú oktatás és nevelés feladatai – igaz nem helyben -, de megoldottak. A berkesdi intézményekbe iskolabusz szállítja a gyermekeket, tanulókat. Mind az óvoda, mind az iskola korszerű, jól felszerelt, szakember ellátottsága megfelelő. A település viszonylag közel fekszik a megyeszékhelytől, Pécstől melyre építhető az un. „alvófalu" jelleg kialakítása. Községünk jó levegőjű, patakkal átszelt település, mely megpihenést adhat az idelátogató turisták, vendégek részre is. Elengedhetetlen azonban a kor követelményeihez való felzárkózás, a fejlesztés, oly módon, hogy a meglévő értékek ne szenvedjenek csorbát. Meg kell teremteni a korszerű települési környezetet a meglévő hagyományokra, értékekre alapozva. A környezettudatos, fenntartható fejlődést szolgáló településfejlesztés lakossági és gazdasági igény is egyben. A meglévő helyi erőforrások mellett az alternatív energiák hasznosítása elengedhetetlen. Ennek érdekében az önkormányzat a kezdeti lépéseket megtette, korszerű napenergia-rendszer került telepítésre, mely áramot termel, csökkentve a környezeti szennyezést, és nem utolsó sorban az önkormányzat kiadásait. Egyre nagyobb hangsúlyt kell helyezni a megújuló energiaforrásokra, mint a nap, a föld, a víz az egyes háztartásokban is. A megkezdett közösségépítést tovább kell folytatni, erősíteni kell egymást a ma és a jövő kihívásai között. Ebben nagy szerepe van az önkormányzatnak, a helyi vezetésnek. A közösségépítéshez megfelelő színteret, támogatást kell biztosítani. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni a kommunikációra, igénybe véve e a korszerű kommunikációs technológiákat, információs

lehetőségeket. Ahhoz, hogy mind a település, mind lakosai gazdaságilag fejlődjenek, megfelelő gazdasági környezetet kell teremteni. Ehhez az önkormányzatnak minden eszközt meg kell ragadnia. Az egyes háztartásoknak, családoknak törekedni kell arra, hogy önellátóvá váljanak. Ehhez is szükség van bizonyos gazdasági potenciálra. El kell érni, hogy az egyes emberek több lábon álljanak. Ehhez az önkormányzat a helyi háztáji gazdaságok kialakításának, valamint a falusi turizmus feltételeinek megteremtésében nyújtott támogatásaival tud segíteni.
Az önkormányzatnak meg kell teremtenie a szabályozási és területi feltételeit, hogy vonzóvá váljon a település a helyi és betelepülni szándékozó vállalkozások számára. A helyi vállalkozások számának növekedésével helyi munkahelyek is létrejöhetnek. A helyi szolgáltatások kínálatának bővítése, a régi mesterségek feleleventése is helyi munkahelyeket, több család számára megélhetést biztosítanának.
Törekedni kell arra, hogy a településen lévő mezőgazdasági földterületek helyi gazdák tulajdonába és művelésébe kerüljenek. A jelenleg kihasználatlan, funkcióját vesztett szőlőhegy és pincesor is számos gazdasági lehetőséget rejt magában. A mezőgazdasági termelés feléledése, a helyi gazdaságok újbóli beindulása lehetőséget teremtenének a biogazdálkodáshoz, a helyi igények jó minőségű, egészséges termékekkel való kielégítéséhez.
A település önkormányzatának fel kell vállalnia a gazdaságfejlesztési és közösségépítési szerepkört is. Ennek során támaszkodnia kell a helyi lakosságra, a fiatalokra, a civil kezdeményezésekre, szervezetekre, spontán szerveződésekre is. A fejlesztéseknek, programoknak a település közösségének érdekeit kell szolgálnia a jövőben is. A meglévő források felhasználása során figyelembe kell venni a hatékonyságot, gazdaságosságot és a szociális szempontokat is.
Célunk egy olyan település kialakítása, ahol a lakók és az idelátogató vendégek, turisták is jól érzik magukat. Amennyiben élhető települést alakítunk, ki a falu nem néptelenedik el, hiszen vonzóvá válik a helyi fiatalok számára is. Fontos, hogy a lakosság fenntartható módon növekedjen, ehhez megfelelő gazdasági, szociális, esélyegyenlőségi programokra is szükség van.
A település önkormányzata egyedül nem tudja megvalósítani ezeket a célokat, hiába áll rendelkezésére bármennyi anyagi forrás. Szükséges, hogy a település lakói a programot, a falu múltját, jelenét és jövőjét magukénak érezzék. Céljuk legyen az, hogy ott, ahol leélték életüket, eltöltötték gyermekkorukat, fiatalságukat, aktív életüket, gyermekeik is megtalálják a boldogulást.
A program megvalósítása a település vezetésének és a helyi lakosságnak közös feladata és felelőssége a jövő nemzedéke, Ellend fejlődése, jövője érdekében.
Küldetésünk, hogy a meglévő szolgáltatásokat továbbra is megtartsuk, az igényeknek megfelelően, lehetőségeinkhez képest a felmerülő igényeket kiszolgáljuk, és pályázatok segítségével fejlesszük.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Ellend Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége
A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)
„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021–2030)
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Ellend község 2022-2023. évre vonatkozó költségvetési koncepciója
- Ellend község közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve
- Ellend községi Helyi építési szabályzata és településrendezési terve 7/2003. (VIII.7.) rendelet
- Ellend községi Önkormányzat 5/2018. (VII.31.) rendelete a településképről
- Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi terv
- Önkormányzati és intézményi minőségirányítási program
- 2023. évi költségvetési rendelet
- Önkormányzat gazdasági programja

A helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásának folyamatát a település stratégiai dokumentumainak feltérképezésével, megismerésével kezdtük. Ellend község rendelkezik a jogszabályok által előírt tervekkel, programokkal.
A munkát az önkormányzat ciklusprogramjának megismerésével kezdtük. Ez az a dokumentum, mely a település vezetésének céljait meghatározza az adott választási ciklusra. Ez alapozza meg a képviselő-testület 5 éves munkájának irányát, céljait. A tervezés kiinduló pontja. Áttekintettük a ciklusokon átnyúló terveket is, mint a településrendezési tervet és a hozzá kapcsolódó szabályozási tervlapot, a településfejlesztési koncepcióval együtt. Szorosan kapcsolódik ehhez Ellend község örökségvédelmi hatástanulmánya, mely alapján rendeletet alkotott az önkormányzat a helyi védelem szabályairól és támogatásáról.

A település környezetvédelmi programja a Pécsváradi Agglomerációs Társulás Környezetvédelmi programjának része, melynek felülvizsgálata aktuális lenne. Ellend község Hulladékgazdálkodási programja összhangban áll a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Programmal. E program 313 települést, köztük Ellendet is érinti. Az előkészítés során megismerkedtünk a hatályos önkormányzati rendeletekkel, különös tekintettel a vagyongazdálkodási rendeletre és az éves költségvetésre, melyek a rövid távú tervezés alapdokumentumai. Ismételten áttekintettük a nyertes és beadott, de még el nem bírált pályázatokat is. Végül, de nem utolsó sorban megismerkedtünk a Mecsekvidék Helyi Közösségi Egyesület új Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájával is, hiszen Ellend ezen egyesületnek is tagja. Fejlődése, fejlesztési törekvései szorosan kapcsolódnak ezen egyesület munkájához, céljaihoz. Az önkormányzat alapítója és fenntartója a Berkesdi Óvoda és Konyha intézménynek, mely intézmény Intézményi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik. Áttekintettük az Intézményi Esélyegyenlőségi Programot különös figyelemmel az ellendi gyermekek helyzetére vonatkozóan.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Ellend a Pécsi Járásban helyezkedik el. A település élt az Mötv. és a Társulási törvény által biztosított lehetőséggel és több társulás működésében is részt vesz. Jelenleg tagja a Pécsi Agglomerációs Társulásnak és a Pécsváradi Térségi Társulásnak is. A település az óvodai köznevelési feladat ellátására társulási megállapodást kötött Berkesd, Szilágy és Pereked községi önkormányzatokkal. Közösen tartják fenn a Berkesdi Óvoda és Konyha intézményt. 2012. december 31-ig az alapfokú oktatás feladatait is társulásban látták el Berkesd, Szilágy, Pereked és Romonya önkormányzatokkal. Ma az általános iskola fenntartója a Klebesberg Intézményfenntartó Központ.. A háziorvosi ellátás 4 oldalú szerződés keretében történik, a Berkesd székhelyű vállalkozó háziorvos látja el. A védőnői szolgálat feladatait szintén a berkesdi székhelyű védőnői szolgálat látja el a 4 településre, mely szolgálat fenntartója 2023-. július 1-től a Pécsi Tudományegyetem. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatait a Pécsi Agglomerációs Társulás és a Pécsi Önkormányzat által a pécsi székhelyű Esztergár Lajos Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A szociális alapellátás feladatait –házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – a pécsi székhelyű, a Pécsi Agglomerációs Társulás fenntartásában működő Integrált Szociális Intézmény látja el. A szociális étkeztetést feladat ellátási szerződés keretében szintén a többcélú társulás keretén belül a SZOCEG. Kht. látja el. Az önkormányzat Falugondnoki Szolgáltatást működtet. A község igazgatási 2015-től Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal szervezeti keretében a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége látja el. Településünk szoros kapcsolatot tart fenn a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Munkaügyi Osztályával a közfoglalkoztatási programok lebonyolítása érdekében.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Ellend község 2013-ban készítette el helyi esélyegyenlőségi programját. A program kétévente felülvizsgálatra került. Az intézkedési tervben megfogalmazott feladatok megvalósulása értékelésre került. A megvalósításra nem került, de jelenleg is fontos és a település lakossága és vezetése által támogatott feladatok jelen programba beépítésre kerülnek. Az esélyegyenlőség témakörében önálló kutatás nem készült. Jelen program kidolgozása során kerülnek számbavételre az esélyegyenlőséggel kapcsolatos adatok, intézmények, helyzetek. Az esélyegyenlőségi program célcsoportjai vonatkozásában széles körű statisztikai, intézményi és helyi adatgyűjtésre került sor, mivel ezen adatok nem álltak az önkormányzat rendelkezésére. Azon adatok összegyűjtése, melyek a társszervek és az önkormányzat számára nem állnak rendelkezésére jelentős segítséget nyújtott a HEP fórum, ahol az érintett célcsoportokat képviselő szervezetek, szakértők által rendelkezésünkre bocsátott információkat felhasználtuk.

Rendelkezésünkre álló adatok:

- TEIR
- KSH
- önkormányzati adatok
- helyi adatgyűjtés
- kérdőív
- Berkesdi Óvoda és Konyha adatszolgáltatása
- Berkesdi Fekete István Általános Iskola adatszolgáltatása

- helyi vizuál-regiszter

Adathiány:

- nem található adat a településen élő nyugdíjasok jövedelmi helyzetéről, ahogy a háztartások jövedelmi viszonyairól sem, csak a különböző önkormányzati ellátások kapcsán benyújtott kérelmek jövedelemigazolásaiból tudunk következtetéseket leszűrni,

Baranya Vármegyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által kezelt adatok, információk nem álltak teljes körűen rendelkezésünkre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

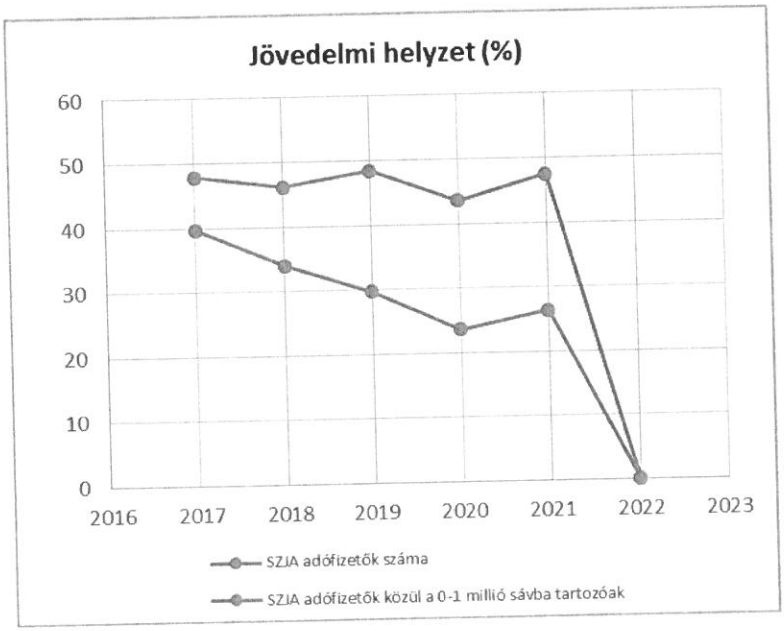
Mélyszegénységben élőnek nevezzük azt, amikor valaki, vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A mélyszegénység okai igen sokrétűek és összetettek. A mélyszegénység okaiként elsősorban a társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai végzettség és képzettség terén jelentkező különbségeket, foglalkoztatottságból eredő eltéréseket szokták említeni. Nemzeti Fejlesztés Stratégia (2030) megállapítása szerint: „Európai Uniós összevetésben hazánk – az összlakosság 31%-os szegénységi arányát tekintve – az ötödik legrosszabb mutatóval bír. A szegénység szempontjából különösen veszélyeztettettek és a szegények között felülreprezentáltak a gyerekek. A szegénység meghatározó okai a piacképes iskolai végzettség hiánya, az alacsony munkaerő-piaci státus, a magas gyerekszám, az etnikai státusz, a települési hierarchiában elfoglalt hely. A szegények 40%-a olyan tartós és mély szegénységben él, ahová a szociálpolitikai eszközrendszer adekvát módon nem ér el." A romák jelentős része ma Magyarországon mélyszegénységben él. A mélyszegénység azonban nem csak ezt a társadalmi csoportot sújtja. Rengeteg nem roma ember is a létfenntartásért küzd napjainkban. A romafelzárkózatási politikát azonban nem lehet elválasztani a szegénység elleni küzdelemtől a kettőt együtt kell kezelni, figyelni kell az egymásra gyakorolt hatásukat. A szegénység kialakulása a rendszerváltás követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére vezethető vissza. A roma társadalom életére a rendszerváltást követő gazdasági szerkezetátalakítás még inkább rányomta a bélyegét. Hazánkban a nehézipar szinte teljesen megszűnt. Mivel a roma népesség jelentős része akkor is alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett, elsősorban a nehéziparban, építőiparban dolgoztak, jellemzően segédmunkásként, betanított munkásként. A rendszerváltozást követően a bányák, melyek jelentős számú romának adtak munkát Baranya megyében is (szénbánya, uránbánya) bezártak. A nagy állami építőipari cégek, melyek szintén jelentős mértékben szívták fel a roma munkaerőt térségünkben, szintén megszűntek. A mélyszegénység hatása az érintettek lakhatási, táplálkozási, egészségügyi állapotában jelentkezik elsősorban. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok által nevelt gyermekek száma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca": a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Mintegy másfél millió ember él mélyszegénységben, vagyis tartósan a létminimum szintje alatt úgy, hogy iskolázottsága, családi és egyéb körülményei miatt szinte esélye sincs önerőből e helyzetből kitörni.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a segélyek vagy az egyéb állami pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, jelentős a megváltozott munkaképességűek aránya. Megállapítható, hogy településünkön csökkent a munkanélküliek száma az utóbbi években.

Az önkormányzat számára egyre inkább nyilvánvaló, hogy vannak emberek, családok a településen, akik önmaguktól nem képesek kilépni ebből az állapotból, helyzetből, ezért a foglalkoztatásban, a munkahelyteremtésben, képzések szervezésében kiemelt szerepe van.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2017	47,84	39,64
2018	46,19	33,94
2019	48,47	29,73
2020	43,62	23,58
2021	47,50	26,32
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az SZJA adófizetők, és ezen belül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók százalékszámait vizsgálva megállapítható, hogy az SZJA-t fizetők száma az állandó népesség százalékában 2017 és 2021között kismértékben ingadozott, viszont ezen belül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók száma évről évre csökkent, amely köszönhető az utóbbi évek folyamatos minimálbér emeléseinek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

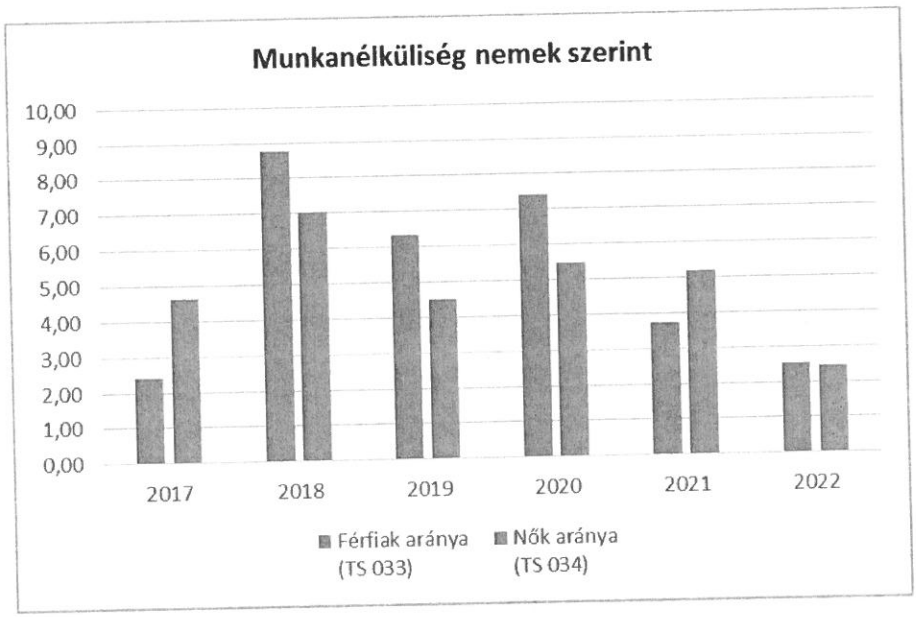
Településünk a foglalkoztatottságra, munkanélküliségre vonatkozó statisztikai adatok elemzése alapján javuló tendenciát mutat. A nyilvántartott álláskeresők aránya 2017 év végén 3,52 % volt,

mely alatta marad mind Baranya megye gazdaságilag aktív népességhez viszonyítottan 8,4%, mind a munkavállalói korú népességhez viszonyított 5,3%-os aránynak. Az álláskeresők száma az utói 5 évben ingadozó tendenciát mutatott. Törekszünk arra, hogy a munkanélküliek vegyék igénybe a Munkaügyi Központ és az önkormányzat által biztosított szolgáltatásokat, ellátásokat, lehetőség szerint a családok ne maradjanak ellátás nélkül. Ennek érdekében folyamatosan tájékoztatjuk a lakosságot a jogszabályi változásokról, támogatási lehetőségekről, valamint a közfoglalkoztatás lehetőségéről, az abban való részvétel feltételeiről.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	2,41	4,62	3,52%
2018	8,75	7,04	7,90%
2019	6,33	4,48	5,41%
2020	7,41	5,48	6,45%
2021	3,75	5,19	4,47%
2022	2,53	2,44	2,49%

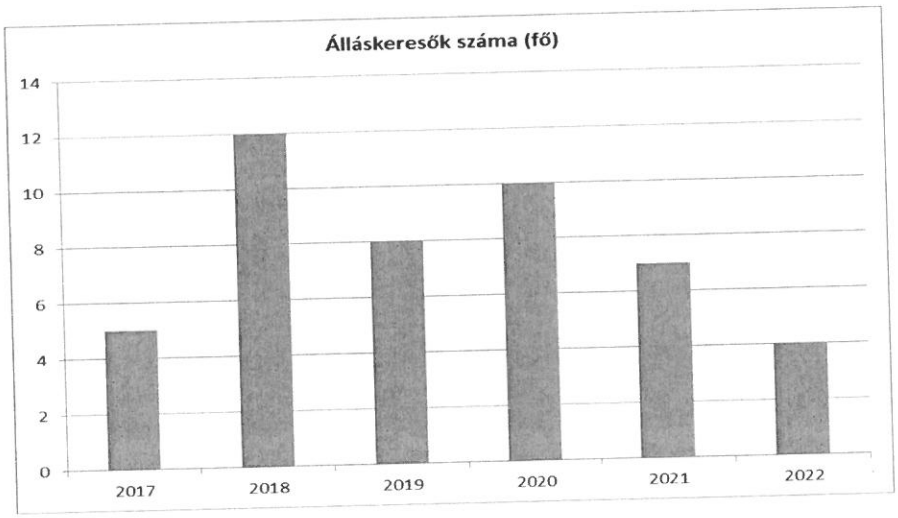
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

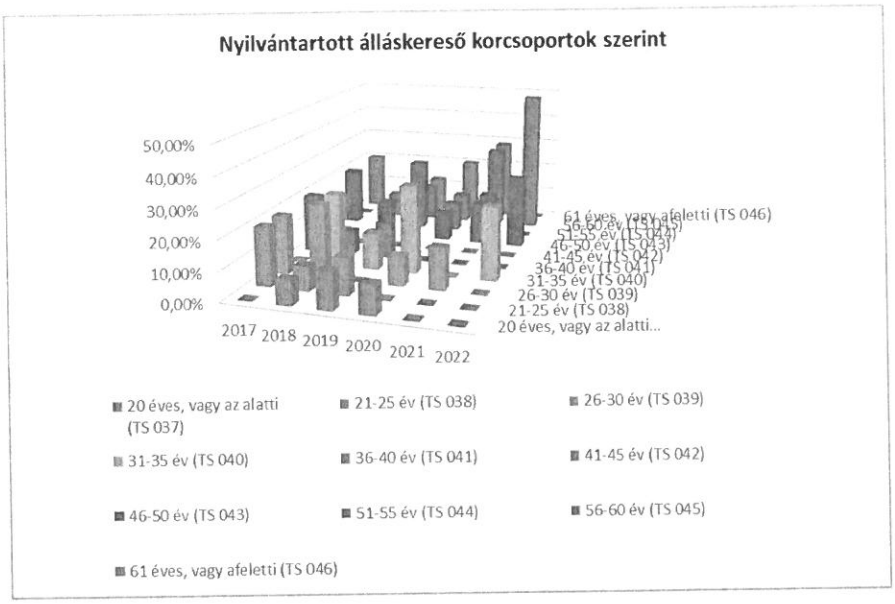

Az álláskeresők nemenkénti összetételének alakulását áttekintve megállapítható, 2017-ben még a nők aránya magasabb az álláskeresők körében, majd 2018- és 20 között a férfiak aránya nagyobb, mely 2022-re kiegyenlítődött, számottevő különbség nem figyelhető meg. Ilyen kis mintán nem lehet az országos folyamatokat leképezve látni

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Fő összesen	**5**	**12**	**8**	**10**	**7**	**4**
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	8,33%	12,50%	10,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	20,00%	8,33%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	3,00	0,00	1,00	1,00	0,00
	%	20,00%	25,00%	0,00%	10,00%	14,29%	0,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	3,00	1,00	3,00	0,00	1,00
	%	0,00%	25,00%	12,50%	30,00%	0,00%	25,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	20,00%	8,33%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	10,00%	14,29%	25,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	0,00
	%	20,00%	8,33%	25,00%	10,00%	14,29%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
	%	0,00%	8,33%	12,50%	10,00%	28,57%	50,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	0,00
	%	20,00%	8,33%	12,50%	20,00%	28,57%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

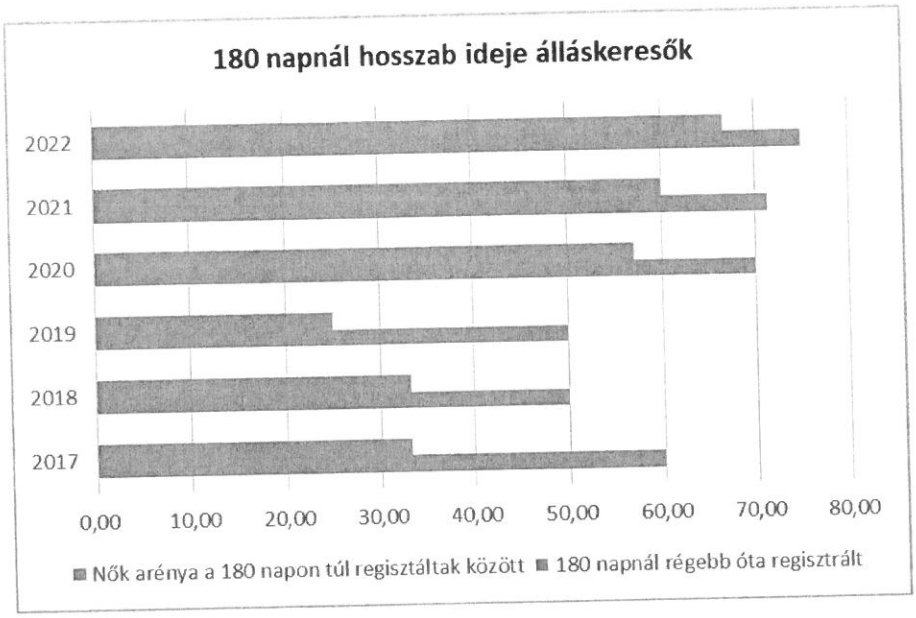

A nyilvántartott álláskeresők korcsoportok szerinti megoszlása jelentős változást mutat, mind a korcsoportok munkanélküliségi mutatóját, mind a nemek közötti megoszlását tekintve is. Mindazonáltal hozzá kell tenni, hogy Ellend esetében éves átlagban 5-10 főről beszélünk a vizsgált időszakban, mely adatok alapján messzemenő statisztikai következtetéseket nehéz levonni. Csupán az szokásos megállapításokat tehetjük, hogy a munkanélküliség inkább a középkorú vagy annál idősebb korosztályt fenyegeti, valamint az országos adatokhoz mérhető látványos csökkenés nem mutatható ki 2022-re. Ugyanezt lehet mondani a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők nemenkénti megoszlásával kapcsolatban: nem képezi le az országos trendeket, melyek azt mutatják, hogy a nők aránya magasabb a hosszabb idejű munkanélküliséget tekintve, a számok változók, személyes sorsoktól függők.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	%
2017	60,00	33,33
2018	50,00	33,33
2019	50,00	25,00
2020	70,00	57,14
2021	71,43	60,00
2022	75,00	66,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	5	0	0,00%	3	60,00%	2	40,00%
2018	12	0	0,00%	8	66,67%	4	33,33%
2019	8	0	0,00%	2	25,00%	6	75,00%
2020	10	0	0,00%	4	40,00%	6	60,00%
2021	7	0	0,00%	4	57,14%	3	42,86%
2022	4	0	0,00%	2	50,00%	2	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön 2017-ben a munkanélküliek 40%-a 8 általános iskolai végzettséggel, 60 %-a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezett. Ez az arány a vizsgált időszak utolsó évére, 2022-re kiegyenlítődött. A 8 általánost végzett munkanélküliek aránya 50%-ra nőtt, még a magasabb iskolai végzettségűek aránya 50%-ra csökkent. A statisztikai adatokból megállapítható tehát, hogy a munkanélküliség, mint probléma nem csak az alacsony iskolai végzettségűek között jelenik meg. 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküli a vizsgálat időszakon belül nem volt a településen. ennek oka, hogy az idősebb korosztály, akik csak 4 ill. 6 elemi osztállyal rendelkeztek, már nem jelennek meg aktív munkavállalóként a munkaerőpiacon. Folyamatosan csökken az alapfokú végzettséggel nem rendelkezők aránya, ennek oka az idősebb korosztály elhalálozása. A munkaképes korú lakosság jellemzően rendelkezik legalább alapfokú iskolai végzettséggel.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Ellend községi Önkormányzat Képviselő-testülete gazdasági programjában a 2019-2024. évekre, az alábbi feladatokat és célokat határozta meg a munkahelyteremtés feltételeinek javítása érdekében:

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat. A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:

- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremt, közfoglalkoztatottak folyamatos foglalkoztatásával.
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal.

A közmunka program előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával) tud elláttatni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az Önkormányzat

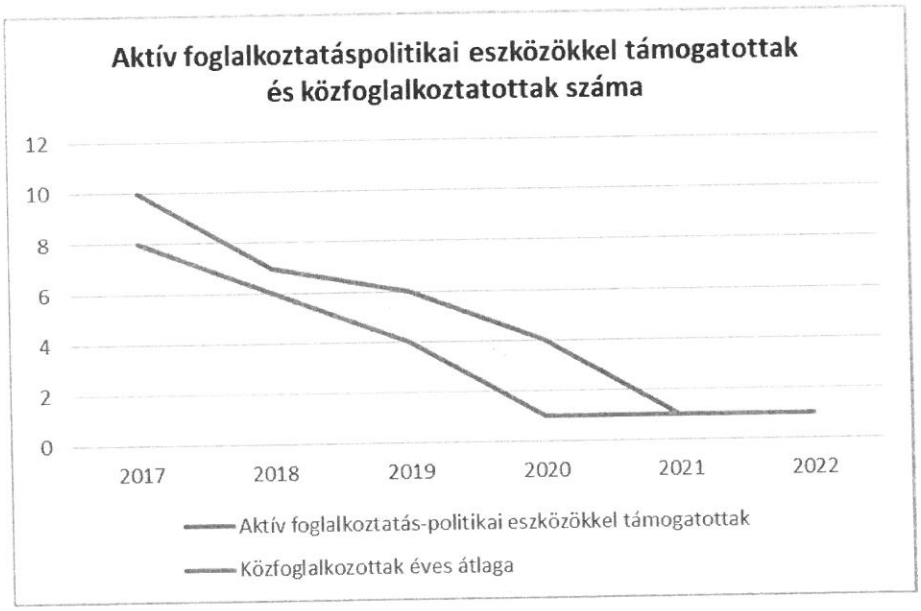
- megvizsgálja a közmunkások foglalkoztatásának lehetőségeit,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

Önkormányzatunk az előzőekben megfogalmazott elvek szerint évek óta él a közfoglalkoztatás adta lehetőségekkel. 2010. óta folyamatosan emelkedik a közfoglalkoztatásba bevont munkanélküliek száma. Még 2010-ben 4 főt foglalkoztatott közmunkásként az önkormányzat, 2012-ben már 12 főt, de ez a szám 2013-ra elérte a 15 főt. 2013 és 2017 között a közfoglalkoztatásban részt vevők száma folyamatosan csökkent. Ennek oka, hogy csökkent a munkanélküliek száma, egyre többen el tudtak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. A közfoglalkoztatottak között évek óta van roma nemzetiségű személy is. A foglalkoztatás során semmiféle konfliktus nem merül fel a roma és nem roma dolgozók között, együtt, egymás munkáját segítve tevékenykednek. Az önkormányzat él a rövid és hosszabb távú közfoglalkoztatás lehetőségével is. Minden évben indult Start Közmunka mintaprogram is, illegális hulladéklerakók felszámolása, mezőgazdasági földutak rendbetétele, belterületi vízelvezető árkok rendbetétele, téli és egyéb szociális projektek megvalósítására. Évek óta dolgozott kulturális közfoglalkoztatott is a településen. A közfoglalkoztatás keretében biztosítja az önkormányzat a munkaruhákat, védőfelszereléseket a dolgozók részére. A projektek keretében megfelelő eszközöket szerzett be számukra, mely könnyíti a munkavégzésüket. Az önkormányzat törekszik arra, hogy minden foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy részére biztosítsa a közfoglalkoztatás lehetőségét. Ellend bevont településként a Szilágyi központhoz csatlakozva részt vesz az Időseket segítő Infokommunikációs modellprogramban is 2017-től. A program keretében 2017. március 1-től, több szakaszban 2 főt foglalkoztatott a Segítő Kezek az Aktív Évekért Kht. az ellendi munkanélküliek közül, akiknek feladata a 65 év feletti lakos informatikai készségének fejlesztése, támogatása, szociális alapszolgáltatás biztosítása. A közfoglalkoztatottak szívesen vállalják a munkát a településen és munkájukat a település lakossága is értékeli, megbecsüli. A közfoglalkoztatás eredménye, a dolgozók munkája meglátszik a falu képén. Rendezettek a közterületek, tisztát a parkok, virágos a település. Munkájukkal hozzájárulnak egy élhetőbb település kialakításához. Jelenleg nem foglalkoztat közmunkást az önkormányzat, nincs bevonható és a közfoglalkoztatást vállaló munkanélküli a településen.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	10	8
2018	7	6
2019	6	4
2020	4	1
2021	1	1
2022	1	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Ellend községben a település lakói számára a munkalehetőségek igen beszűkültek. A legnagyobb foglalkoztatónak az önkormányzat tekinthető, annak ellenére, hogy közalkalmazotti, köztisztviselői jogviszonyban foglalkoztatott munkavállalója nincs. Az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatja a településen élő munkanélküli lakosokat. Törekszik a település vezetése arra, hogy a szociális alapszolgáltatásokat is helyi lakosok lássák el. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátására a feladatot ellátási szerződéssel végző Integrált Szociális Intézmény, megbízási szerződés keretében láttatja el 1 helyi lakossal az ügyeleti feladatokat. A házi segítségnyújtás szintén ez az intézmény végzi a településen, 1 helyi lakost foglalkoztatott közalkalmazottként.
Kiemelten fontos szerepe van az önkormányzatnak a munkahelyteremtés és foglalkoztatás terén, hiszen helyben nincs munkalehetőség, a település lakossága a 15 km-re lévő Pécsre jár jellemzően dolgozni. A lakosság városban történő elhelyezkedését nehezíti, hogy a menetrendszerinti autóbuszjáratok nem igazodnak a többműszakos munkavégzéshez, ezért saját gépjármű hiányában, ebben a formában nem tudnak elhelyezkedni. Annak ellenére, hogy Ellend viszonylag közel van a váráshoz, a vidéki lét problémát jelent a munkavállalásnál. A foglalkoztatók az utazási költségeket nem akarják állni, a dolgozni akaró emberek pedig saját forrásból a munkakezdést, illetve a bérletet nem tudják megfinanszírozni. Nem egy alkalommal az önkormányzat rendkívüli segély keretében bérlettámogatást adott a munkavállalás első hónapjára, hogy segítse az elhelyezkedést.

Az önkormányzat a munkanélküliség felszámolását, ill. csökkentését célzó helyi programot a közfoglalkoztatási programon kívül nem működtet. Ilyen programok a település lakói számára Pécsett érhetőek el, azonban a tapasztalatok szerint nem igazán élnek a Munkaügyi Központ, ill. civil szervezetek által biztosított lehetőséggel. Ezen a téren lehet teendője az önkormányzatnak, hogy a település lakossága ezekről a programokról megfelelő információhoz jusson.

A településen működő vállalkozások száma 2013 óta lassan, de biztosan növekszik, mely növekedés többletbevételt eredményez az önkormányzat számára.

Ellenden már 2002-ben bevezetésre került a helyi iparűzési adó, európai uniós csatlakozásunkig kedvezményt biztosítva a helyi vállalkozások számára. Az Uniós csatlakozást követően a versenyképesség elvének biztosítása ezt a lehetőséget megszüntette. A környező településeken

csak az utóbbi 4-5 évben került bevezetésre ez a fajta helyi adó, azonban nem volt jellemző, hogy az iparűzési adó bevezetését követően a vállalkozások elmentek volna a településről, vagy székhelyüket, telephelyüket máshová helyezték volna. Volt olyan vállalkozás, mely annak ellenére Ellendre helyezte székhelyét, telephelyét, hogy bár nem kötődik a településhez, azonban régen itt lakott, vagy innen származott a családja, illetve pincét, présházat vásárolt a településen. A vállalkozások számára kivetett helyi iparűzési adó mértéke 2023-ban 1,2%. A kivetett és a befizetett iparűzési adó között lényegi eltérés nem mutatkozott a vizsgált időszakban.

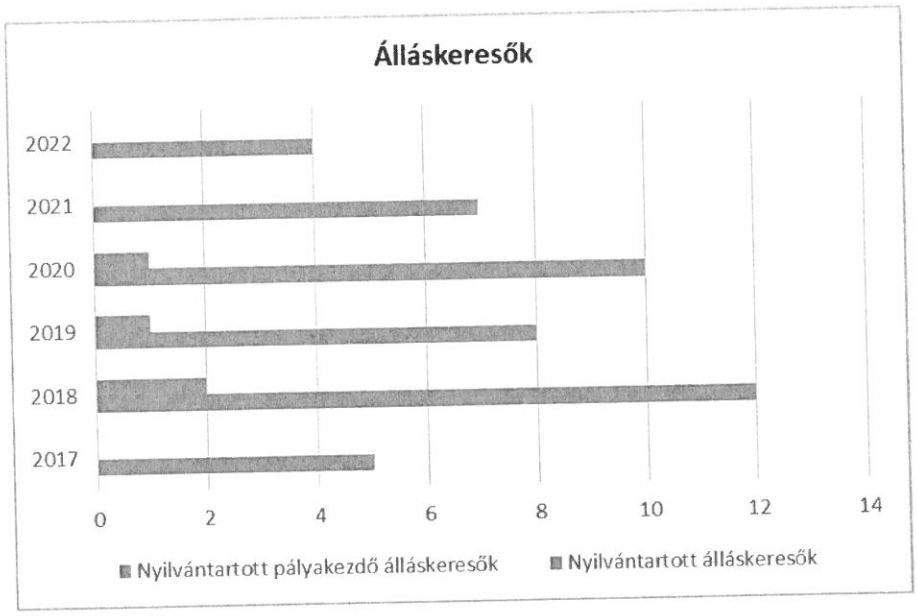
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Ellenden a fiatalok számára helyi foglalkoztatást könnyítő programok, képzések nem indultak az utóbbi időben. Több alkalommal történt megkeresés az önkormányzat felé alapfokú számítógép-kezelői tanfolyamok lebonyolítására helyben, azonban a fiatalok a tanfolyam által kínált tudással, készségekkel már rendelkeznek. Nem ilyen programokra van szükségük, hanem piacképes szakmák elsajátítására, megfelelő gyakorlat megszerzésére. Jellemző, hogy az iskolából kikerülő frissen végzett szakmunkások nem tudnak elhelyezkedni mivel nincs gyakorlatuk, gyakorlatot viszont munkahely hiányában nem tudnak szerezni. Pár év munkanélküli évet követően az iskolában megszerzett tudásuk megkopik, ismereteik elavulnak és esélyük sem lesz szakmájukban elhelyezkedni. Mindenképpen fontos lenne a közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan képzések indítása is. Több fiatalnak az önkormányzati közfoglalkoztatás volt az első munkahelye, itt ismerkedett meg a munka fogalmával, a napirenddel, a munkához szükséges attitűdökkel. Számukra esélyt kellene biztosítani a tanulásra. A munkanélküli szakmunkásaink mellett megtanulják a festés és kőművesmunka alapjait, a kisgépekkel való bánásmódot, a munkavédelmi szabályokat. Nem szabad veszni hagyni az így megszerzett tudást, tapasztalatot. Ebben az önkormányzatnak kiemelt felelőssége van, a megfelelő eszközök és anyagi eszközök azonban saját forrásból nem állnak rendelkezésünkre.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	5	0
2018	12	2
2019	8	1
2020	10	1
2021	7	0
2022	4	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A településen felnőttképzésre, munkaerő-piaci szolgáltatások igénye vételére nincs lehetőség. Az önkormányzat azonban nyitott az állami és civil kezdeményezések felé, melyek támogatják a felnőttképzést, az ahhoz való hozzáférés lehetőségeinek megteremtését. Utazási támogatással, bérlet és tankönyvek megvásárlásával tudja segíteni az önkormányzat a rászoruló, tanulni vágyó lakosságot.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Mint az előző részekben is utaltam rá, a település foglalkoztatáspolitikájában kiemelt elv, hogy a helyi közszolgáltatások biztosítása során helyi munkaerő alkalmazzanak. A szociális alapszolgáltatás keretében helyi lakosok foglalkoztatása valósul meg. A közfoglalkoztatás biztosításával a település vezetője a mélyszegénységben élők és a romák számára egyaránt lehetőséget biztosít a munkavégzésre, megteremtve ezzel a létfenntartás esélyét. Az önkormányzat által társulásban fenntartott oktatási és szociális intézmények munkaerőigénye magasabb iskolai végzettséget kíván meg, ezért jellemzően a melyszegénységben élőket óvónőként, tanárként, ügyintézőként nem tudja foglalkoztatni. A Berkesdi Óvoda és az Általános Iskola dolgozói jellemzően nem helyiek, Pécsről és más településekről járnak Berkesdre dolgozni. Az ezekben az intézményekben foglalkoztatottak 25%-a a fenntartó 4 település egyikének lakója. Ellendi lakos nem dolgozik az intézmények egyikében sem.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Ellenden a foglalkoztatás terén megvalósuló hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásom. Az önkormányzat által foglalkoztatott közmunkások felől ilyen jellegű jelzés nem érkezett, a község lakossága elismeri és megbecsüli munkájukat.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

Digitális ismeretek megszerzésének helyszíne jellemzően nem a település, bár több alkalommal történt megkeresés az önkormányzat felé alapfokú számítógép-kezelői tanfolyamok lebonyolítására helyben, azonban a fiatalok a tanfolyam által kínált tudással, készségekkel már rendelkeznek. Az idősebbek úgy érzik, nincs rá szükségük. A település lakóinak döntő többsége rendelkezik okostelefonnal, ezen keresztül alapvető digitális kompetenciákkal rendelkeznek, amelyek azonban nem elegendőek és megfelelőek a kor digitális kihívásainak való megfeleléshez. A teljes digitalizáció felé tart a világ, a jövő majd megmutatja, hogy ennek az egyén nyertese lesz vagy vesztese. A 20 év alatti fiatalok már beleszülettek a digitalizációba, az 50 felettiek még egy egész más világban nőttek fel, ez is okozza a tudás- és készségbeli különbségeket.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Ellend Községi Önkormányzat a szociálisan rászoruló személyek részére biztosítja a központi jogszabályokban és a helyi rendeletekben biztosított pénzbeli és természetbeni ellátásokat. Az önkormányzat által biztosított pénzbeli ellátások az alábbiak: települési támogatás keretében lakhatási támogatás, gyógyszertámogatás, krízistámogatás, temetési támogatás, születési támogatás, beiskolázási, táborozási támogatás. 2012. december 31-ig biztosította az önkormányzat a pénzbeli ellátások közül az időskorúak járadékát és az normatív ápolási díjat, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot, melyek 2013. január 1-től a járási hivatal hatáskörébe kerültek. Természetbeni ellátás formájában és pénzbeli támogatásként is adható a települési támogatás mindegyik formája. Természetbeni ellátás keretében biztosított ellátások a köztemetés, karácsonyi támogatás, tüzelőanyag támogatás. Adósságkezelési szolgáltatás nincs a településen. A természetbeni ellátásokhoz sorolható a szociális alapszolgáltatások biztosítása, melyek Ellenden a házi segítségnyújtást és a szociális étkeztetést foglalják magukba.
Mint az előző felsorolásból is látható, az önkormányzat biztosítja a szociális törvényben előírt támogatásokat, ezen felül azonban helyi rendelettel egyéb ellátásokat is elérhetővé tesz a lakosság számára, ez a kegyeleti támogatás lés a születési segély. Az települési támogatás kerete terhére minden évben beiskolázási támogatást biztosít a községben állandó lakcímmel rendelkező óvodások, általános és középiskolások, valamint egyetemisták, főiskolások számára. Támogatásként biztosította a nyári táborok és osztálykirándultságok költségét is a szülők részére, függetlenül attól, hogy az általános iskolások a körzeti iskolába vagy más iskolába jártak. Ezeket a támogatásokat az önkormányzat továbbra fenntartotta az iskolák állami fenntartásba vételét követően is. A település lakossága számára, szintén a települési támogatás segélykerete terhére, minden évben karácsonykor ünnepséggel, valamint háztartásonként 15.000-20.000 Ft értékű ajándékcsomaggal kedveskedik az önkormányzat.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

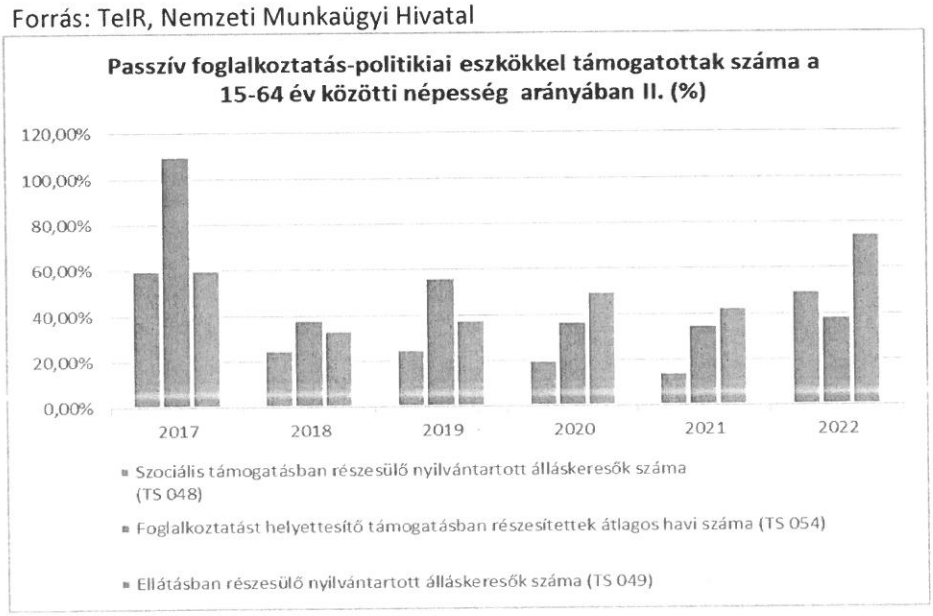
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	5	4,72%	0	0,00%
2018	12	13,04%	1	8,33%
2019	8	9,20%	1	12,50%
2020	10	9,43%	3	30,00%
2021	7	6,54%	2	28,57%
2022	4	3,15%	1	25,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	3	60,00%	6	110,00%	3	60,00%
2018	3	25,00%	5	38,17%	4	33,33%
2019	2	25,00%	5	56,25%	3	37,50%
2020	2	20,00%	4	36,70%	5	50,00%
2021	1	14,29%	2	35,14%	3	42,86%
2022	2	50,00%	2	38,50%	3	75,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	1
2018	1
2019	2
2020	2
2021	2
2022	2

Forrás: TeIR, KSH

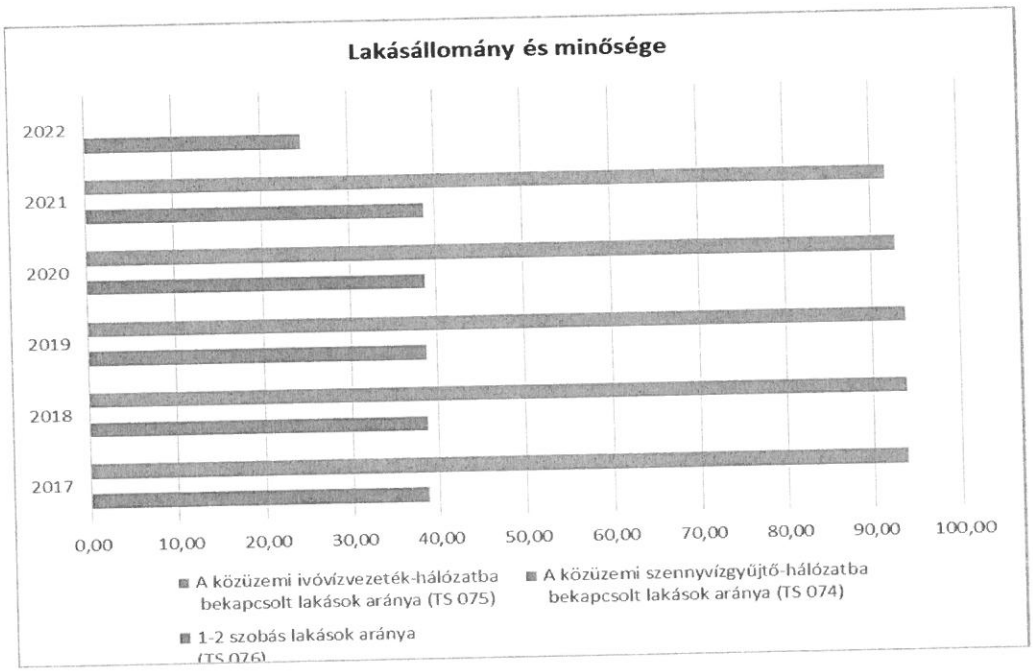
A település vezetése kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a munkanélküliséghez kapcsolódó ellátásokhoz az arra jogosultak hozzájussanak. A településen 2008-tól folyamatosan emelkedett 2012-ig, majd 2013-tól 2017-ig folyamatosan csökkent a munkanélküliek száma. 2017 évi 5 fő munkanélküli száma 2018-ra j megduplázódott, de a vizsgálat időszak utolsó évére 4 főre, a 2017-es szám alá csökkent. Megvizsgáltuk azt, hogy a munkanélküliek hozzájutottak-e a munkaerő piaci támogatásokhoz, önkormányzati ellátásokhoz. az álláskeresési támogatásban részesülők számáról segít abban, hogy adatait összevethessük a munkanélküliségi adatokkal. Az aktív korúak támogatásában részesülők száma növekedett 2017 és 2022 között mind az egészségkárosodott, mint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számát vizsgálva stagnált, lényegi változást nem mutatott..

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Ellend községben az utóbbi 5 évben a lakások száma nem változott. Jelenleg 97 lakóingatlan található a településen. A lakásállomány átlagéletkora 40-50 év közé tehető. Új építésű lakás nem található a településen. Ennek oka az, hogy az idősebb korosztály halálozása miatt felszabaduló ingatlanok kielégítik a lakosság lakóingatlanok iránti számbeli igényét. Közművesítettség szempontjából a település majdnem teljes. A szennyvízcsatornán kívül minden közmű megtalálható a községben. A település vezetése felkészült arra, hogy esetleg igény jelentkezik építi telkekre, ezért településrendezési tervében 20 új építési telket jelölt ki a település elején. A terület magántulajdonban van, közművesítetlen, de viszonylag alacsony költséggel közművesíthetők, hiszen a víz-, villany-, gázközmű a terület mellett helyezkedik el.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	98	0	0,00	38,78	0,00	93,88
2018	98	0	0,00	38,78	0,00	93,88
2019	98	0	0,00	38,78	0,00	93,88
2020	98	0	0,00	38,78	0,00	92,86
2021	98	0	0,00	38,78	0,00	91,84
2022	101	0	0,00	24,75	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Ellend községben bérlakás nem található.

b) szociális lakhatás

A településen szociális bérlakás nem található

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A községben 7 db lakáscélra használt egyéb ingatlan van. Ezek az ellendi pincesoron, a falu fölötti domboldalon helyezkednek el. A szőlőkben található présházakat alakították át lakás célra. Az 5 ingatlanban villany van, vizet az ásott kútból, vagy a közkútról nyerik, a fűtés egyedi módon történik, mivel gáz ezen a területen nincs. A szennyvíz elhelyezése nem megoldott, egyedi aknával

sem. Megközelítésük kiépített, aszfaltos úton történik, az utolsó 50 méteren karbantartott földes út vezet a présházakig.

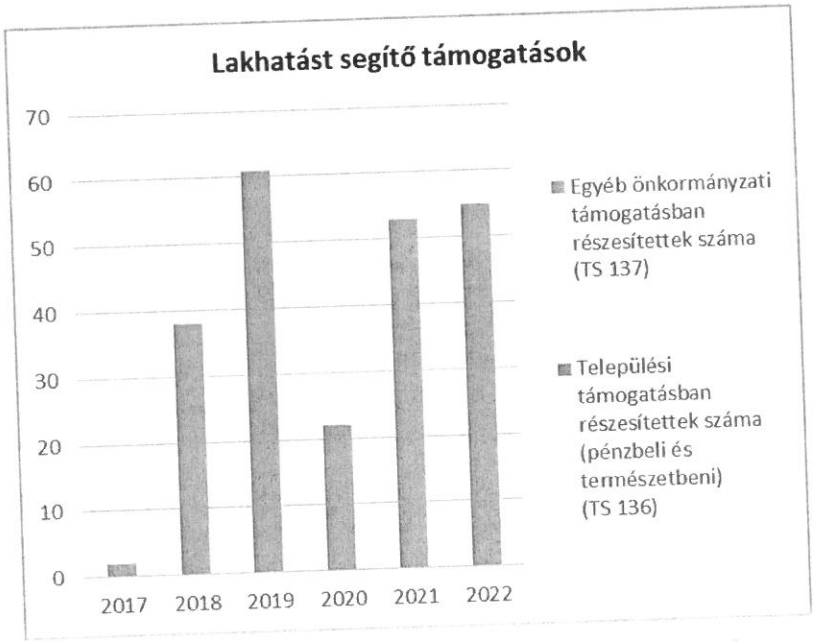
e) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a település lakossága számára biztosítsa a lakhatáshoz szükséges feltételeket, támogatásokat. Települési támogatás keretében lakhatási támogatást ad az önkormányzat a jogosultak részére 3.000 ill. 5.000 Ft összegben. Adósságkezelési szolgáltatás viszont nincs a településen. A lakhatási támogatás – a korábbi lakásfenntartási támogatáshoz hasonlóan - a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott pénzbeli hozzájárulás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	20	2
2018	19	38
2019	16	61
2020	10	22
2021	9	53
2022	7	55

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az előző táblázatokból jól látható, hogy 2017 és 2022 között a lakhatási támogatásban részesülők száma fokozatosan csökkent Jelenleg 7 háztartás részesül települési támogatás keretében havi 3-5.000 Ft-ot lakhatási támogatásban. A településen lévő lakáscélú ingatlanok 7%-a részesül lakhatási támogatásban. A lakhatási támogatás, összhangban a szociális törvényben rögzített elvvel, elsősorban természetbeni támogatásként kerül kifizetésre. A kérelmező igénye szerint áram-, ill. a gázszolgáltató felé történő átutalással teljesítjük a támogatás kifizetését. Amennyiben

előre fizetős gáz- vagy villanyórával rendelkezik a kérelmező, részére kötelező természetben biztosítani a támogatást. Ez esetben a szolgáltató számára átutalt támogatás fele a kérelmező tartozásainak csökkentésére, fele pedig a szolgáltatás megvásárlására kerül könyvelésre. Amennyiben a kérelmezőnek nincs tartozása, kérelme esetén a támogatást pénzben biztosítjuk számára. Egyéb támogatás a védendő fogyasztói státuszba kerülés – amelyet a jogszabályok alapján fennálló jogosultság igazolásával – nyújt. Ezen státusz lehetőséget nyújt a tartozást felhalmozók számára a részletfizetésre, a halasztott fizetésre és a szolgáltatás kikapcsolásának elhalasztására. A lakhatási támogatásban részesülők számának csökkenése a jövedelmi viszonyok javulásának, a nyugdíjemeléseknek tudható be. Az önkormányzat a lakhatási támogatás odaítélésének jövedelemhatárát nem módosította a változott jövedelmekhez nem igazította.

f) eladósodottság

A település lakóinak eladósodottságáról mérhető, tényszerű adataink nincsenek. Tisztában vagyunk azonban azzal, hogy a lakosság jelentős tartozást halmozott fel 2010 előtt. Ezek egy része ingatlan- és gépkocsi hitelből állt. A gazdasági válás nem kímélte a település lakosságát sem, többeknek megduplázódott a hitele az árfolyam elszabadulása miatt. A közüzemi szolgáltatók felé fennállt jelentős tartozások csökkentek. Egyre kevesebb alkalommal kerül ingatlan árverésre sor a településen. Az elmúlt 5 évben benyújtott krízistámogatás iránti kérelmek indoklásában már csak elvétve szerepelt a hitel vagy közüzemi tartozás.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Ellend községben a lakosság számára a közműellátottság szinte teljes. A belterületen elhelyezkedő lakóingatlanok közel 100 %-a rendelkezik vezetékes vízzel és villannyal. A vezetékes gázzal ellátott ingatlanok aránya 62 %. A gáz bevezetésekor az önkormányzatminden ingatlan számára lehetővé tette a rákötést, melyért minimális díjat kellett a lakosságnak fizeti. Az utóbbi pár évben azonban megfigyelhető, hogy annak ellenére, hogy a lakások többsége rendelkezik vezetékes gázzal, a fűtést más módon, - jellemzően vegyes- vagy fatüzeléssel – oldják meg. Ennek oka a gáz magas ára, melyet a lakosság egyre nehezebben tud megfizetni. Ezért – annak ellenére, hogy a gázfűtés kényelmesebb – az egyedi fűtést használják. A gázt jellemzően csak a főzéshez és a meleg víz előállításához veszik igénybe, ezáltal jelentős összegeket takarítanak meg. A közművek közül egyedül szennyvízcsatorna nincs a településen. A szennyvíz összegyűjtését egyedi zárt vagy szikkasztós aknába oldják meg. A folyékony hulladék elszállítását vállalkozó végzi közszolgáltatás kertében. 2022-ben 62 ingatlan egyedi szennyvíztisztítóval történő ellátása történt meg pályázati forrásból, lakossági és önkormányzati önerővel kiegészítve.
A településen elérhető a telefonos, a mobiltelefon és az internet hálózat is. Az internethez való hozzáférést E-Magyarország Pont támogatta, mely pont 2018-tól Digitális Jólét ponttá alakult át.
A külterületen – pincesoron lakás céljára használt nem lakáscélú ingatlanok vonatkozásában is elérhető a vezetékes ivóvíz – közkútról -, villany van az ingatlanokban. Közúton jól megközelíthetőek.
Hajléktalan személy nem volt a településen az utóbbi 5 évben. Feltárt, veszélyeztetett lakhatási helyzetl volt a településen. A patak melletti ingatlan a vízfolyás áradásakor került igazán veszélybe. Az önkormányzat a lakó biztonságos elhelyezéséről, lakhatási helyzetének folyamatos nyomon kíséréséről gondoskodott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen telep, szegregátum nincs, illetve olyan településrész sincs, amely esetében fennáll a veszélye annak, hogy szegregátummá váljon.

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Nem található telep, szegregátum a településen.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Nem található telep, szegregátum a településen.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Nem található telep, szegregátum a településen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A berkesdi székhellyel működő vállalkozó háziorvos végzi Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy községek közigazgatási területét érintő felnőtt és gyermek (vegyes) háziorvosi körzetben, a körzet lakosságának, területi ellátási kötelezettséggel történő háziorvosi alapellátását. Berkesden minden nap rendel. Ellenden heti 3 alkalommal tart rendelést, hétfőn, szerdán és pénteken 08.00 – 09.00 óráig. A rendelés 7744 Ellend, Petőfi utca 37. szám alatti ingatlanban történik, a rendelő polgármesteri hivatal épületének része. A rendelő önkormányzati tulajdonban van, felújításáról, karbantartásáról, berendezéséről és az üzemeltetési költségek viseléséről a helyi önkormányzat gondoskodik a háziorvossal kötött szerződés alapján. Az ügyeleti feladatokat a Pécsi Tudományegyetem látja el.

A védőnői feladatok ellátása a szintén berkesdi székhellyel működő védőnői szolgálat keretében történik. A körzeti védőnő a 4 település – Berkesd, Ellend, Szilágy, Pereked – vonatkozásában látja el feladatait. Ellenden a védőnő minden héten, kedden tart rendelést. Ezen felül család- illetve intézmény-látogatásra, telefonon történő egyeztetés után bármikor biztosítja a személyes tanácsadást. Minden hónap 3. keddjén a gyermekorvossal közös tanácsadást tart mindegyik településen.

Ellend község lakói a fogorvosi körzeti alapellátást Pécsett vehetik igénybe, a fogorvossal kötött ellátási szerződés alapján. A fogorvos minden nap rendel, tömegközlekedéssel a rendelő jól megközelíthető. A rendelési idő illeszkedik a távolsági buszjáratokhoz, ill. a lakosság munkaidejéhez, hiszen heti 2 alkalommal este 20.00 óráig van rendelés.

Gyógyszertár nincs a településen, azonban a vállalkozó háziorvosnak engedélye van kézi patika működtetésére, ezért a gyógyszerekhez a lakosok a rendelésen hozzá tudnak jutni. A gyógyszerek kiváltásában segítséget nyújtanak a házi gondozók a házi segítségnyújtás keretében.

A szakrendelések vonatkozásában Ellend a Pécsi Tudományegyetemhez tartozik. 1-2 szakrendelés körzete azonban ettől eltérő.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	0	8	0,00
2018	0	0	0	0	8	0,00
2019	0	0	0	0	7	0,00
2020	0	0	0	0	6	0,00
2021	0	0	0	0	8	0,00
2022	0	0	0	0	6	0,00

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A község vezetése fontosnak tartja az egészségügyi szűrések támogatását. A tüdőszűrésre már helyben nincs mód. A településen évente megrendezésre kerülő egészségnapon a védőnő és az ÁNTSZ részvételével különféle szűrésekre van lehetősége a művelődési házban (magas vérnyomás, vércukor, prosztata, emlő, testzsír-analízis stb.) A szűrések eredményeiről a résztvevők írásbeli dokumentumot kapnak. Különféle önkormányzati rendezvényeken is lehetővé tesszük a vérnyomás és vércukor mérést a lakosság számára a védőnő közreműködésével. Egyéb szűrések a megyeszékhelyen található szakellátási intézményekben érhetők el. A betegségmegelőzés és egészség-megőrzési tevékenységben aktívan részt vesz a háziorvos és a védőnő is, akik ellátják az intézményi feladatokat is a Berkesdi Fekete István Általános Iskolában és Óvodában is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Rehabilitációs és fejlesztő ellátás helyben, a településen nem vehető igénybe. A felnőtt korú lakosság számára rehabilitációs ellátás a megyeszékhelyen lévő szakosított intézményekben áll rendelkezésre. A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába és a Bogádi dr. Berze-Nagy János Általános iskolába járó sajátos nevelési igényű, valamint egyéb tanulási nehézséggel küzdő tanulók számára az intézmény fejlesztő foglalkozásokat biztosít. Ezek egy részét helyi szakképzett pedagógusok, másrészt kijáró szakemberek által biztosítja. Ily módon lehetőség van logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus igénye vételére is.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába és a berkesdi óvodába járó ellendi gyerekek részére a közétkeztetést a berkesdi óvodában üzemelő főzőkonyha biztosítja. A főzőkonyha 200 főre rendelkezik működési engedéllyel, szervezetileg az óvodához tartozik. A főzőkonyha munkáját szakképzett élelmezésvezető irányítja. A konyha biztosítja a napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna) az óvodások és a napközisek számára. Az iskolában csak ebéd igénybevételére is lehetőség van. A főzőkonyha működése során elsődleges szempont az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése a rendelkezésre álló anyagi lehetőségek függvényében. A konyhán

HACCP rendszer működik, melyet a fenntartó évente felülvizsgál. A nyersanyag beszállítók kiválasztása során fő szempont volt, hogy friss, lehetőség szerint bio-élelmiszereket biztosítsanak. Törekszünk arra, hogy a NÉBIH ajánlásának megfelelő összetételű és minőségű ételek kerüljenek a gyerekek asztalára. Nagy figyelmet fordítunk a változatosságra, valamint arra, hogy a gyerekek olyan ételekkel is megismerkedjenek, melyekre otthon általában nem kerül sor, sokszor az anyagiak miatt. Minden nap friss gyümölcs vagy zöldség kerül a gyerekek elé. A kenyér és péksütemények terén megismertetjük a gyermekekkel a magos és teljes kiőrlésű lisztből készült termékeket is. Ezeket kezdetben nehezen fogadták el, de mára már igénylik és szeretik ezeket a termékeket is. Ügyelünk arra, hogy tejtermékek épüljenek be az étrendbe, cukrot a lehető legkisebb mennyiségben használunk.
A főzőkonyha azonban nem csak a gyermekek intézményi étkeztetést biztosítja, hanem a szociális intézmények szükségleteit is kielégíti. Ellenden a rászorulók részére a SZOC-EG Kht. biztosítja a szociális étkeztetést, az ételek minőségével és alapanyagával kapcsolatban az önkormányzatnak csak jelzési lehetősége van.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az ellendi lakosság számára helyben sportolási lehetőséget biztosít a füves focipálya, valamint a közösségi házban berendezett beltéri- és egy kültéri saját testsúlyos konditerem is. Ping-pong asztal is a lakosság rendelkezésére áll, melynek felállítására télen a művelődési házban, nyáron az udvaron van lehetőség. A gyermekek részére sportolási lehetőséget biztosít a falu központjában lévő, bekerített, EU szabványnak megfelelő, színes, korszerű játszótér.
A gyermeknapi rendezvény alkalmával a kicsik részére sportversenyeket rendezünk, melyeken a szülőkkel együtt is részt vehetnek.
A szüreti falunap alkalmával a nősök és nőtlenek között zajlik az immár hagyományossá váló focimeccs. Leder pályázat keretében 2013-bankerült kialakításra a falu központjában az Ellendi Patak Party Park, melyben főzési, sétálási, pihenési és sportolási lehetőséget is biztosítunk a település apraja-nagyja számára.
A szomszédos településen lehetőség van lovaglásra, küzdősportok tanulására is. Pécs közelsége azonban a lehetőségek tárházát biztosítja a sportolni vágyók számára. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a település gyermekeit a különböző sportrendezvényeken való részvételben, nevezési díjak, útiköltség átvállalásával. A gyermekek sporthoz való hozzáférést segíti, hogy az önkormányzat a 14 év alatti ellendi fiatalok számára nyári táborozáson való részvételt tesz lehetővé azáltal, hogy minden gyermek számára 1 nyári tábor költségét évente átvállalja.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a szociális alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres segítségnyújtást és a szociális étkeztetést vehetik igénybe a rászorulók. A falugondnoki szolgáltatás is van a településen 2013-tól. 1 fő falugondnok látja el a feladatot egy 9 személyes kisbusz segítségével. Az önkormányzat az alapszolgáltatásokat társulási formában a Pécsi Kistérség intézményein – az Integrált Nappali Intézmény és a SZOCEG. Kht-n - keresztül látja el. Kérelem benyújtása után vehetőek igénybe a szolgáltatások. Az étkezés jövedelemtől függően térítési díjköteles, míg a házi gondozás alapszolgáltatása ingyenes, egyes speciális feladatok elvégzéséért kell térítési díjat fizetni. A házi segítségnyújtásban 2017-ben 13 fő vett részt, amely a 64 éven felüli lakosság 30%-át jelenti, jelenleg 7 fő veszi igénybe a szolgáltatást. Természetesen ezt az alapszolgáltatást nem csak a fenti korosztály veheti és veszi igénybe. Étkeztetésben 16 fő részesül. 3 fő vesz részt a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban.

a) drogprevenciós szolgáltatások;

Településünk együttműködik a rendőrséggel bűnmegelőzési programjaiban, drogokkal kapcsolatos bűncselekmény eddig nem volt tapasztalható a községben. A település közösség építéssel, programok szervezésével, családok problémáira való odafigyeléssel igyekszik hozzájárulni a lakók tartalmas életéhez, a kilátástalanság érzésének elkerüléséhez, amely reményeink szerint megelőzi a drogokhoz való fordulást.

b) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások megszervezésekor nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Rendkívüli települési támogatás – krízistámogatás – keretében gyógyszertámogatást biztosít az önkormányzat. Az orvosi és védőnői rendelésnek helyt adó ingatlan akadálymentesített.

Népkonyha szolgáltatás a településen nincs.

3.6.2. Népkonyha	
Év	**Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)**
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Ellend községi Önkormányzat a településen több közösségi színteret biztosít a lakosság részére. Az önkormányzati, közösségi és családi rendezvényekre rendelkezésre áll a Művelődési Ház és a Házasságkötő terem. Az E-Magyarország Pont/Digitális Jólét Pont és a Könyvtárbusz is a közösségi színterek számát gyarapítja.
A település vezetése számára igen fontos a közösségi élet megszervezése, a közösség erősítése. Ennek érdekében évről-évre egyre több programot szervez a lakosság számára. 6 éve jött létre az önkormányzat támogatásával az Ellendért Egyesület, mely aktíván részt vesz a rendezvények szervezésében, lebonyolításában. 2018-ban szintén az önkormányzat segítségével jött létre az Ellendi Közösségfejlesztő Egyesület (EKÖFE). A közösségi élet egyre inkább kiteljesedik. Megfigyelhető, hogy egyre többen részt veszek a rendezvényeken és vállalnak a közösségi élet szervezésében önkéntes munkát. A rendezvények többségét az önkormányzat szervezi. E rendezvények a település minden korosztálya számára biztosítanak lehetőséget a közösségi együttlétre, szórakozásra, kikapcsolódásra. A gyerekeknek gyermeknappal egybekötött pünkösdölőt szervez május végén a település vezetése. Decemberben a mikulás várja a

gyerekeket. Hagyományosan minden évben megrendezésre kerül a szüreti falunap, valamint a karácsonyi ünnepség. A civil szervezetek szervezik meg az önkormányzat támogatásával a farsangot és a nőnapi bált is.
Az egyház közösségi életben betöltött szerepe az utóbbi egy évben jelentősen megnőtt, igyekszik közösségformáló és összetartó szerepét betölteni, erősíteni.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	nem	262	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Ellend az 50-es évekig híres volt a lakosság összetartásáról, a település vezetése arra törekszik, hogy újból erős helyi közösség alakuljon ki. A település bemutatása során már utaltam rá, hogy német és magyar nemzetiség él és élt együtt. Erre utal a Német utca elnevezés is, mely nem a közterület hivatalos elnevezése, hanem a lakosság származására utal. A német nemzetiség asszimilálódott a magyar szokásokhoz, nem tartották meg saját identitásukat, ugyanakkor a magyar népesség is átvett tőlük pozitív dolgokat. Gondolok itt például a svábok híres rendszeretetére, amely visszaköszön a porták rendezettségében, vagy különböző mesterségek átvételében. A nemzetiségek együttélése alapozta meg azt a toleranciát, amivel az itt élők egymásra és a beköltözőkre tekintenek. Ellend befogadó település. Törekszik arra, hogy a településre beköltözők megtalálják helyüket a faluban, be tudjanak illeszkedni a közösségbe. Roma nemzetiségű lakosok is élnek a településen, azonban őket is elfogadja a lakosság, ha elfogadják a társadalmi együttélés szabályait. Etnikai konfliktus nem alakult ki a településen, és várhatóan a jövőben sem kell ezzel számolni, tekintettel az ellendi lakosság toleranciájára, befogadó képességére.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Ellenden az önkéntes munka az utóbbi években jelent meg újból. A rendszerváltozást követően ez a fajta tevékenység kiüresedett. Nem volt rá igénye sem a település vezetésének, sem a lakosságnak. Napjainkra azonban egyértelművé vált, hogy a közösen létrehozott dolgokat, melyekhez a lakosság társadalmi munkával, önkéntes tevékenységgel is hozzájárul, jobban elfogadják, magukénak tekintik, értékként tekintenek rá. A lakosság aktívan részt vesz az évente a föld napján megszervezésre kerülő szemétgyűjtési akcióban. A pályázati forrásból kialakításra került játszótér felépítésében is tevékenyen részt vett a évbakosság. Az önkéntes munka a rendezvények szervezése és lebonyolítása során figyelhető meg leginkább. Mindig akad, aki süteményt süt, eligazítja a fellépőket, kiszolgálja a vendégeket. Az erdélyi Ojtoz és Bereck testvértelepülésről érkező vendégeinket is szívesen szállásolták el az ellendiek. Külön kiemelendő a fiatal, 14-18 év közötti korosztály aktív tevékenysége, mellyel a rendezvényeken munkát végeznek. Az idei évben kialakításra kerülő Ellendi Patak Party Park építése során is számítunk a lakosság önkéntes munkájára.

Az adományozás, mint tevékenység a hitélet terén figyelhető meg. Több esetben adományoztak a lakók pénzt a templom felújítására, festésére, csillár beszerzésére.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön nem működnek nemzetiségi önkormányzatok. A települési önkormányzat programszervezéseiben és egész tevékenységében figyelemmel van arra is, hogy a nemzetiségek kultúrája, hagyományai fennmaradjanak, és tovább öröklődjenek a fiatalabb nemzedékekre.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Már korábban utaltam arra, hogy a lakosságot nehéz aktivizálni, lakossági önszerveződések se jellemzőek a településen, inkább az önkormányzat részéről a lakosság tevékenységekbe való bevonásáról lehet beszélni.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem működik roma nemzetiségi önkormányzat

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
képzetlen munkaerő	képzési lehetőségek biztosítása, szervezése
tartós munkanélküliség	munkahelyteremtés, munkahelyteremtés támogatása, alternatív jövedelemszerzési lehetőségek támogatása, önellátás támogatása – falusi vendéglátás, háztáji gazdálkodás
munkanélküliek információhiánya	információs pont létrehozása, kapcsolatfelvétel munkaügyi központtal, munkaközvetítőkkel
mélyszegénységben élők szociális helyzete, egészségi állapota romlik	egészségügyi szűrések szervezése, egészségtudatos életmódra nevelés elősegítése, -- sportolási lehetőségek biztosítása,
Digitális kompetenciák hiánya	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényben kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032" Nemzeti Stratégiát. A dokumentumok fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek es a gyermekek gondozó családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre egyenlően kiterjed, de azokra a gyermekekre kell különösen hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a megvalósítás es a hozzáférés során a legjobban sérülnek.

Az utóbbi évek oktatáspolitikájának eredménye a nemzeti a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.). Az új jogszabály rögzíti, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenítve az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől. Ellend községben nincs helyben köznevelési intézmény, az alapfokú oktatás és az óvodai nevelés feladatait a Berkesden működő Berkesdi Fekete István Általános Iskola és a Berkesdi Óvoda látja el. 2013. január 1-től az általános iskola a KLIK fenntartásába és működtetésébe került. Az óvodát 4 település intézményfenntartó társulás keretében tartja fenn.

A gyermekekkel kapcsolatban álló egyéb intézmények sem találhatóak meg helyben a településen. A védőnői szolgálat és a vegyes körzetű háziorvosi praxis központja Berkesd, a gyermekjóléti és családsegítés feladatait társulás keretében látja el az önkormányzat a Pécsi Esztergár Lajos Családsegítő Szolgálat keretében.
Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a gyermekekkel foglalkozó intézmények működtetésére, rendszeres kapcsolatot tart az intézmények vezetőivel, a feladatot ellátó szakemberekkel a gyermekvédelmi jelzőrendszer megfelelő működtetése érdekében, melyben az önkormányzatnak, mint helyben lévő szervnek kiemelt szerepe van.
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) 17. § (1) bekezdése alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
c) a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó,
d) a rendőrség,
e) az ügyészség,
f) a bíróság,
g) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
h) a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

A felsorolt intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a

gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. A gyermekvédelmi jelzőrendszerben részt vevő személyek, szervezetek és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

A település lakosságának 63,9%-a az aktív (18-65 év közötti) korcsoporthoz tartozik, a 65 év felettiek aránya 18,5%, míg a gyermekek 17,6%-ot képviselnek. A település teljes lakosságszáma a 2012-es évben 237 fő, amelyből a 0-14 korú gyermekek száma 30.

Az élve születések és a halálozások száma 2017-re kiegyenlítődött, mindkét mutató 3 fő.
A 65 év feletti lakosságszám jelenleg alacsonyabb mint a 0-14 eves korú gyermeke aránya, így a 2017-es 104,88%-os öregedési indexhez képest, 2022-re az öregedési index jelentős javulást mutatott, 85,11%. Fontos célkitűzése önkormányzatunknak, a fiataloknak a településünkön való megtartása, mely célkitűzés a helyi rövid, közép és hosszú távú stratégiáink fő szempontja.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	119	124	243	48,97%	51,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			8	3,29%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	25	24	49	10,29%	9,88%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	3	5	8	1,23%	2,06%

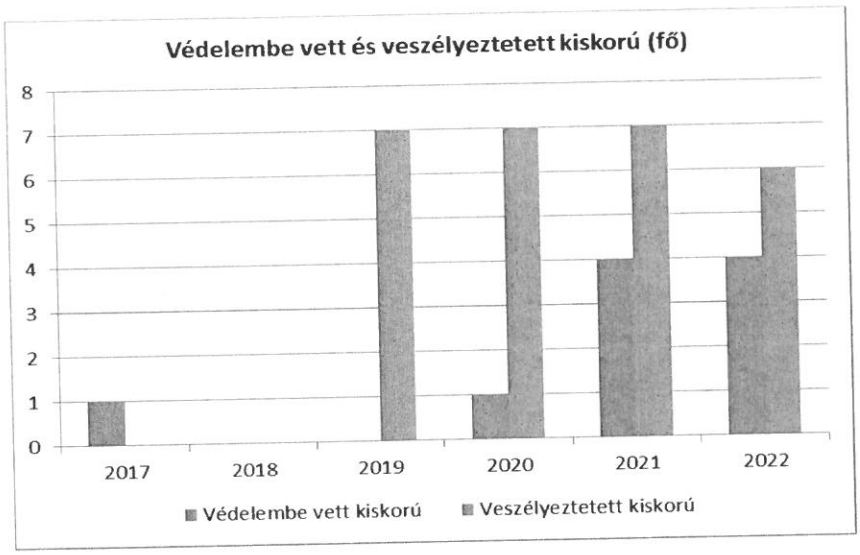
Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	1	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	7
2020	1	7
2021	4	7
2022	4	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

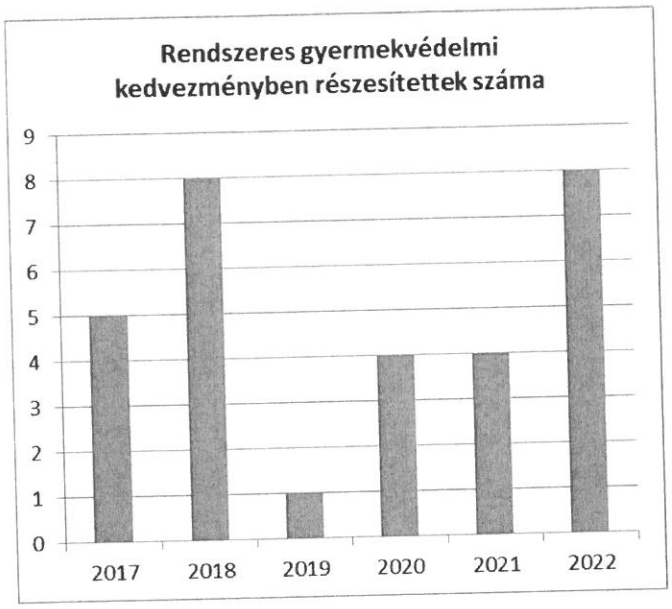

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A jegyző a család szociális helyzete alapján a gyermek részére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapít meg, a jogosultsági feltételeknek megfelelő gyermekek számára. A fenti ellátásban részesülők számát mutatja be a következő táblázat:

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma** (TS 111)
	Fő
2017	5
2018	8
2019	1
2020	4
2021	4
2022	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázat adatai alapján megfigyelhető, hogy Ellenden a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 4 és 8 fő között ingadozott. Még 2017-ben 5 gyermek részesült gyermekvédelmi kedvezményben ez a szám 2022-re ez s szám 8 főre emelkedett. A fogyatékkal élő vagy tartósan beteg gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma lényeges változást nem mutat. Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben a vizsgált időszak alatt nem részesült egy gyermek sem, nem volt a feltételeknek megfelelő jogosult a településen. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az önkormányzat ne segítette volna a rászoruló családokat különféle helyi támogatásokkal. Az önkormányzat a közoktatásban tanuló gyermekeket minden évben beiskolázási támogatással segíti. Táborozási, kirándulási támogatást biztosít az önkormányzat minden ellendi gyermek részére évente egy alkalommal. Ezekkel a támogatásokkal is az esélyegyenlőséget, a hátrányok leküzdését szeretné elősegíteni a település vezetése.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az önkormányzat a közoktatásban tanuló gyermekeket minden évben beiskolázási támogatással segítette. A gyermekintézményekben a rászorulók, ill. a normatív kedvezménynek megfelelő gyermekek ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben részesülnek. Táborozási, kirándulási támogatást biztosít az önkormányzat minden ellendi gyermek részére évente egy alkalommal. A szülők részére születési segély kerül kifizetésre, amennyiben a gyermek szülei ellendi lakosok. Ezekkel a támogatásokkal is az esélyegyenlőséget, a hátrányok leküzdését szeretné elősegíteni a település vezetése.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	1	0	1
2018	1	0	1
2019	1	0	1
2020	0	0	-
2021	0	0	-
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekintézményeken a rászorulók, ill. a normatív kedvezménynek megfelelő gyermekek ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésben részesülnek. A Berkesdi Fekete István Általános Iskolába és az Óvodába járó gyermekek részére az étkeztetést az óvodában működő főzőkonyha biztosítja.
Az ellendi óvodás gyermekek közül minden gyermek 100%-a ingyenes étkeztetésben részesül szülői nyilatkozat alapján.. Az általános iskolás gyermekek 23%-a ingyenes, 8%-a kedvezményes étkeztetésben részesül. Egyedi kérelem alapján az önkormányzat étkeztetési támogatást nyújt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermekek részére, amennyiben olyan élethelyzetbe kerül a család, hogy nem tudja az intézményi térítési díjat kifizetni. Nyári gyermekétkeztetés keretében a szülők nem igényeltek étkeztetést a 2 jogosult gyermek részére. A napi legalább egyszeri meleg étel biztosítása nagyon fontos a fejlődő szervezetű gyermekek számára, ezért annak támogatását, és az elkészített étel minőségét és mennyiségét az önkormányzat, mint fenntartó folyamatosan figyelemmel kíséri. Az intézményfenntartó társulás társulási tanácsának ülésén félévente napirendre tűzik az egészséges étkeztetés feltételeinek vizsgálatát. Az élelmezésvezető rendszeresen beszámol a főzőkonyha működéséről, felmerülő problémákat közösen oldják meg a fenntartó települések.
Az ellendi állandó lakcímmel rendelkező általános iskolai tanulók számára beiskolázási támogatást nyújt az önkormányzat már hosszú évek óta.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Ellenden nincs nem magyar állampolgárságú gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Ellenden nincs magyar állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Ellend egységes településképe mutatja, hogy a községben nincsenek szegregált lakóterületek. A lakások belterületen épültek. Községünkben mindenki, így a gyermekek számára is egyformán biztosított az egyes közszolgáltatásokhoz való hozzáférés.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi önkormányzat feladata az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása, melynek önkormányzatunk társulási formában, vagy feladat ellátási szerződéssel eleget is tesz.
A gyermekek egészségügyi szűrése részben a védőnői hálózaton, részben az intézményhálózaton (óvoda, iskola) keresztül biztosított, melyekhez való hozzáférés mindenki számára egyenlően biztosított.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Ellend község önkormányzata anya-, gyermek- és csecsemővédelmi feladatait a Berkesdi székhellyel, 2023. július 1-től a Pécsi Tudományegyetem fenntartásában működő védőnői szolgálaton keresztül látja el. A védőnői szolgálat a körzethez tartozó 4 település – Berkesd, Ellend, Pereke és Szilágy – vonatkozásában látja el feladatait.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A körzetben 1 fő védőnő dolgozik. A védőnőre jutó gyermeklétszám a 4 település vonatkozásában átlagosan 40 fő körül alakult az elmúlt 5 évben. A védőnői szolgálat székhelye Berkesden van, ahol egy jól felszerelt, korszerű tanácsadó és védőnői rendelő fogadja az édesanyákat és gyermekeket. A védőnő a társközségekben - így Ellenden is – heti 1 alkalommal tart tanácsadást. Végzi a településeken a védőnői terhesgondozást, valamint a csecsemő-tanácsadást. A gyermekágyas anyukákat a kórházból való hazatérést követő napon már meglátogatja és ellátja a szükséges információkkal, tanácsokkal. A védőnő hivatali mobiltelefonnal és vezetékes telefonnal is rendelkezik, ezért az ellátottak számára munkaidőben mindig elérhető. Sok esetben telefonon egyeztetnek időpontokat, kérnek tanácsokat. Ellenden a védőnői tanácsadás a polgármesteri hivatalban lévő háziorvosi rendelőben zajlik. A rendelő igazán gyermekbarát. Egy rajzolni, festeni tudó lakos vidám mesejelenetekkel dekorálta ki a rendelő és váró falait. A gyermekek és szülők szívesen mennek a tanácsadásra, a védőnőnek köszönhetően jó bizalmi kapcsolat alakult ki közöttük.

A védőnői tanácsadás alkalmával minden hónap első keddjén gyermekorvosi rendelés is van. A védőnő részt vesz a központi terhes-gondozáson a körzeti nőgyógyásszal közösen. A védőnő részt vesz a településeken zajló különféle szűrőprogramokban, rendszeresen jelen van a köznevelési intézmények és a települések életében. Mivel a védőnő egészségtanári végzettséggel is rendelkezik, az általános iskolában óraadóként biológiát is tanított. Ezen kívül rendszeresen részt vesz az osztályfőnöki órákon, ahol a szexuális felvilágosítás témakörében, a különböző káros szenvedélyekkel kapcsolatos kérdések megválaszolásában segíti az osztályfőnökök munkáját. A körzethez tartozó településeken a védőnő a kisgyermekes anyukák részére baba-mama klubot működtet havi, kétheti időközönként. A foglalkozásokhoz a szükséges infrastruktúrát és eszközöket az önkormányzatok bocsátják a résztvevők rendelkezésére. A védőnőnek kiemelt szerepe van a sokszor rejtőzködő családi problémák feltárásban, a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésében. Ő az, aki egészen az újszülött kortól kapcsolatot tart mind a gyermekekkel, mind a szülőkkel. Látja a gyermek fizikai és értelmi fejlődését, probléma esetén azonnal működésbe tudja hozni a jelzőrendszer gépezetét. Településünkön szoros kapcsolat alakult ki az aljegyző, a polgármester és a védőnő között, hiszen mindegyiküknek elsődleges érdeke, hogy a településen

egészséges gyermekek éljenek, az esetleges problémák minél előbb felszínre kerüljenek, hogy közös erővel segíteni tudják a családokat.
A védőnői szolgáltatás feladatait a védőnő 2023. július 1-től a Pécsi Tudományegyetem fenntartásában működő szolgáltatás látja el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Ellend községben nincs sem háziorvosi, sem gyermekorvosi körzet. A gyermekorvosi feladatokat a berkesdi székhellyel működő, vegyes háziorvosi körzetet ellátó vállalkozó orvos látja el.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A háziorvosi körzet 4 települést, Berkesdet, Ellendet, Szilágyot és Perekedet látja el. A vállalkozó háziorvos által ellátott személyek száma az elmúlt 5 évben stagnált, de a településekre lebontott adatot nem tudott számunkra szolgáltatni. A háziorvosi ellátáshoz a település felnőtt és gyermek lakói az Ellenden heti 3 alkalommal tartott háziorvosi rendelés alkalmával juthatnak hozzá. A körzet székhelyén, Berkesden minden nap van rendelés, ahol szintén fogadják mind a 4 település betegeit. A vállalkozó háziorvos ellátja a köznevelési intézményekben az iskola-egészségügyi feladatokat is. E feladat ellátásában szorosan együttműködik a védőnővel. A korosztályos szűréseket és oltásokat közösen szervezik meg, és látják el a gyermekeket. Havi 1 alkalommal a védőnői tanácsadóban a PTE gyermekorvosa is fogadja a csecsemőket és a gyermekeket.
A gyermekorvosi szakrendeléseket a község lakói Pécsett vehetik igénybe.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztály vonatkozásában speciális igények kielégítésére helyben nincs lehetőség. A község által fenntartott óvodában, valamint a KLIK által fenntartott általános iskolában is rendelkezésre állnak az egyes speciális fejlesztéshez szükséges eszközök, azok személyi és tárgyi infrastruktúrája is. Az intézményekben logopédia ellátást biztosítunk a gyermekek, tanulók részére heti 1 alkalommal, kiscsoportos, ill. szükség esetén egyéni fejlesztés keretében. Mind az iskola, mid az óvoda fogadja az enyhébb fokú, sajátos nevelési igényű gyermeket. A fejlesztéshez szükséges feltételek rendelkezésre állnak. A pedagógiai program tartalmazza a szükséges

módszereket, eszközöket. A fenntartók a szükséges anyagi forrásokat biztosítják. Korai fejlesztésre és rehabilitációra azonban sem helyben, sem a köznevelési intézményekben nincs lehetőség. Ezeket az igényeket a Pécsett található szakellátásokon keresztül tudják a szülők megoldani. Mivel 2013. január 1-től ezen speciális szakellátások állami feladatellátásba kerültek, a hozzáférés terén meg kell teremteni minden gyermek számára az esélyegyenlőséget. Ez már nem az önkormányzatok felelőssége, hanem az államé, azonban az önkormányzat a 2013-ban elindított falugondnoki szolgáltatás útján segítséget tud nyújtani a közlekedésben.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Ellend községben nincs sem bölcsőde sem családi napközi. A kisgyermekes szülők a bölcsődei szolgáltatást legközelebb Pécsett tudják igénybe venni. Jelenleg 1 bölcsődébe íratott gyermek van a településen, aki az ellátást a szülő munkahelyéhez közel, Pécsett veszi igénybe. 2013. szeptember 1. és 2018. augusztus 31. között a Berkesdi Óvoda egységes óvoda-bölcsőde intézményként működött, azonban jogszabályváltozás következtében ez az ellátási forma a jelzett időponttal megszűnt.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Családi napköziben való ellátásra sincs helyben lehetőség. A legközelebbi családi napközi 2013. év elejéig Bogádon működött a Pécsi Agglomerációs Társulás fenntartásában, azonban az igények hiánya miatt megszüntetésre került. A Pécsi Agglomerációs Társulás – jogutódja a Pécsi Agglomerációs Társulás – több családi napközit tart fenn Pécsett. Ezen intézményekbe igény szerint az ellendi gyermekeket is el lehet helyezni. Családi napközi létesítésére helyben nem jelentkezett igény. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság – főként a kisgyermekesek – családi napközi iránti igényét. Amennyiben valós igény jelentkezik, és pályázati forrásból a szükséges feltételek megteremthetőek, az önkormányzat élni fog a családi napközi megszervezésének lehetőségével. Jelenleg családi napköziben elhelyezett gyermek, tanuló nincs a településen.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.
2022	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelem feladatait részben a családsegítő és gyermekvédelmi szolgálat, a jegyző és a gyámhivatal látja el. E szervek a hatékony gyermekvédelem érdekében folyamatosan együttműködnek, információkat cserélnek egymással. A családsegítő és gyermekvédelmi szolgálat évente beszámol a képviselő-testületnek a településen végzett munkájáról. A beszámolót a képviselő-testület megtárgyalja, szükség estén meghozza a kívánt intézkedéseket. A családsegítő szolgálat munkatársai és a települési jegyző havonta-kéthavonta megbeszélést tart, ahol tájékoztatják egymást a felmerülő problémákról, a gyermekekkel kapcsolatos teendőkről, a megtett intézkedésekről.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Ellend községben krízishelyzetben helyben igénybe vehető szolgáltatás, a szociális és gyermekvédelmi helyi rendeletben biztosított anyagi segítségen (települési támogatás keretében krízistámogatás) kívül nincs. Ezek a szolgáltatások (anyaotthon, krízisszállás) legközelebb Pécsett vehetők igénybe.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen lévő egészségfejlesztési, sport- és szabadidős programokhoz minden gyermek egyformán hozzáfér. A különféle programok során kiemelt figyelmet fordítunk a HH és HHH gyermekekre. Az önkormányzat minden évben, évi egy alkalommal a településen élő 14 év alatti gyermekek részére iskolai osztálykiránduláson való részvételhez és nyári táborozáshoz gyermekenként maximum 30.000 Ft támogatást biztosít.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A településen élő óvodás és általános iskolás gyermekek a Berkesdi Óvoda konyháján veszik igénybe az intézményi étkeztetést. A HH és HHH gyermekek részére járó normatív kedvezményeket a szolgáltató biztosítja az étkezők részére. Igaz ez, a nem Berkesd

településre járó gyermekek – Bogád, Pécs, Olasz – esetében is, hiszen a normatív kedvezményekkel kapcsolatos panasz az önkormányzathoz nem érkezett. Hétvégi étkeztetéssel kapcsolatos igény nem érkezett az önkormányzathoz. Nyári gyermekétkeztetés feladatait szintén a Berkesdi Óvoda konyháján keresztül látja el az önkormányzat, azonban az utóbbi 2 évben a jogosult szülők nem éltek a ehetőséggel, nem igényelték a nyári gyermekétkeztetést. Az alapfokú oktatási intézményekben a tanulók felmenő részben részesülnek az ingyenes tankönyvellátásban. Panasz ezzel kapcsolatban az önkormányzathoz nem érkezett. A tankönyvtámogatást az önkormányzat beiskolázási támogatással egészíti ki iskolakezdéskor, melyben mindene iskolatípusba járó ellendi tanuló részesül, az általános iskolástól az egyetemistákig bezárólag.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A berkesdi általános iskola, az óvoda, a helyi civil szervezetek és az önkormányzat együttműködnek abban, hogy az eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok együtt tudjanak tanulni, játszani, művelődni, sportolni. szilágy kultúrájára a sokszínűség jellemző, a település nemzetiségi összetétele is sokszínű, de ez a mindennapokban nem jelent problémát, inkább gazdagít.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetéssel és az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésével kapcsolatos jelzés, panasz az önkormányzathoz nem érkezett.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Hátránykompenzáló juttatásként az előző pontokban foglaltakon kívül megemlíthető a berkesdi köznevelési intézményekben az iskolatej és a gyümölcsprogram megszervezése. E két program eredményeképpen az intézménybe járó tanulók, gyermekek minden nap friss tejtermékhez és gyümölcshöz jutnak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Mind a 4 önkormányzat által fenntartott Berkesdi Óvodában, mind a Berkesdi Fekete István általános iskolában integrált oktatás, nevelés folyik. Az integrált oktatás, különleges gondozás a gyermekek életkorától és egészségi állapotától függően – fogyatékosságot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak alapján – a fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kerül megszervezésre, az intézmények szakember ellátottságának, és tárgyi felvételei függvényében.

Az egyéni fejlődési utak szempontjából a nevelésnek-oktatásnak meghatározó szerepe van. Az ezekkel szemben támasztott egyik legnagyobb kihívás a sokféle különbségből fakadó hátrányoknak az oktatás eredményességére gyakorolt, összegző negatív hatások ellensúlyozása.
A nevelési-oktatási intézmények a „hagyományos" oktatási formákkal nem képesek a társadalmi hátrányok kiegyenlítésére, de a gyermekek, tanulók egyéni adottságaikhoz igazított pedagógiai

folyamat hozzájárulhat a negatívumok, a nehézségek mérsékléséhez, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének, eredményességének növeléséhez, ezáltal továbbtanulási lehetőségeik szélesítéséhez.
Az esélyegyenlőség érvényesülésének legfontosabb szempontjai:

- a halmozottan hátrányos helyzetűek (HHH) teljes körű azonosítása,
- a 3 évet betöltött gyermekek óvodába íratása,
- az érintett szülők nyilatkozzanak iskolázottságukról, ezzel is segítve gyermekeik képzési esélyeit,
- az esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségeknek a város köznevelési intézményeinek
- alapdokumentumaiba való bekerülése, és a végrehajtás nyomon követése.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Ellend községben nincs helyben óvodai és általános iskolai oktatás. A Berkesdi Óvoda és Konyha intézménybe 4 településről járnak be a gyerekek. Az óvoda 2 vegyes csoporttal működik. a felvehető gyermekek létszáma 50 fő. Az óvoda nyitva tartása meghaladja a 8 órát. 4 óvodapedagógus és 2 dajka látja el az intézménybe járó gyermekeket. Az intézmény pedagógia programja, felszereltsége ehetővé teszi a sajátos nevelési igényű gyermekek helyi ellátást is. Az intézménybe ellátott gyermekek száma 2017-2023 között 40 fő körül mozgott.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	0	0	n.a.
2018	0	0	n.a.
2019	0	0	n.a.
2020	0	0	n.a.
2021	0	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ellend községben a vizsgált időszakban, 2017-2022 között az óvodás korú gyermekek létszáma lényeges változást nem mutat. Az ellendi óvodások többsége, 6 gyermek a Berkesdi óvodába jár. Jellemző, hogy minden óvodáskorú gyermek óvodai ellátásban részesül, a körzeti óvodában elutasított gyermek nem volt. A nem a berkesdi óvodába járó gyermekek általában a szülők munkahelyéhez közel eső óvodát veszik igénybe. A gyermekek az intézménybe iskolabusszal jutnak el, mely az óvoda napirendjéhez igazodva szállítja az óvodásokat Szilágy, Ellend és Pereked településekről. Az óvodások szállításában a berkesdi önkormányzat tulajdonában és üzemeltetésében lévő 2 iskolabusz – egy 8+1 személyes és egy 19+1 személyes (2023. szeptembertől 2 db 8+1 személyes kisbusz)– vesz részt. Mindkét jármű rendelkezik az óvodáskorú gyermekek szállításához szükséges felszereltséggel. A gyermekek utaztatását mindig kísérő

felügyeli. Az óvodába halmozottan hátrányos helyzetű gyermek jár, mely az összes óvodás 22%-a. A hátrányos helyzetű gyermekek aránya 45 %, 18 fő.

A Berkesdi Óvoda ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése keretében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 25. pontja szerint, a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő) gyermekek óvodai nevelését is.

Jelenleg az óvodában 4 sajátos nevelési igényű (SNI) gyermeket látunk el, ellendi SNI gyermek nem jár az óvodába. A SNI gyermekek integráltan vesznek részt a csoportok életében, nincsenek elkülönítve. Fejlesztésüket megbízási szerződés keretében fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus látja el a szakértői véleményben meghatározottak alapján. A SNI gyermekek fejlesztésében az óvodapedagógusok is aktívan részt vesznek, feladataikat az egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák. Az óvoda rendelkezik a fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Férőhelyszámtól függetlenül, a kötelezően felveendő gyermekek körén túl, minden olyan 2,5 évet betöltött gyermek óvodai elhelyezését biztosítjuk, ahol a szülő munkába állása vagy a gyermek fejlődése ezt kívánja.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	0	n.a.
2018	n.a.	0	n.a.
2019	n.a.	0	n.a.
2020	n.a.	0	n.a.
2021	n.a.	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Ellenden nincs általános iskola, az alapfokú közoktatás feladatait a Berkesdi Fekete István Általános Iskola látja el. A településen az általános iskoláskorú gyermekek száma 20 fő. 11 tanuló az 1-4 évfolyamon, 9 tanuló az 5-8 évfolyamon tanul. Magántanulóként egy ellendi gyermek sem folytatja tanulmányait. Az ellendi általános iskolások közül 10 tanuló a körzeti iskolában, Berkesden tanul. 6 tanuló az olaszi iskolában, 4 fő a bogádi Dr. Berze Nagy János Általános Iskolában végzi tanulmányait.
Mivel az ellendi tanulók fele a berkesdi iskolába jár, ezért ennek az iskolának az adatait dolgoztuk fel.
A Berkesdi Fekete István Általános Iskolát 1997-től Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy Önkormányzatok társulásban tartották fenn 2012. december 31-ig. 2013. január 1-től az alapfokú oktatás feladatait az állam látja el, ezáltal a berkesdi iskola is a KLIK fenntartásába és működtetésébe került, tekintettel arra, hogy az önkormányzatok nem akarták átvállalni a fenntartást az államtól anyagi források hiányában. Az iskolába 152 gyermek vehető fel az alapító okirata szerint, jelenleg az intézménynek 99 tanulója van. A tanulói létszám a vizsgált időszakban növekedett. Az iskola 8 évfolyamon, évfolyamonként 1 osztállyal látja el feladatát. A társulás településeiről 28 tanuló jár be részben tömegközlekedéssel – Szilágyról -, részben iskolabusszal (Pereked és Ellend községből).
A Berkesdi Fekete István Általános Iskola ellátja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek általános iskolai oktatása keretében a nemzeti köznevelésről szóló

2011. évi CXC. törvény 25. pontja szerint, a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő) gyermekek általános iskolai oktatását is. A 2016/17-as tanévben 8 SNI tanulója volt az intézménynek. A speciális oktatási feladatokat gyógypedagógus végzettségű pedagógus látja el. Az intézmény rendelkezik az SNI tanulók oktatásához szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Az SNI tanulók között nincs ellendi gyermek.
Az intézményben az 1-8 évfolyamon német nemzetiségi oktatás folyik, mely felmenő rendszerben került bevezetésre.
Az általános iskola 8. osztályát Ellend vonatkozásában a vizsgált időszakban a tanulók 100%-a elvégezte, igaz ez a berkesdi intézmény 8. osztályos tanulóira is. Ellenden magántanuló nem volt a vizsgálat időszakban.
A berkesdi iskola tanulói az országos kompetencia-mérés eredményeit áttekintve a középmezőnyben helyezkedik el. A HHH tanulók vonatkozásában nem rendelkezünk adatokkal a kompetencia-mérés tekintetében. A kompetencia-mérés eredményei évről évre 1-2 kivételtől eltekintve az országos átlag 90-95% között vannak.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A berkesdi iskolában tanuló 8. osztályosok 100%-a középfokú intézményben folytatta tanulmányait a vizsgálat időszakban. A továbbtanulást segítik az iskolában tartott projektnapok, valamint az Útravaló programban való részvétel is. Ennek keretében pályázati támogatással a hátrányos helyzetű tanulók az iskola pedagógusai közül kijelölt mentor segítségével készülnek fel a közfokú tanulmányokra. Az intézmény integrációs programjának és pedagógiai programjának köszönhetően nyomon követés folyik, mely alapján látható, hogy nem jellemző a középfokú intézményekből történő lemorzsolódás a berkesdi iskolában végzett tanulók vonatkozásában.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	1	1
2018	1	2
2019	0	0
2020	4	0
2021	2	0
2022	8	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a köznevelséshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2018	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2019	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2020	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2021	n.a.	0	0	0	0	0	0	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

Az óvoda a Berkesdi és a Szilágyi Önkormányzat 75-25%-os tulajdoni arányában álló épületben működik. Az ingatlan részben felújított, melyben 2 nagy alapterületű csoportszobában folynak a foglalkozások. A tornaszobai funkció a Művelődési Ház nagytermében megoldott. A kiszolgáló helyiségek teljes körűek, az akadálymentesítés megoldott. Az intézményben gázfűtés és vegyes tüzelésű kazán is van, rendelkezik vezetékes vízzel, kábeltévével, internettel. A minimális eszköz- és felszerelésjegyzékben szereplő elvárásoknak az intézmény majdnem teljes egészében megfelel. Az apróbb hiányosságok pótlása folyamatban van. Az elhasználódó eszközöket pályázati úton, saját erő bevonásával és alapítványi támogatással pótolják. A fejlesztést szolgáló eszközök területén a felszereltség magas színvonalú.

Az intézményben különös gondot fordítanak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatására és fejlesztésére. Fejlesztő pedagógusuk, gyógypedagógusuk jelenleg nincs, de megbízási szerződéssel szakképzett pedagógus látja el ezeket a feladatokat. A fejlesztésben a gyermekek egyéni fejlesztési terve alapján az óvodapedagógusok is részt vesznek. Az SNI gyermekek nevelése, fejlesztése integráltan történik.
Az óvodai nevelést-oktatást 4 óvodapedagógus, 2 dajka látja el, valamennyien rendelkeznek a munkakörüknek megfelelő végzettséggel, szakképesítéssel. Minden óvodai dolgozóra jellemző a gyermekszeretet, a tolerancia, szakmai felkészültség, az igényesség és az újdonságok iránti fogékonyság. Az elmúlt időszakban 3 óvodapedagógus vett részt az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezéssel és hatékony együttneveléssel foglalkozó képzésen.

Az óvoda a hátránykompenzáció területén eredményeket tud felmutatni. A hátránykompenzáció az óvoda nevelési programjának része. A már az óvodába történő beiratkozáskor meglévő hátrányok feltárását, kompenzálását szolgálja, hogy a beiratkozáskor anamnézislapot tölt ki a szülő, mely segíti az óvodapedagógusokat a gyermek körülményeinek megismerésében. A beszoktatás után beilleszkedési lap kerül kitöltésre. Évente START fejlesztési terv készül minden gyermekről, mely az adott nevelési évben kétszer kerül kiértékelésre, melyben a szülők is közreműködnek. Minden 4 éves gyermek felmérésére sor kerül az IPR rendszer keretében, szülővel egyeztetetten, szakember irányításával. A programban vezetését a megfelelő végzettséggel és gyakorlattal rendelkező pedagógus végzi. Minden óvodás ősszel és tavasszal a meglévő kompetenciáikat feltáró mérésen vesz részt, amelyre épül a későbbi kritérium-orientált fejlesztés. Mind a mérések, mind a fejlesztések az életkori sajátságoknak megfelelően játékos formában zajlanak. A gyermekekről az óvodapedagógusok a teljes óvodai szakaszban egyéni fejlődési naplót vezetnek. Ez alapján követhető a gyermekek fejlődése és az elvégzett fejlesztések. Az óvoda Belső Gondozói Rendszert (BGR) is működtet (a bevezetésénél itt is fontos szempont volt a BGR-t működtető szakemberek felkészítése a feladatra), melynek célja segíteni a hátrányos helyzetben lévőket hátrányaiknak ledolgozásában, a leggyengébb területeiknek a célirányos fejlesztése.

Az SNI gyermekek esetén a cél a minél korábbi felismerése a várható problémának, majd a differenciált fejlesztés. A gyermekek felmérése 100%-os, a szakértői bizottság Pécsett végzi el a vizsgálatokat, ahová a gyermekek az iskolabusszal jutnak el.

Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, és a védőnővel.

Az óvoda nagy hangsúlyt helyez a kisebbségi identitás megőrzésére is. Berkesden a korábban említettnek megfelelően cigány kisebbség él a többségi lakosságon kívül. Ellenben nincs számottevő cigány kisebbség és cigány nemzetiségi önkormányzat sem. A Berkesdi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat és az óvoda között jó munkakapcsolat alakult ki. A napi foglalkozásokon túl az óvoda minden gyermeknek biztosítja a német nyelvoktatásban való részvételt. A Berkesdi Német Önkormányzat anyagi támogatásával az óvodában német-tánc oktatás folyik.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az iskola jó tárgyi feltételekkel rendelkezik. Számítástechnikai szaktanterme, nyelvi labor helyisége, természettudományi és művészeti szaktanterme biztosítja az oktatáshoz szükséges speciális feltételeket. Az utolsó felújításra 2023-ban került sor. Az intézmény teljes körűen nem akadálymentesített.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az óvoda intézményben nincs szegregáció, minden gyermek a korának, fejlettségének megfelelő óvodai csoportban van. Természetesen a szülő kérését figyelembe veszik, ha szeretné gyermekét a törvény adta lehetőségeken belül még az óvodában tartani.
Az általános iskolában sincs szegregáció, a tanulók oktatása integráltan történik, évfolyamonként 1 osztályban.
Mivel a körzetben ez az egyetlen óvodai és iskolai intézmény, ezért intézmények közötti szegregáció lehetősége fel sem merülhet.

c) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A körzetben egy általános iskola van, ezért intézmények közötti eltérés nem merülhet fel.

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok helyi oktatáspolitikájának köszönhetően a lemorzsolódás nem jellemző az általános iskolában és a továbbtanuló 8. osztályosok körében sem középiskolai tanulmányaik folytatása során.

A hátránykompenzáló programok a vizsgált években folyamatosan jelen voltak az önkormányzatok és az oktatási- nevelési intézmények életében. Mind az óvodában, mind az iskolában megtettek a lehetőségekhez képest mindent annak érdekében, hogy a gyermekek, tanulók között fennálló hátrányokat kiküszöböljék, biztosítsák a felzárkózást, felzárkóztatást. Törekedtek arra, hogy minden gyermek, tanuló szeretetben, elfogadásban, megbecsülésben részesüljön. Kiemelt feladat volt – melyet az Önkormányzatok Minőségirányítási programja is előírt -, a gyermekek, tanulók egyéni eltéréseinek különbözőségeinek felismerése, ennek megfelelően differenciált fejlesztése, az alapkészségek és képességek tartósan jó színvonalú megalapozása, szeretetteljes légkör biztosítása, a korlátok és szabadság ésszerű rendszerének működtetésével. A tehetséggondozás is része véleményem szerint a hátránykompenzációnak, hiszen a hátrányos helyzetű gyermekek között is sok tehetséget láthatunk. Fontos elem az idegen nyelv elemi kommunikációs szintjének megszilárdítása, valamit a tehetséggondozás színterén a minél jobb eredmény elérésére való törekvés. Esélyt biztosítanak az intézmények a körzet 4 települése gyermekei és tanulói számára, hogy mindenki tehetségének, adottságának megfelelő oktatásban, nevelésben részesüljön.

Az iskola diákjai minden évben tanulmányi kirándulásokon, nyári táborokban vesznek részt. A felső-tagozat 1-1 osztálya erdei iskolai programokon is részt vesz. Az ellendi önkormányzat támogatást biztosít az ellendi tanulók részére az osztálykirándulásokon, táborokban való részvétel érdekében. Nem csak Ellenden, hanem az oktatási, nevelési intézményekben is megünneplik a nemzeti ünnepeket, valamint a húsvétot, karácsonyt, mikulást. A tanulók részt vesznek a Hősök Napján is. Az intézmények tanulói tevékenyen részt vesznek a körzethez tartozó önkormányzatok közösségi életében is, hiszen fellépnek rendezvényeiken, társadalmi munkával segítik a rendezvények lebonyolítását. Az óvodában gyermeknap alkalmával előadást szerveznek a kicsik részére. Minden évben megrendezésre kerül mind az iskolában, mind az óvodában a farsang. Ellenden is rendeznek farsangi mulatságot a település gyermekei részére. Az intézmények és a települések rendezvényein minden gyermek részt vehet.

A településeken működő civil szervezetek is segítik az intézmények munkáját. A Berkesdi Iskoláért Közalapítvány Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy Önkormányzatok által létrehozott alapítvány, mely a Berkesdi Fekete István Általános Iskola munkáját, tanulóit segíti. Az alapítvány támogatja a tanulókat a különféle versenyeken való részvételben, átvállalja a nevezési díjakat, kérelem esetén az utazási költséget. Az alapítvány pályázatának köszönhetően épült fel Berkesden egy korszerű játszótér 2011-ben. Ezt a játszóteret veszik igénybe az iskolások és az óvodások is. A Berkesdi Cigány Nemzetiségi rendszeresen nyári tábort szervezett a 4 település hátrányos helyzetű, főként cigány tanulói számára. A Berkesdi Német Önkormányzat minden évben nyáron német nyelvterületre kirándulást szervez, melyen ellendi tanulók is részt vehetnek. Az iskolában évek óta pályázatot nyújtanak be az Útravaló programra, melyen az ellendi tanulók is részt vesznek. A Berkesdi Cigány és Német Önkormányzatok támogatják az intézmény működését, programjaik szervezését.
Hátránykompenzáló szolgáltatásként vehető figyelembe az iskolában működő könyvtár igénybevételének lehetősége. A könyvtár a gyermekek és a felnőttek igényeit is kielégíti. Számítógépekkel felszerelt, az internet hozzáférés biztosított. Könyvtári szolgáltatás igénybe vételére Ellenden helyben is van lehetőség, hiszen könyvtárbusz szolgálja ki a lakosságot, mely heti 1 alkalommal érkezik a településre. Itt is van internet elérési lehetőséget. A gyermekek, tanulók helyben is hozzájuthatnak a kötelező olvasmányokhoz, a számukra érdekes, a

korosztályuknak megfelelő könyvekhez, egyéb kiadványokhoz. Internet hozzáférési lehetőséget biztosít Ellenden az internetszoba, Digitális Jólét Pont is, ahol szintén térítésmentesen juthatnak hozzá a gyermekek a szolgáltatáshoz, melyet iskolai célokra, tanulmányaikhoz, vagy szabadidős tevékenységükhöz is használhatnak. Megfigyelhető, hogy egyre kisebb az igény az internetszoba használatára, hiszen egyre több háztartásban rendelkeznek számítógéppel, internettel vagy internetezésre használható mobiltelefonnal.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	n.a.	0
2019	n.a.	n.a.	n.a.	0
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat. A kapcsolódó szolgáltatások körében ellátandó feladatok:

- Évente felül kell vizsgálni a helyi gyermekvédelmi, gyámügyi rendeletet.
- A rendeletmódosításnál figyelembe kell venni a gyermekvédelmi rendszer által tett jelzéseket, észrevételeket.
- Az Önkormányzat a gyermekvédelmi szolgáltatásokat, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatait a Pécsi Agglomerációs Társulás keretein belül látta el, a többcélú társulások átalakulásával is a társulásos formában való maradás a célszerű, hiszen hatékonyan, eredményesen egy kistelepülés nem tudja ellátni ezeket a feladatokat. Sem megfelelő infrastruktúrával, sem szakemberekkel, sem egyéb eszközökkel, szaktudással nem rendelkezik.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nyári szünet idején nem biztosított gyermekfelügyelet	nyári napközi megszervezése
Kevés a szabadidős lehetőség	Ifjúsági klub létrehozása, működtetése sportolási lehetőségek kiterjesztése
Digitális kompetenciák gyengék	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében

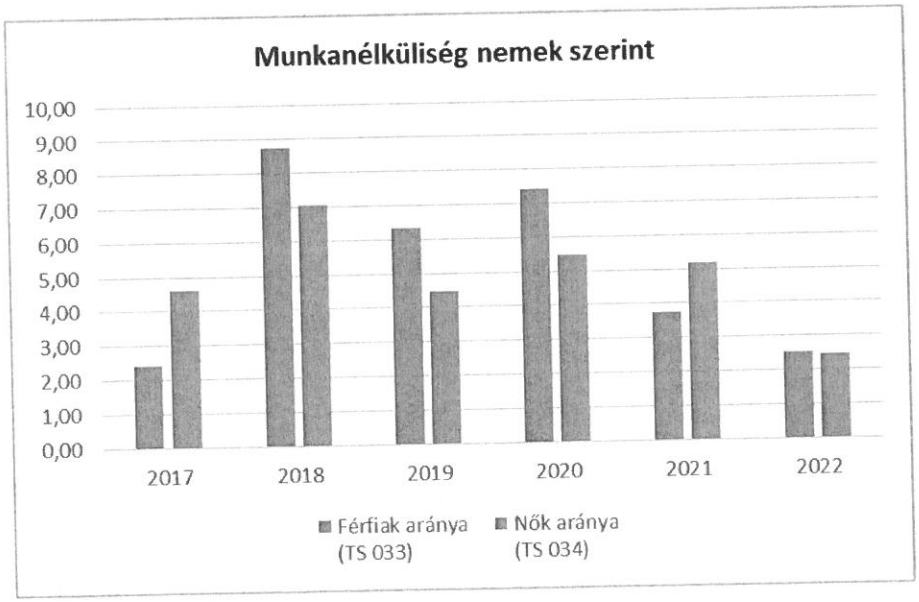
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	2,41	4,62	3,52%
2018	8,75	7,04	7,90%
2019	6,33	4,48	5,41%
2020	7,41	5,48	6,45%
2021	3,75	5,19	4,47%
2022	2,53	2,44	2,49%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ellenden a munkaképes korú férfiak és nők száma a vizsgált időszakban , ha nem is egyenletesen, de csökkent. A nők munkanélküliségi rátája 2017-ben 4,6 2%, 2022-ben 2,44% volt, a férfiak esetében a munkanélküliségi ráta a 2017-es 2,41%-ről 2022-re 2,53%-ra változott. Megállapítható, hogy településünkön a nők munkanélküliségi mutatói csökkentek, férfiak mutatója emelkedett. A helyzetet árnyalja, hogy a településen közfoglalkoztatásban résztvevő személyek nem munkanélkülinek, hanem foglalkoztatottnak minősülnek.

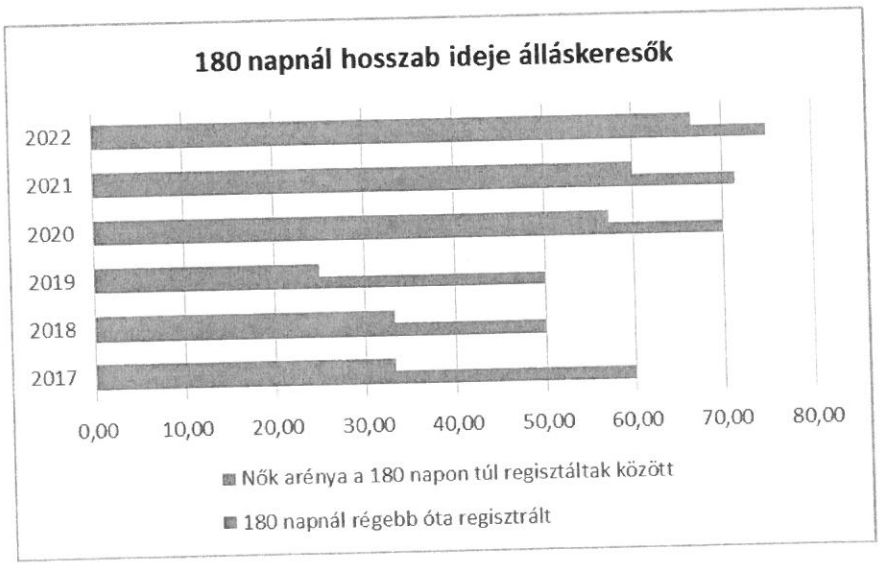
A férfiak és nők munkanélküliségi mutatója a vizsgált időszakban csökkenést mutat. A munkavállalási korú lakosság, a foglalkoztatottak és a munkanélküliek összevetése eredményeként

kapott különbség, jelentős mind a férfiak, mind a nők esetében. Ez a különbség adódik abból, hogy vannak olyan munkanélküliek, akik nem szerepelnek a munkanélküliek nyilvántartásában. Többségük a feketegazdaságban helyezkedik el. A munkaképes korú lakosságból jelentős az inaktívak aránya is, akik megváltozott munkaképességű személyek számára járó ellátásokban részesülnek. A vizsgálat időszakban a 180 napnál hosszabb ideje munkanélküliek száma mindkét nem esetében növekedést, azonban ez a számokat tekintve nem jelentős változás.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	%
2017	60	33,33
2018	50	33,33
2019	50	25
2020	70	57,14
2021	71,43	60
2022	75	66,67

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Ellenden nem működik foglalkoztatást segítő, illetve képzési program. Ilyen programok legközelebb a megyeszékhelyen, Pécsett vehetők igénybe. Az önkormányzat tervei között szerepel képzések helybe történő megszervezésének elősegítése, annak érdekében, hogy minél többen hozzájussanak a lehetőséghez. A helyben történő képzés segítségével a kisgyermekes anyák is lehetőséget kapnának új szakmák, ismeretek megszerzésére.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Ellenden a munkanélküli nők többsége, 100%-a 8 általános végzettséggel rendelkezik. A munkanélküli nők 40%-a szakiskolai, szakmunkásképző intézeti végzettséggel rendelkezett 2017-ben. Gimnáziumi és felsőfokú végzettséggel egy munkanélküli nő sem rendelkezett településünkön a vizsgálat időszakban. Megállapítható, hogy mind az általános iskolai végzettséggel, mind a szakmunkás végzettséggel rendelkező munkanélküli nők száma csökkent. A folyamatokat látva megállapítható, hogy az alulképzettség nem akadályozza a munkavállalást, azonban jelentéssel bír, hogy a magasabb iskolai végzettségűek között nincs munkanélküli nő. A női munkanélküliség oka településünkön, hogy nem versenyképes, keresett szakmákkal rendelkeznek a lakosok. Képzésre, továbbképzésre helyben nincs lehetőségük, a munkaügyi központ képzési lehetőségei behatároltak, szigorú feltételekhez kötöttek, amiket nem mindenki tud vállalni. Ebből megállapítható, hogy az alulképzettség nem gátja a munkavállalásnak, inkább a régióban mutatkozó álláshely hiány okoz nehézségeket. Ugyanakkor a tartósan munkanélküliek közt a nők vannak túlsúlyban, még 2022-ben a munkanélküli nők 66%-a, a férfiak 75%-a volt tartósan munkanélküli. A településen óvoda és benne egységes óvoda-bölcsődei csoport működött 2018. augusztus 31.ig, mikor az egységes óvoda-bölcsődei forma jogszabály által megszüntetésre került. Jelenleg helyben és a mikrokörzetben sincs lehetőség a bölcsődés korú gyermekek elhelyezésére, mely segíteni a kisgyermekes anyák munkaerőpiaci visszatérését. Családi napközi nincs a településen – de ahogy a korábbi fejezetben elemeztük már -, e szolgáltatásra nincs igény, ezért szűnt meg a szomszédos településen működő is. Tipikus kistelepülésként sokszor a családok különböző generációi is a településen élnek, még ha nem is egy ingatlanban, így az unokákkal kapcsolatos feladatok közül sokat levehet az anyuka válláról egy aktív nagyszülő (óvodába kísérés, illetve érte menni, betegség esetén vigyázni rá) ingyen, szemben a családi napközi költségével. Arra semmiféle statisztika nem ad támpontot, hogy gyermekvállalás miatt hány nő veszítette el az állását (nem vették vissza, GYES alatt megszűnt a munkáltató stb.), így nem tudjuk, a munkanélküliségben releváns tényező, avagy sem.
A táblázat adataiból megállapítható, hogy elsősorban nem az alacsony iskolai végzettség a női munkanélküliség okozója. Vélhetően a túlképzettség, vagy a nem megfelelő szakképzettség játszhat szerepet benne.
Ellenden nem működik helyben óvoda vagy családi napközi, azonban minden 3. életévét betöltött gyermek részt vesz óvodai nevelésben. Az óvodáskorú gyermekek elhelyezése nem gátolja a nőket a munka világába való visszatérésben. Tendenciaként mutatkozik, hogy gyermekvállaláskor, a GYES ideje alatt szüntetik meg a kisgyermekes anyák munkaviszonyát. Ennek oka többször az adott munkáltató megszűnése, átalakulása, de több esetben a tudatlanság okozza a munkahely elvesztését. Szembesültünk olyan esettel, amikor a kisgyermekes anyát a munkáltató nem tájékoztatta megfelelően, ezért hozzájárult a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez, annak ellenére, hogy a munkáltató felmondása esetén végkielégítésre lett volna jogosult.
Családi napközi nincs a településen, de amennyiben igény jelentkezik az önkormányzat pályázat segítségével kész azt létrehozni. A nők munkába állását segíti, ha több generáció él együtt egy házban, közös- vagy külön háztartásban. Így a gyermekek napközbeni ellátása iskolába, óvodába indítása megoldott. Sajnos egyre kevésbe jellemzőek településünkön is a több generációs háztartások. Sokkal inkább jellemzőek a csonka családok, ahol az anya vagy az apa egyedül neveli a gyermekét. Sok esetben a nők 1 jövedelemből, nem egyszer aktív korúak ellátásából próbálják fenntartani a háztartást, melyben akár 1-2 gyermek is él. Ezekben az estekben elengedhetetlen lenne a piacképes szakma és a megfelelő munkahely, nemcsak a nők munkavégzése, későbbi időskori ellátása, hanem a gyermekszegénység, mint jelenség elkerülése miatt is.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Ellenden a nőket érintő hátrányos megkülönböztetésről információnk nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Ellenden nincs helyben óvoda, bölcsőde, iskola és családi napközi sem. Bölcsőde legközelebb Pécsett található, Romonyán és Berkesden működött egységes óvoda-bölcsőde melyek 2018. augusztus 31-vel megszüntetésre kerültek. A jogszabályban rögzített bölcsődei ellátási formákat az önkormányzatok anyagi források hiányában nem tudták kialakítani. Az óvodák bölcsődei csoporttal történő bővítésére beadott TOP pályázatok sem amikor körzet Berkesd, sem a szomszédos Romonya vonatkozásában nem kerültek támogatásra a döntéshozók által. Jelenleg 2 Ellendi gyermek veszt részt bölcsődei gondozásban, Pécsett, a szülők munkahelyének megfelelő településen. Ez a megoldás azonban megterheli mind a kisgyermekeket, mind az őket nevelő családokat, anyagi, utazási, logisztikai szempontból is. Családi napközi működtetésére sem volt eddig igény. Amennyiben a szülők igénylik, az önkormányzat kész megvizsgálni a létrehozás lehetőségét. Óvoda és iskola Berkesden működik. Az ellendi óvodáskorú gyermekek mindegyike óvodai nevelésben vesz részt. A gyermekek többsége berkesdi óvodába jár. Az óvoda nyitva tartása igazodik a szülők munkaidejéhez, a munkakezdéshez, a munkaidő végéhez és a tömegközlekedéshez is. A gyermekeket az intézménybe és haza iskolabusz szállítja, napi több hullámban, igazodva az óvoda napirendjéhez és a szülők igényeihez is. Rendszeres, hogy a gyermekekért nem csak a nők, hanem a férfiak is mennek az iskolabuszhoz, levéve a terhet az anyák válláról. A játszótéren is egyre több apával találkozhatunk.
Az általános iskolások részére rendelkezésre áll a berkesdi iskolában a napközi. A napközis tanulókat is az iskolabusz szállítja haza. A napköziben a gyermekek napi háromszori étkezésben részesülnek, megoldják a házi feladatot, marad számukra szabadidő is. A délutáni foglalkozásokon rengeteg lehetőség közül válogathatnak a szülők és gyermekeik. Lehetőség van sportolásra, művészeti tevékenységre, nyelvtanulásra, könyvtár igénybevételére, tánctanulásra egyéb szakkörökön való részvételre. Mindezen programok próbálják pótolni az otthoni hátrányokat, és a szülőket tehermentesíteni az esetleges érdeklődési körnek megfelelő fizetős tanfolyamoktól, foglalkozásoktól.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	n.a.
2018	0	n.a.
2019	0	n.a.
2020	0	n.a.
2021	0	n.a.
2022	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Ellenden nem működik helyben védőnői szolgálat, ezt a feladatot a berkesdi körzeti védőnő látja el a településen. A körzeti védőnő a 4 település – Berkesd, Ellend, Szilágy, Pereked – vonatkozásában látja el feladatait. Ellenden minden héten kedden tart védőnői rendelést. Ezen felül család- illetve intézmény-látogatásra, telefonon történő egyeztetés után bármikor biztosítja a személyes tanácsadást. Minden hónap 3. keddjén a gyermekorvossal közös tanácsadást tart mindegyik településen. A védőnő kiemelt feladata a terhes-gondozás és a tanácsadás. A védőnő ellendi lakos, így igazán tisztában van a településen felmerülő problémákkal. Kikérik véleményét, hallgatnak rá, annál is inkább, hiszen ő is kisgyermekes anyuka jelenleg. A gyermekágyas anyukákat a kórházból való hazatérést követő napon már meglátogatja és ellátja a szükséges információkkal, tanácsokkal. A védőnő munkaidőben és sokszor azon kívül is elérhető az érintettek számára. Ellenden a védőnői tanácsadás a polgármesteri hivatalban lévő gyermekbarát, mesés képekkel díszített váróval rendelkező háziorvosi rendelőben zajlik. A gyermekek és szülők szívesen mennek a tanácsadásra, a védőnőnek köszönhetően jó bizalmi kapcsolat alakult ki közöttük.

A védőnői tanácsadás alkalmával minden hónap első keddjén gyermekorvosi rendelés is van. A védőnő részt vesz a központi terhes-gondozáson a körzeti nőgyógyásszal közösen. A védőnő részt vesz a településeken zajló különféle szűrőprogramokban, rendszeresen jelen van a köznevelési intézmények és a települések életében. Mivel a védőnő egészségtanári végzettséggel is rendelkezik, az általános iskolában óraadóként biológiát is tanított. Ezen kívül rendszeresen részt vesz az osztályfőnöki órákon, ahol a szexuális felvilágosítás témakörében, a különböző káros szenvedélyekkel kapcsolatos kérdések megválaszolásában segíti az osztályfőnökök munkáját. A körzethez tartozó településeken a védőnő a

kisgyermekes anyukák részére baba-mama klubot működtet havi, kétheti időközönként. A foglalkozásokhoz a szükséges infrastruktúrát és eszközöket az önkormányzatok bocsátják a résztvevők rendelkezésére.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Településünkön nőket érő erőszakról, családon belüli erőszakról a vizsgált időszakban nem volt tudomásunk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Ellenden krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások helyben nincsenek. Ezek a szolgáltatások legközelebb Pécsett vehetők igénybe. A szolgáltatásokhoz való hozzájutásban, az szükséges információk biztosításában a helyi hivatal, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és a szociális alapellátást biztosító intézmények munkatársai is tudnak segíteni. Erre szerencsére még nem volt példa, de szakembereink felkészültek arra, hogy krízishelyzetben a rászorulók segítségére legyenek.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az előző táblázatból jól látható, hogy Ellenden a helyi közéletben aktívan vesznek részt a nők. A 4 tagú képviselő-testület tagjai között 3 nő van. A települést női polgármester vezeti, aki már a 3. ciklusát tölti, előtte 2 cikluson keresztül alpolgármesteri feladatokat látott el. A település igazgatási feladatait ellátó Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője és aljegyzője is nő. Helyben 2 éve működik az Ellendért Egyesület, mely vezetőségi tagjainak többsége is nő. A község társulásban fenntartott oktatási intézményeinek élén is nők állnak. A település rendezvényeinek megszervezésében és lebonyolításában is inkább a nők vesznek részt. Ételt készítenek, süteményeket készítenek, feldíszítik a termeket, eligazítják a fellépőket. Ők azok, akikre mindig lehet számítani.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi probléma a munkanélküliség, melyek felszámolására az önkormányzat egyedül kevés. A település vezetése a közfoglalkoztatás szervezése során figyelembe veszi a szociális szempontokat, azt, hogy valaki egyedül neveli gyermekét. Ügyel arra, hogy az óvoda nyári zárva tartásakor ne a kisgyermekes anyukákat hívja be közmunkát végezni. A napi munkaidőt hozzáigazítja a kisgyermekes nők napirendjéhez. Új munkahelyeket nem tud az önkormányzat teremteni önerőből, de lehetőségéhez mérten támogatja a helyi munkahelyteremtő kezdeményezéseket.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
piacképes szakmák, készségek, képességek hiánya	helyi képzések megszervezésének elősegítése munkaügyi központ részvételével vagy pályázati támogatással
alternatív munkavégzési lehetőségek hiánya	információs pont létrehozása pályázati támogatással a helyi, környékbeli vállalkozások és a helyi munkavállalók tájékoztatása, a kereslet-kínálat találkozása érdekében
A családon belüli erőszak nagy része a hatóságok és a település vezetése számára is láthatatlan	A nők tájékoztatása, a segítségnyújtó intézményekről és lehetőségekről.
Digitális kompetenciák gyengék	ismeretterjesztő előadások és infrastruktúra fejlesztés a digitális kompetenciafejlesztés érdekében

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvénye, valamint az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján a korcsoportok esélyegyenlőségének megteremtését jelenti az életkorral létrejövő egyenlőtlenségek mérséklése, a hátrányos megkülönböztetés megakadályozása a társadalompolitika eszközeivel.

Hazánkban és az Unió országainak többségében meghatározó az az évtizedek óta tartó folyamat, melynek eredményeképpen a népesség egyre nagyobb hányadát alkotják az idősek. Az időskorú népesség arányának növekedése nagy kihívás az egészségügyi és szociális ellátórendszer, ezen belül a nyugdíjrendszer fenntarthatósága szempontjából.

Az idősek, a nyugdíjasok jelentősen segítik gyermekeiket még családalapításuk után is, nem csupán az unokák gondozásában, hanem a fiatal családok megélhetésében, a munkanélküliséggel, válással, stb. együtt járó válsághelyzetek átvészelésében. A gyermekek, a leszármazottak jelentős szerepet játszanak az idősek szociális izolálódásának mérséklésében, az egészségükben megrokkant szülők gondozásában és segítésében. Ezt a feladatot azonban a szülőktől távol élő fiatalok nem tudják ellátni, ezért az önkormányzati szociális intézményrendszerre jelentős feladatok hárulnak abban, hogy a magukra maradott idős embereknek is esélyük legyen a koruk és egészségi állapotuk korlátai között a lehető legjobb életminőség elérésére.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2017-ben az Unió csaknem minden ötödik lakója (19%) 65 éves vagy annál idősebb volt. A 80 évesnél idősebbek száma 2080-ig várhatóan több mint kétszeresére nő, és eléri a teljes népesség 13%-át. 65 éves és idősebb népesség aránya minden uniós tagállamban, EFTA-országban és tagjelölt országban nő. Az elmúlt évtizedben a növekedés a máltai 4,9 százalékpont és a finnországi 4,4 százalékpont, illetve a belgiumi és németországi 1,4 százalékpont, valamint a luxemburgi 0,1 százalékpont között szóródik. Az elmúlt évtizedben (2007–2017) az EU-28 egészére nézve 2,4 százalékpontos növekedés volt megfigyelhető. Másrészről az EU-28 népességéből a 15 évesnél fiatalabb népesség aránya 0,3 százalékponttal csökkent.

Az időskorúak relatív arányának növekedése magyarázható a megnövekedett élettartammal, ami több évtizede megfigyelhető a várható élettartam, ezt a fejleményt gyakran nevezik a korfa „felülről" történő öregedésének. Másrészről a termékenység sok éven át tartó, következetesen alacsony szintje hozzájárult a népesség elöregedéséhez, mivel a kisebb születésszám a fiatalok teljes népességből való arányának csökkenéséhez vezetett. Ezt a folyamatot nevezik a korfa „alulról" történő öregedésének, ami az EU-28 korfáinak keskenyülő tövében figyelhető meg 2002 és 2017 között. Az Eurostat legfrissebb népesedési előrejelzései (EUROPOP2015) a népesség elöregedésében tapasztalható jövőbeli tendenciák vizsgálata céljából készültek és a 2015-2080 közötti időszakra terjednek kik. Az EUROPOP2015 szerint az EU-28 népessége előreláthatólag növekedni fog körülbelül 2050-ig, amikor 528,6 milliónál tetőzik, majd 2080-ra fokozatosan visszaesik 518,8 millióra.

A 2017-es és 2080-as korfák összehasonlításán látható, hogy az EU-28 népessége előreláthatólag tovább fog öregedni. Az elkövetkező évtizedekben a „baby boomerek" nagy száma felduzzasztja az időskorú emberek számát. 2080-ra azonban a korfa inkább egy tömb formáját fogja felvenni, amely jelentősen keskenyedik a korfa közepén (45-54 év körül).

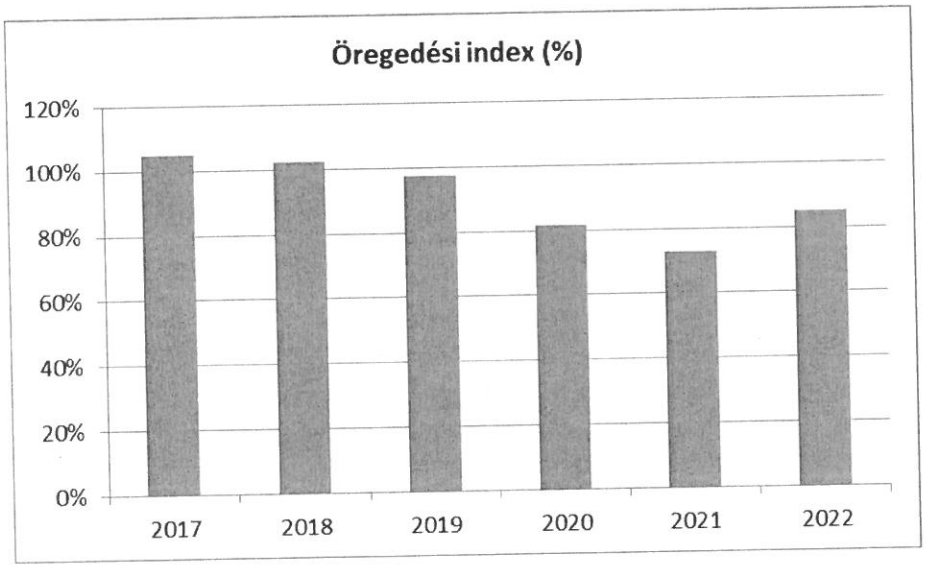
A népesség elöregedésének másik aspektusa magának az időskorú népességnek a folyamatos öregedése, mivel a nagyon idősek relatív súlya gyorsabb ütemben nő, mint az EU népességének bármely más korcsoportjáé. Az előrejelzések szerint a 80 évesek és idősebbek aránya az EU-28 népességében 2017 és 2080 között több mint kétszeresére fog nőni, 5,5%-ról 12,7%-ra. A 2017 és 2080 közötti időszak alatt a munkaképes korú népesség aránya várhatóan folyamatosan csökkenni fog 2050-ig, mielőtt valamelyest stabilizálódna, miközben az időskorúak valószínűleg a teljes

népesség egyre nagyobb arányát fogják jelenteni: 2080-ra az EU-28 népességének 29,1%-a lesz 65 éves vagy idősebb, szemben a 2017-es 19,4%-kal. A korcsoportok közötti népesség átrendeződés miatt az EU-28-ban az időskori eltartottsági ráta az előrejelzések szerint közel megkétszereződik, a 2017-es 29,9%-ról 2080-ra 52,3%-ra nő. Az eltartott népesség rátája az előrejelzések szerint a 2017-es 53,9%-ról 2080-ra 79,7%-ra nő.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	43	41	104,88%
2018	43	42	102,38%
2019	41	42	97,62%
2020	40	49	81,63%
2021	35	48	72,92%
2022	40	47	85,11%

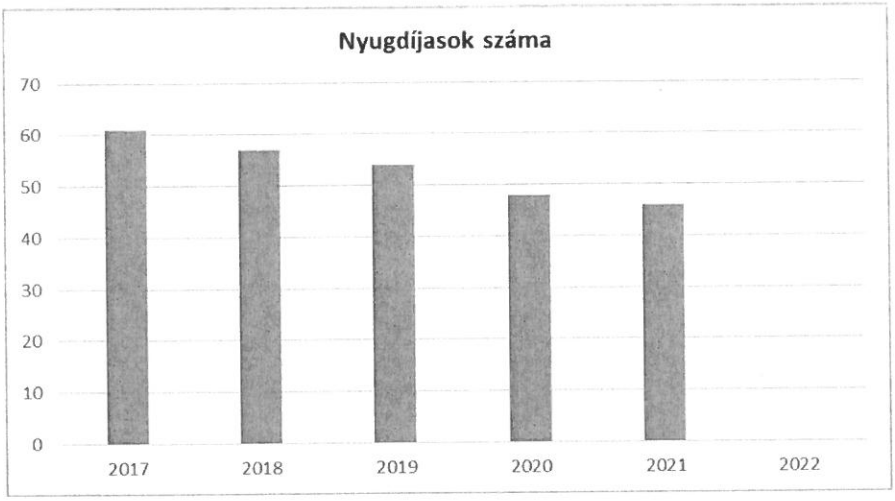
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

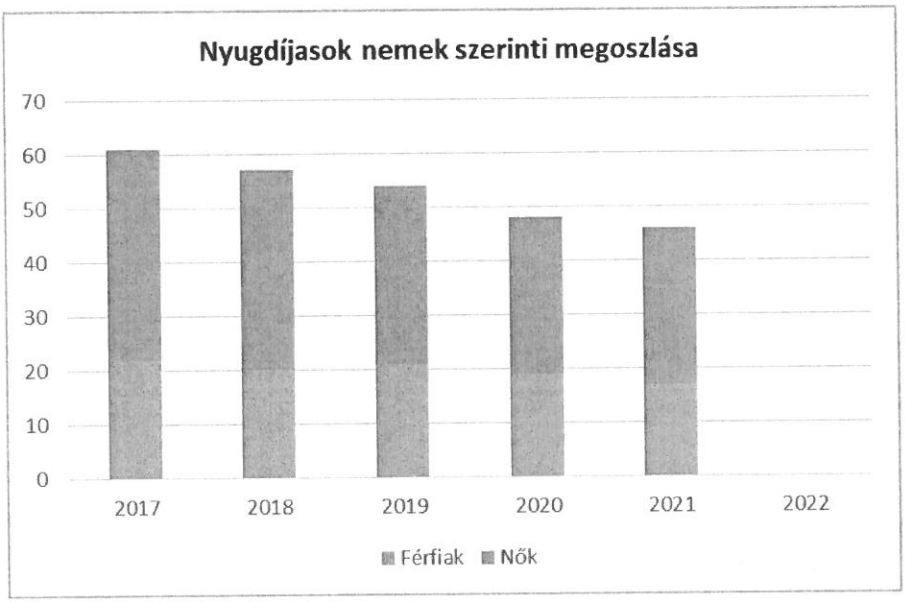

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	22	39	61
2018	20	37	57
2019	21	33	54
2020	19	29	48
2021	17	29	46
2022	n.a.	n.a.	41

Forrás: TeIR, KSH Tstar

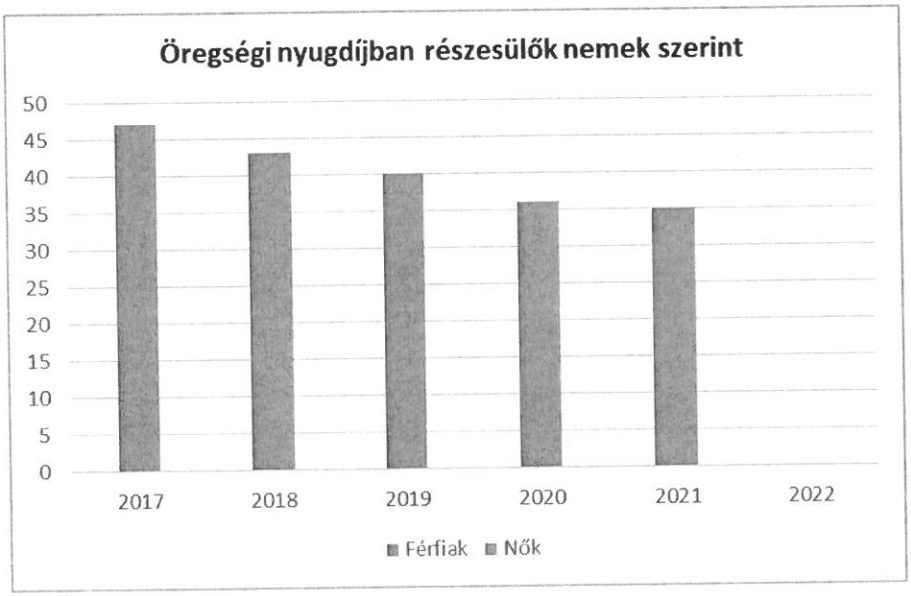

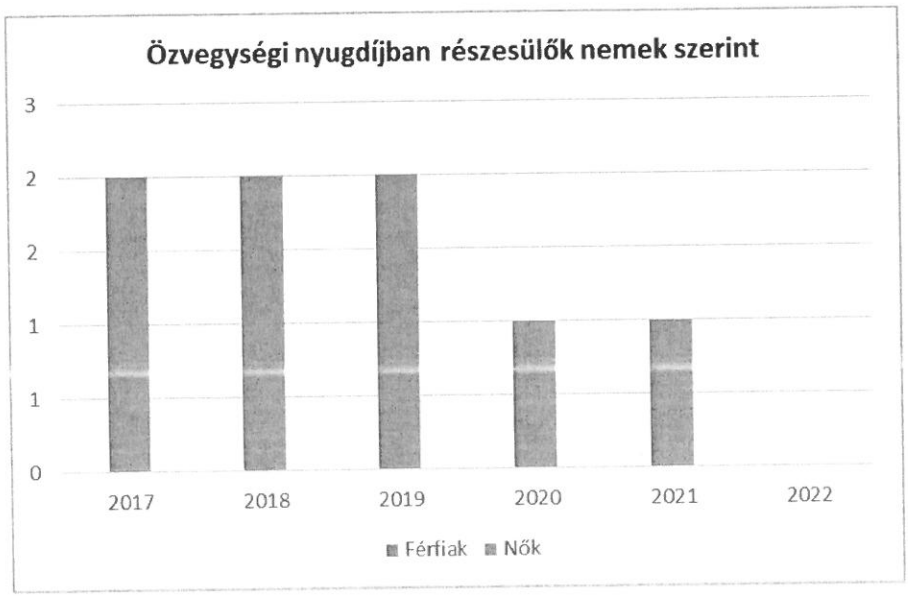

Ellenden az időskorúak, 65 év felettiek száma 2017-2022 között 20 fővel csökkent. A vizsgált időszakban az öregedési index 19,77%-kal javult. E változásnak az oka egyrészt, az el- és odavándorlás, valamint az, hogy a településnek kismértékben javult a lakosságmegtartó-képessége. A fiatalok szívesen maradnak helyben. A nyugdíjasok száma 23%-kal csökkent a vizsgált időszakban. Ez azonban nem feltétlenül jelez pozitív változást. A nyugdíjasok számának csökkenése részben a jogszabályi változásokból is ered, hiszen több lakos került ki a megváltozott munkaképességűek számára járó rokkantsági nyugdíj rendszeréből. Egy részük a továbbiakban rendszeres szociális ellátásra jogosultak, de településünkön van, aki ellátás nélkül maradt. 2017-2022 közötti időszakban stagnált a munkaképes korú lakosság aránya, ennek ellenére jelentősen javult az öregedési index.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	0	0	15	32	0	2	0
2018	0	0	13	30	0	2	0
2019	0	0	12	28	0	2	0
2020	0	0	11	25	0	1	0
2021	0	0	10	25	0	1	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	5	12	8	10	7	4
41-45 év (TS 042)	Fő	0	0	0	0	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	0	0	1	1	1
	%	0,00%	0,00%	0,00%	10,00%	14,29%	25,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	1	1	2	1	1	0
	%	20,00%	8,33%	25,00%	10,00%	14,29%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0	1	1	1	2	2
	%	0,00%	8,33%	12,50%	10,00%	28,57%	50,00%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	1	1	2	2	0
	%	20,00%	8,33%	12,50%	20,00%	28,57%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön az idős emberek foglalkoztatására helyben nincs lehetőség. Nyugdíj mellett a településen munkaviszony keretében munkát végzők száma elenyésző, 1-2 fő. Az idős emberek azonban a kiskertekben, háztáji gazdaságikban aktív munkát végeznek. Felmérésünk szerint többen is élnének az idősek közül a háztáji gazdálkodás lehetőségével, azonban egészségi állapotuk miatt, segítség nélkül erre önállóan nem képesek. Sok esetben a gyermekek, unokák, más hozzátartozók nem élnek a településen, ezért a ház körüli, és háztáji gazdasági munkákban nem számíthatnak segítségre. emberek foglalkoztatására nincs lehetőség.
Ellenden a 41 év feletti munkanélküliek korösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a regisztrált munkanélküliek száma hibahatáron belül mozgott, az 55 év feletti munkanélküliek száma 2 főre emelkedett.
Időskorúak járadékára a vizsgálat nem részesült ellendi lakos. Nem jellemző, hogy a település lakói nem rendelkeznek a nyugdíjhoz vagy nyugdíjszerű ellátáshoz szükséges elég szolgálati idővel.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Ellenden jelenleg nincs lehetőség az idősek számára helyben képzéseken részt venni. Helyi intézmények hiányában nincs lehetőség az idősek foglalkoztatására. Az idősek foglalkoztatását támogató programok önkormányzat és civil szervezetek által történő kezdeményezések keretében vannak a településen. Helyi kézműves klub és egyéb foglalkozások jellemzők. Ezek azonban nem segítik az idősek munkaerőpiaci elhelyezkedését, inkább a szabadidő hasznos, tevékeny eltöltését szolgálják.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Településünkön a foglalkoztatás területén az idős korosztályt nem éri hátrányos megkülönböztetés.

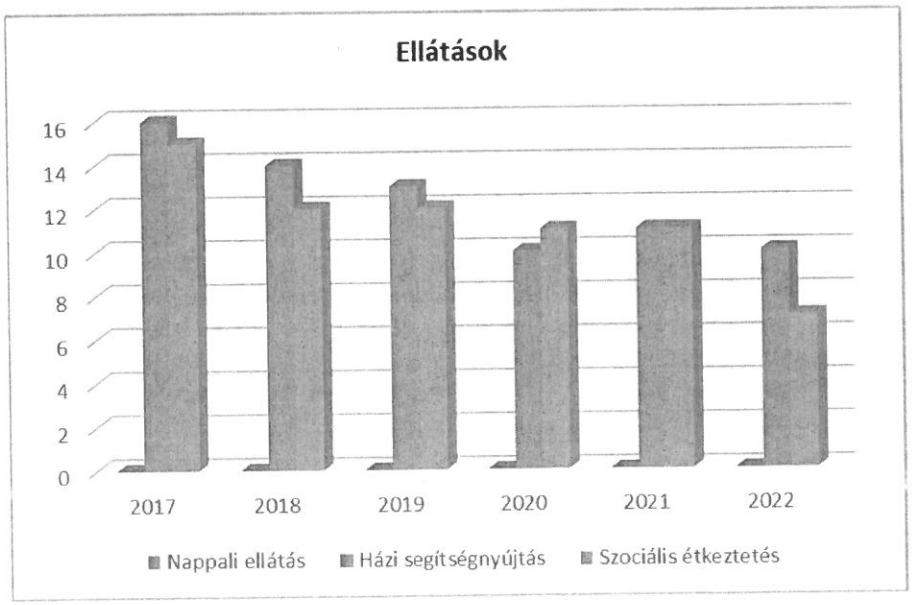
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	43	0	16	15
2018	43	0	14	12
2019	41	0	13	12
2020	40	0	10	11
2021	35	0	11	11
2022	40	0	10	7

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Az időskorúak helyben érhetik el egészségügyi alapellátásként a háziorvosi szolgáltatást. A háziorvos heti 3 alkalommal rendel a településen. Nincs helyben gyógyszertár, azonban a háziorvos kézi patikát működtet, melyben sok szükséges gyógyszer hozzáférhető. A gyógyszerek kiváltásában az idősek számára segítséget nyújt a házi segítségnyújtást végző gondozó is. A szakrendeléseket Pécsett veheti igénybe az idősebb korosztály is. A szakrendelők tömegközlekedéssel megközelíthetőek. Ellenden van falugondnoki szolgáltatás, ezért az orvoshoz jutásban az idősek számára tudunk segítséget nyújtani gépkocsi biztosításával. A szociális alapszolgáltatások közül a szociális étkezés, a házi segítségnyújtás és a jelzőrendszeres segítségnyújtás érhető el településünkön, amelyet társulási formában biztosít az önkormányzat. A házi gondozást 1 főállású gondozónő látja el. Az alapszolgáltatások kérelem benyújtása után vehetőek igénybe. Nappali ellátás nincs a településen, ez iránt eddig igény sem merült fel.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A község lakói számára az önkormányzat több közösségi színteret is működtet, melyet az idősek is előszeretettel vesznek igénybe. Rendelkezésre áll a Művelődési Ház, az E-Magyarország Pont (DJP) és a könyvtár. A település lakossága számára szervezett kézműves szakkör 60%-a az idősebb korosztályból kerül ki. Heti 1 alkalommal hímzéssel, varrással, horgolással foglalkoznak a résztvevők a klub keretében. Az anyagot az önkormányzat biztosítja az érdeklődők részére. Cél az évszázados tudás átadása a fiatalok részére. A nyugdíjas korú lakosság tevékenyen részt vesz a település közösségi életében. Segítik a rendezvények szervezését, lebonyolítását. Nyugdíjas klub nem működik a településen, de szervezése folyamatban van. Az idősek emberek közül egyre kevesebben vesznek részt az egyházközség működésében.

Egyéb kulturális lehetőségeket – mozi, színház, múzeum stb. – Pécsett vehetik igénybe az idősek. Felmerült a pár éve már működött rendszer újbóli felélesztése, mely szerint az önkormányzat színházbérleteket vásárolna, és azokat érdeklődés esetén igénybe vehetnék a település lakói. E lehetőséggel rendszerint a nyugdíjasok éltek.

b) idősek informatikai jártassága;

Az Élhetőbb Ellendért programsorozat során 2011-ben és 2013-ban rákérdeztünk az idősek informatikai jártasságára is. 40 fő válaszolt erre a kérdésre. A válaszokból egyértelműen megállapítható volt, hogy az idős emberek többsége nem rendelkezik informatikai jártassággal, digitális írástudással. Az önkormányzat célul tűzte ki az idősek számára informatikai képzés megszervezését, annál is inkább, hiszen egyre több idős ember éle egyedül, a család sok esetben más településen, vagy akár más országban él. Az internet használata megkönnyíti a családok közötti kapcsolattartást, csökkentheti az idősek izolációját. Az internet segítségével kitárulhat előttük is a világ. A település az idősek informatikai jártassága fejlesztése miatt részt vesz az Időseket segítő Infokommunikációs Programban bevont településként. A program keretében 65 év feletti egyedülálló idős emberek részére laptopot helyeztek ki.

d) a generációk közötti programok.

Településünk törekszik arra, hogy a generációk ne egymástól elszeparálva éljék az életüket, ezért a falu többféle programmal igyekszik az idősek tapasztalatait megőrizni, átadni a fiatalabb nemzedéknek úgy a sütés-főzésben, mint a kertművelésben, a kézimunkában, a hagyományok ápolásában. Az önkormányzat tudatosan figyel a generációk együtt tevékenykedésére programszervezéseiben.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Időseket célzó programok hagyományosan évente kétszer vannak a településen. A szüreti falunapon az idősek központi szerepet töltenek be, hiszen ők azok, akik a falu hagyományait, népviseletét, múltját, történelmét leginkább ismerik. Minden évben lehetőséget adunk számukra, hogy gyűjtő munkával, tapasztalataik átadásával segítsék a fiatalokat és a község vezetését. A karácsony alkalmával rendezett ünnepségre meghívjuk az ellendi nyugdíjasokat, és háztartásonként ajándékcsomaggal lepjük meg őket. Az idő korosztály részére az Infokommunikációs program mellett a Digitális Jólét Pont keretében is szervezünk programokat, előadásokat, közös foglalkozásokat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek egészségi állapota romlik	szűrések megszervezése sportolási lehetőségek biztosítása, sportinfrastruktúra fejlesztése
Idősek elszigetelődése	Nyugdíjasklub civil szervezeti formában történő létrehozásának elősegítése, a működés alapfeltételeinek megteremetése pályázati források igénybevételével
Időseknek szóló kulturális programok hiánya	Kirándulások megszervezése, színházbérletek vásárlása
Digitális kompetenciák gyengék	Digitális kompetenciák fejlesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékkal élő személy az, aki érzékszervi – így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

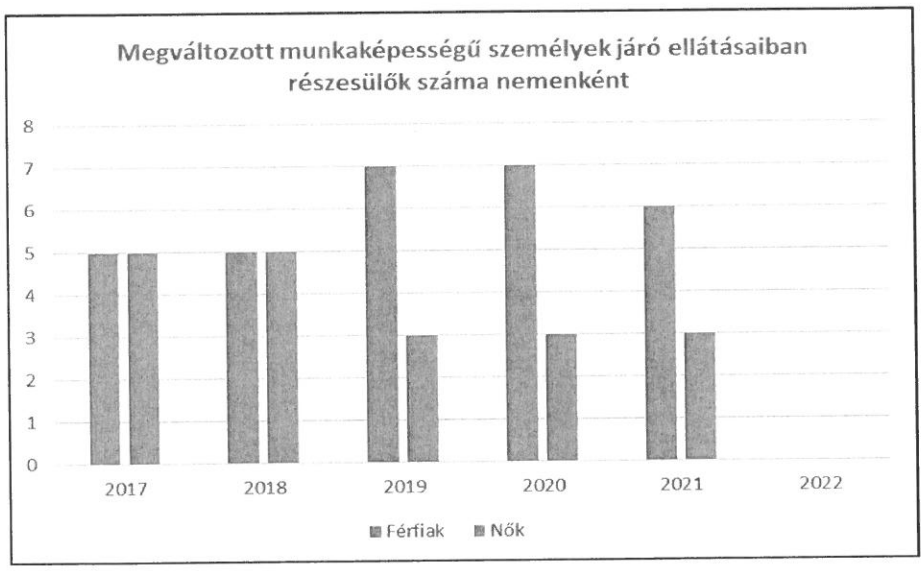
Megváltozott munkaképességű az a személy, aki rehabilitációs ellátásban részesül, illetve aki 2011. december 31-én III. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

A fogyatékkal élő személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény értelmében a fogyatékkal élőknek joguk van az akadálymentességre az épített környezet, a kommunikáció, közlekedés és a támogató szolgálatok, segédeszközök tekintetében. Joguk van a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréshez. A magyar köznyelvben az akadálymentességet helytelenül csak a fizikai akadálymentességen értjük. Tartalmilag azonban nem csak az épületek, építmények fizikai akadálymentességét jelenti. Az épület egyenlő eséllyel hozzáférhető, ha mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók. Az információ egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha az mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, az ahhoz való hozzájutás pedig az igénybe vevő számára akadálymentes.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	5	5	10
2018	5	5	10
2019	7	3	10
2020	7	3	10
2021	6	3	9
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A program előző részeiből is egyértelműen kitűnik, hogy Ellenden igen magas az inaktív személyek száma. Közülük sokan nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek. A vizsgált időszakban az aktív korú lakosságból 2017-ben 10 fő, 2021-ben 9 fő részesült a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában. A csökkenés oka nem az, hogy a lakosság egészségi állapota javult, hanem az, hogy többen betöltötték az öregségi nyugdíjkorhatárt, amikortól öregségi nyugdíjra váltak jogosulttá. Árnyalja a képet az is, hogy a jogszabályi változások miatt többen kiestek a megváltozott munkaképességű személyek azon csoportjából, akik ezekben az ellátásokban részesülhetnek. Akiktől a támogatást megvonták vagy rendszeres szociális segélyre, rehabilitációs ellátásra váltak jogosulttá, de vannak olyanok is, akik a felülvizsgálatot követően ellátatlanok lettek.

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Ellenden a fogyatékkal élő személyek részére kialakított munkahely nincs. Az önkormányzat a közfoglalkoztatás szervezése során lehetőséget biztosít a megváltozott munkaképességű, aktív korú, rendszeres szociális segélyben részesülők igénye esetén a közmunkaprogramban való részvételükre. Erre a vizsgált időszakban igény nem volt.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Az önkormányzat kezében nincs eszköz a fogyatékkal élők munkavállalásának elősegítésére.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A településen a fogyatékkal élőket érő hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Ellenden a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelét támogató szociális alapszolgáltatások, mint a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, rendelkezésre állnak. Falugondnoki szolgáltatás is bevezetésre került 2013-ban Ellenden. Megoldódott a mozgásukban korlátozott lakosok szállítás orvosi rendelésekre, könnyebben eljutnak a különböző rendezvényekre, programokra.

Idősek nappali ellátása nincs a településen, igény nem merült fel. A fogyatékkal élők önálló életvitelét segítő egyéb szolgáltatások nem állnak rendelkezésre a településen, ezek iránt igény sem merült fel az érintettek részéről

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az önkormányzat helyi szabályozása során a fogyatékkal élőkre vonatkozó szabályozást nem hozott. Az önkormányzat helyi rendeleteiben meghatározott támogatási formák azonban a fogyatékkal élők számára is igénybe vehetők amennyiben a leírt általános jogosultsági feltételeknek megfelelnek. E támogatási formák: rendkívüli és rendszeres települési támogatás, melyek keretében krízistámogatás, lakhatási támogatás, temetési támogatás, születési támogatás adható. A fogyatékossági támogatást a Magyar Államkincstár nyújtja orvos-szakértői igazolás alapján, ezen a területen az önkormányzat hatáskörrel nem rendelkezik. Rálátásunk sincs arra, hogy kik rendelkeznek fogyatékossági támogatással, és kik részesülnek a járási hivatal által megállapított ápolási díjban. Adatainkat az egyéb ellátásokra benyújtott kérelmekhez csatolt igazolásokból nyertük. A fogyatékkal élők száma a település lakosságának 1%-a, 3 fő. Közülük 2 fő kap lakhatási támogatást, 3 fő közgyógyellátásban részesül. A fogyatékossági támogatásban nem részesülő, de fogyatékkal élők aránya a település lakosságának 3%-át teszik ki. Részükre az állam folyósít a megváltozott egészségi állapotuknak megfelelő támogatásokat, ellátásokat.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés érdekében a település vezetése az utóbbi években több intézkedést tett, ezek elsősorban a fizikai akadálymentesítéssel függnek össze.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Helyben egészségügyi alapellátás érhető el a háziorvosi rendeléssel, de az ő speciális egészségügyi problémáikra kezelés, ellátás a megyeszékhelyen érhető el.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Részlegesen akadálymentesített a Polgármesteri Hivatal, az orvosi rendelő és a Művelődési Ház. Ez azt jelenti, hogy rámpán lehet megközelíteni az épületeket, az épületen belül a küszöbök megszüntetésre kerültek. Nem kerül sor azonban a nyílászárók kiszélesítésére a mellékhelyiségek akadálymentesítésére. A berkesdi oktatási intézmények is csak részben akadálymentesítettek. A Berkesdi Fekete István Általános Iskola könyvtárának információs akadálymentesítése 2013. júniusában valósult meg. Több olyan eszköz került beszerzésre, mely a fogyatékkal élők könyvtárhasználatát elősegíti, megkönnyíti.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A településen a közszolgáltatásokhoz a lakosság az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokban fér hozzá. Posta nem működik a településen. A mozgó posta kényelmes a fogyatékkal élők számára, hiszen „ház megy". Mód van rá, hogy leveleket, csomagokat adjanak fel, pénzt vegyenek fel, csekkeket fizessenek be saját otthonuk előtt. A közszolgáltatásokban való hozzáférésben a fogyatékkal élők számára a házi gondozó és a falugondnok is segítséget nyújt.

Bevásárolnak számukra, kiváltják a gyógyszereket, receptet íratnak fel. A településen bolt nem működik, a napi termékekkel történő ellátást mozgóbolt biztosítja. A nagybevásárlásokban nagy szerepe van a falugondnoki szolgálatnak, mely a lakosság rendelkezésére áll.

A fogyatékkal élők rendszeresen részt vesznek a település ünnepein, kulturális programjain. A Művelődési Házban lévő programok során lehetőség biztosítunk a kerekesszékkel érkezők számára, hogy igényeik szerint helyezkedjenek el. Sportprogramok nem jellemzőek a településen. A rendelkezésre álló konditermet a fogyatékkal élők nem tudják használni, mivel a bejutás nem megoldott.

A lakóépületek akadálymentesítettségéről nem állnak rendelkezésünkre információk.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Fogyatékkal élőket foglalkoztató vállalkozás nincs a településen.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A település közterületei akadálymentesnek tekinthetők. A fogyatékkal élők azokat könnyen meg tudják közelíteni. Mindenhol rendelkezésre állnak a megpihenéshez szükséges padok, asztalok. A Leader támogatással megvalósuló Ellendi Patak Party Park tervezése során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy az a fogyatékkal élők számára is kényelmesen használható legyen.

Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák egy része jó állapotban van, azonban vannak felújításra váró szakaszok is, melyek a fogyatékkal élők számára akadályt jelenthetnek.

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A közösségi közlekedés akadálymentesítése nem tartozik az önkormányzat hatáskörébe, ez a helyközi járatokat üzemeltető Pannon Volán Zrt. feladata. Kimondottan a fogyatékkal élők számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások a településen nincsenek.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	**Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)**
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Kifejezetten a fogyatékkal élőkre vonatkozó pozitív diszkrimináció nincs a településen.

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nincsenek a településen.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékos embereket is ugyanazok a problémák érinti nagyrészt, mint a település többi célcsoportját: az elhelyezkedés nehézsége, az alulképzettség, az egészségügyi ellátás nehézkessége. A település erejéhez mérten igyekszik tenni a lakosság problémáinak megoldásáért, együttműködik a megfelelő szervekkel, intézményekkel, programjaival, tevékenységével törekszik elérni a fogyatékkal élőket, és bevonni őket.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az önkormányzati ingatlanok teljes akadálymentesítettsége nem megoldott	Önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítésének megoldása pályázati forrás igénybe vételével
Járdák felújításra szorulnak	Járdák felújítása pályázati forrásból

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások		
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	➢ Gyenge digitális kompetenciák ➢ Lakosság egészségi állapota romlik ➢ Önkormányzati utak- járdák felújításra szorulnak, vízelvezetés nem megoldott ➢ Gyengülő közösségi kapcsolatok ➢ Közvilágítás nem korszerű ➢ Önkormányzati tulajdonú ingatlan állagromlása (tájház, mázsaház, hivatal) ➢ Kegyeleti lehetőség biztosítása a helyi igények szerint nem teljes körűen megoldott ➢ Illegális hulladéklerakók vannak a településen, a közterületek tisztasága romlik ➢ Kerékpártároló nincs a településen ➢ Szőlőhegy közlekedési és ivóvíz infrastruktúrájának fejlesztése ➢ Település üzemeltetési költségei folyamatosan nőnek	➢ Digitális kompetenciák fejlesztése ➢ szűrések megszervezése, szociális-egészségügyi alapellátások fejlesztése ➢ utak-, járdák, csapadékvíz elvezető rendszerek felújítása, belterületi patakmeder tisztítása, kotrása ➢ Közösségépítés érdekében rendezvények szervezése, közösségi kert felújítása, szemléletformáló programok szervezése, testvértelepülési kapcsolatok fejlesztése ➢ Közvilágítás korszerűsítése ➢ Önkormányzati ingatlanok felújítása ➢ Urnafal kialakítása a temetőben ➢ szemléletformáló programok, szervezése – köztisztaság, fenntarthatóság témájában, hulladéktárolók kihelyezése, szemétszedési akciók szervezése, illegális hulladéklerakók felszámolása ➢ Kerékpáros infrastruktúra, kerékpártároló kialakítása ➢ Szőlőhegyi utak felújítása, ivóvíz biztosítása ➢ Energiahatékonysági beruházások (napelem, telepítése, buszmegállók napelemes lámpával történő megvilágítása)

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A településen a civil szféra jelenléte nem meghatározó. Tudomásunk szerint 2 civil szervezet működik a településen a 2 éve önkormányzati támogatással létrehozott Ellendért Egyesület, valamint a 2018-ban alakult Ellendi Közösségfejlesztő Egyesület (EKÖFE). Polgárőrség helyi alapszervezeti is működött 2012-ig Ellenden, azonban önkéntesek hiányában megszűnt. Nyugdíjasklub nincs Ellenden, annak ellenére, hogy az önkormányzat már többször szorgalmazta annak létrehozását. Tánccsoport, egyéb kulturális csoport sem működik, azonban célunk annak létrehozása. Az egyházközség tagjai tevékenyen részt vesznek a település életében, szervezett egyházi szolgáltatás azonban nincs.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzatnak együttműködési megállapodása van az Ellendért Egyesülettel, az Ellendi Közösségfejlesztő Egyesülettel és az Ellendi Egyházközséggel.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Ellend jó kapcsolatot ápol a környező településekkel. Berkesd, Szilágy, Pereked községekkel közös társulást működtet. Ellend a Pécsi Agglomerációs Társulás tagja, de futó vagy fenntartási időszakban lévő projektjei kapcsán a megye számos településével partneri kapcsolatban áll. Ellend a Pécsi Járáshoz tartozik. Tagja a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Társulásnak. A településnek az erdélyi Bereck, Ojtoz és Kézdimartonos települések önkormányzatával is szoros partnerségi kapcsolata van.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen nem működik kisebbségi önkormányzat. A berkesdi német és cigány nemzetiségi önkormányzatok, valamint a szilágyi német nemzetiségi önkormányzat támogatja a berkesdi köznevelési intézményeket, mely támogatásokból az ellendi gyermek, tanulók is részesülnek áttételesen.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A településen működő Ellendért Egyesület és az Ellendi Közösségfejlesztő Egyesület nem kimondottan az esélyegyenlőséggel érintett célcsoportok támogatása miatt jött létre, azonban mint minden ellendi lakos, ők is haszonélvezői az egyesületek tevékenységének. Az egyesületek kiemelt figyelmet fordítanak az esélyegyenlőség elvének betartására, megvalósítására.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A településen található for-profit szereplők esélyegyenlőségi feladatok ellátásában való részvételéről nincs információnk.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.
HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A településen nemzetiségi önkormányzat nem működik azonban a program kidolgozása során szem előtt tartottuk a településen élő nemzetiségek – német, roma – érdekeit, igényeit.

Programunk megalkotása és a helyzetelemzés során támaszkodtunk település vezetése, a védőnő, a szociális gondozó, falugondnok, a társulásban fenntartott intézmények vezetői, valamint a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat végző szakemberek véleményére, tapasztalataira, észrevételeire. Nyílt képviselő-testületi ülésen tárgyalta a testület az esélyegyenlőségi program elkészítésére vonatkozó jogszabályi előírásokat, a terv elkészítésének folyamatát, határidejét. Az intézmények vezetőit, a településen dolgozó érintett szakembereket értesítettük a készülő programról, arról, hogy számítunk munkájukra. A megkeresések személyesen történtek, a HEP készítésének minden fő fázisában megtehették észrevételeiket szóban, elektronikusan.

Az elkészült tervezet alapján HEP Fórum összehívására került sor, ahol minden résztvevő elmondhatta észrevételeit, gondolatait, érveit, ellenérveit a tervezettel és az IT-vel kapcsolatban.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A HEP készítésének megkezdéséről a lakosságot a helyben szokásos módon tájékoztattuk. A nyílt képviselő-testületi ülésen is lehetőségük volt észrevételeik, javaslataik megtételére. A lakosság a Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltségén és a helyi ügyfélfogadás alkalmával is élhetett a véleményezés és javaslattétel lehetőségével. Az elkészült programot a település honlapján a lakosság részére hozzáférhetővé tesszük.

A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	➢ képzetlen munkaerő ➢ tartós munkanélküliség ➢ munkanélküliek információhiánya ➢ mélyszegénységben élők szociális helyzete, egészségi állapota romlik ➢ Digitális komptenciák hiánya	➢ képzési lehetőségek biztosítása ➢ munkahelyteremtés ➢ információáramlás biztosítása felzárkóztatási, fejlesztési ➢ programok szervezése ➢ szociális- egészségügyi alapellátások fejlesztése ➢ digitális kompetenciák fejlesztése
Gyermekek	➢ Nyári szünet idején nem biztosított a gyermekfelügyelet ➢ Kevés a szabadidős lehetőség ➢ digitális kompetenciák gyengék	➢ nyári napközi létrehozása ➢ Ifjúsági klub létrehozása, működtetése ➢ sportolási lehetőségek kiterjesztése ➢ digitális kompetenciák fejlesztése
Idősek	➢ Idősek egészségi állapota romlik ➢ Idősek elszigetelődése ➢ Időseknek szóló kulturális programok hiánya ➢ Digitális kompetenciák gyengék ➢ digitális kompetenciák gyengék	➢ szűrések megszervezése ➢ sportolási lehetőségek biztosítása, sportinfrastruktúra fejlesztése ➢ Nyugdíjasklub civil szervezeti formában történő létrehozásának elősegítése források igénybevételével ➢ Kirándulások megszervezése, színházbérletek vásárlása ➢ Digitális kompetenciák fejlesztése
Nők	➢ piacképes szakmák, készségek, képességek hiánya ➢ alternatív munkavégzési lehetőségek hiánya ➢ A családon belüli erőszak nagy része a hatóságok és a település vezetése számára is láthatatlan marad ➢ Gyenge digitális kompetenciák	➢ Helyi képzések megszervezésének elősegítése ➢ információs pont létrehozása ➢ A nők tájékoztatása, a segítséget nyújtó intézményekről és lehetőségekről ➢ Digitális kompetenciák fejlesztése
Fogyatékkal élők	➢ Az önkormányzati ingatlanok teljes akadálymentesítettsége nem megoldott ➢ Járdák felújításra szorulnak	➢ Önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítésének megoldása pályázati forrás igénybe vételével ➢ Járdák felújítása pályázati forrásból
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	➢ Gyenge digitális kompetenciák ➢ Lakosság egészségi állapota romlik ➢ Önkormányzati utak- járdák felújításra szorulnak, vízelvezetés nem megoldott ➢ Gyengülő közösségi kapcsolatok ➢ Közvilágítás nem korszerű	➢ Digitális kompetenciák fejlesztése ➢ szűrések megszervezése, szociális-egészségügyi alapellátások fejlesztése ➢ utak-, járdák, csapadékvíz elvezető rendszerek felújítása, belterületi patakmeder tisztítása, kotrása ➢ Közösségépítés érdekében rendezvények szervezése, közösségi kert felújítása, szemléletformáló

	➢ Önkormányzati tulajdonú ingatlan állagromlása (tájház, mázsaház, hivatal) ➢ Kegyeleti lehetőség biztosítása a helyi igények szerint nem teljes körűen megoldott ➢ Illegális hulladéklerakók vannak a településen, a közterületek tisztasága romlik ➢ Kerékpártároló nincs a településen ➢ Szőlőhegy közlekedési és ivóvíz infrastruktúrájának fejlesztése ➢ Település üzemeltetési költségei folyamatosan nőnek	programok szervezése, testvértelepülési kapcsolatok fejlesztése ➢ Közvilágítás korszerűsítése ➢ Önkormányzati ingatlanok felújítása ➢ Urnafal kialakítása a temetőben ➢ szemléletformáló programok, szervezése – köztisztaság, fenntarthatóság témájában, hulladéktárolók kihelyezése, szemétszedési akciók szervezése, illegális hulladéklerakók felszámolása ➢ Kerékpáros infrastruktúra, kerékpártároló kialakítása ➢ Szőlőhegyi utak felújítása, ivóvíz biztosítása ➢ Energiahatékonysági beruházások (napelem, telepítése, buszmegállók napelemes lámpával történő megvilágítása)

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	➢ munkahelyteremtés ➢ képzés ➢ civil szerveződések erősítése ➢ Szociális- és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése ➢ digitális kompetenciák fejlesztése	**Önkormányzat**, Munkaügyi Központ, DJP hálózat, civil szervezetek
Gyermekek	➢ szabadidős tevékenységek biztosítása ➢ helyi gyermekfelügyelet megoldása ➢ digitális kompetenciák fejlesztése	**Önkormányzat**, oktatási, nevelési intézmények, Pedagógiai szakszolgálat, EU, minisztérium, DJP hálózat
Idősek	➢ Informatikai hozzáférés biztosítása ➢ Nyugdíjasklub létrehozása ➢ digitális kompetenciák fejlesztése	**Önkormányzat**, Társulás, EU, EMET, NCA, önkéntes munkások, érintett lakosság, DJP hálózat
Nők	➢ Nők számára szóló helyi képzések megszervezése, ➢ A nők tájékoztatása ➢ digitális kompetenciák fejlesztése	**Önkormányzat**, helyi és országos civil szervezetek, pályázat, EMET, EU, DJP hálózat
Fogyatékkal élők	➢ Önkormányzat tulajdonában álló ingatlanok teljes körű akadálymentesítése ➢ járdák felújítása	**Önkormányzat,** EU és hazai források
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	➢ Gyenge digitális kompetenciák ➢ Lakosság egészségi állapota romlik ➢ Önkormányzati utak- járdák	**Önkormányzat,** EU, minisztérium, DJP hálózat, pályázat, háziorvos, védőnő, civil szervezetek

	felújításra szorulnak, vízelvezetés nem megoldott ➢ Gyengülő közösségi kapcsolatok ➢ Közvilágítás nem korszerű ➢ Önkormányzati tulajdonú ingatlan állagromlása (tájház, mázsaház, hivatal) ➢ Kegyeleti lehetőség biztosítása a helyi igények szerint nem teljes körűen megoldott ➢ Illegális hulladéklerakók vannak a településen, a közterületek tisztasága romlik ➢ Kerékpártároló nincs a településen ➢ Szőlőhegy közlekedési és ivóvíz infrastruktúrájának fejlesztése ➢ Település üzemeltetési költségei folyamatosan nőnek	

Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák között nincsenek konfliktusok és minden polgár egyenlő.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára lehetőséget tudjunk nyújtani hátrányaik enyhítésére.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek egyenlő hozzáférését az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek, fejlesztési igényeiknek megfelelő szolgáltatásokhoz.
- Folyamatosan odafigyelünk a gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, nők, romák és a mélyszegénységben élők igényeire, arra, hogy a helyi szabályozás során alkalmazzuk esetükben a pozitív diszkriminációt elvét, lehetőségét.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén elhelyezkedésük, foglalkoztatásuk támogatását a hagyományos családi szerepvállalás mellett.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének megismerésére, problémáik intézményi és egyedi kezelésére és a szükségleteiknek megfelelő szolgáltatásokhoz való hozzájutásuk elősegítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A 2025. évi felülvizsgálat során módosított táblázat

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességet mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Gyenge digitális kompetenciák	Digitális kompetenciák fejlesztése tematikus előadások és szakkör formájában	A lakosság digitális kompetenciája javul (jó internethasználat, csapdák meglátása, kikerülése, digitális csalások megelőzése)	Nemzeti Fejlesztés 2030	Gazdasági Program	A lakosság részére a digitális kompetencia fejlesztéshez tanfolyam, szakkör és eszközök biztosítása	polgármester, közművelődési szakember	2029.06.30.	Nő a jó digitális kompetenciával rendelkező lakosság száma	Infrastrukturális háttér - ingatlan rendelkezésre áll, Oktató és eszközök biztosítása - pályázati forrásból	Üzemeltetési költségeket önkormányzat költségvetéséből biztosítja	Nem releváns
2	Egészségmegőrzési programok szervezése	Egészségmegőrzési programok szervezése a lakosság egészségi állapotának javítása céljából	A lakosság egészségi állapota javul	Gazdasági program	Egészséges Magyarország Stratégia 2021-2027	Egészségmegőrző- és betegség megelőző programok szervezése (szűrések, előadások, tematikus projektnapok)	polgármester	2028.01.31.	Egészségmegőrző rendezvények száma	Intézményi infrastruktúra rendelkezésre áll, eszközök, anyagok, kellékek beszerzése és előadó finanszírozása pályázati forrásból	Pályázati forrás, éves költségvetés	Nem releváns
3	Közlekedési infrastruktúra felújítása	Önkormányzati utak, járdák felújítása	Önkormányzati utak, járdák felújításra kerülnek	Gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Önkormányzati tulajdonú utak, járdák felújításra kerülnek az élhetőbb települési környezet és nem utolsó sorban a balesetveszély elhárítása érdekében.	polgármester	2026.12.31.	Felújított utak, járdák száma nő (m)	Pályázati forrás	Üzemeltetés, fenntartás feladatlapú támogatásból és saját forrásból	Nem releváns
4	Csapadék- és belvíz és természetes vizek elvezetésének megoldása	A település csapadékvíz-elvezető árkainak felújítása, patakmeder belterületi szakaszának kitisztítása, kotrása, belvíz megelőzése	A település belterületén a csapadékvíz és belvíz elvezetése megoldódik, a patakmeder kitisztításra kerul	Gazdasági Program, Településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A település belterületén a vízelvezetési problémák megoldásra kerülnek, az infrastruktúra felújítása megtörténik (vízelvezető árkok, belvíz, patakmeder)	polgármester	2027.12.31.	Belvízelvezetés megoldódik, a vízelvezető árkok felújítása (m), Patakmeder kotrása (m)	Pályázati forrás, saját bevétel	Fenntartás, üzemeltetés feladatalapú támogatásból, saját forrásból	Nem releváns
5	Közösségi élet fejlesztése, élhetőbb település	Közösségi rendezvények, alkalmak, foglalkozások, egyéb közösségi alkalmak szervezése, közösségi kert felújítása	A közösségi élet a Covid előtti időszak szintjére visszatér legalább	Élhetőbb Településért Program, Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Közösségépítő rendezvények szervezése, közösségi élet felpezsdítése	polgármester, közművelődési szakember	2028.12.31.	Közösségi rendezvények száma nő (klub, falunap, szakkör), közösségi kert felújításra kerul	Pályázati forrás	Feladatalapú támogatás, saját forrás, civil szervezetek hozzájárulása	Nem releváns
6	Közvilágítás korszerűsítése	Közvilágítás korszerűsítése jobb fényerő a balesetveszély csökkentése érdekében, üzemeltetési	A közvilágítás jobb fényerejű és olcsóbb üzemeltetésű lesz	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Közvilágítás korszerűsítésre kerül a jobb fényerő a balesetveszély csökkentése érdekében, üzemeltetési	polgármester	2028.12.31.	Korszerűsített lámpatestek száma nő	Pályázati forrás, üzemeltetés saját forrásból	Költségvetési rendelet	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikator(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		költségek csökkentéséért				költségek csökkentéséért						
7	Önkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése	Önkormányzati ingatlanok felújítása, korszerűsítése	Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül. a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Önkormányzati ingatlanok állagromlása megállításra kerül, a kor követelményeinek és az adott funkciónak megfelelő korszerűsítés, felújítás megtörténik, üzemeltetési költségek csökennek	polgármester	2029.11.30.	Felújított önkormányzati ingatlanok száma nő, üzemeltetési költségek csökennek	Pályázati forrás	Feladatlapú támogatás, saját bevétel (bérleti díj is)	Nem releváns
8	Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben	Kegyeleti lehetőségek kiterjesztése a temetőben: Urnafal kialakítása	Urnafal kialakítása a temetőben	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Urnafal kialakítása a temetőben	polgármester	2028.12.30.	Urnafal kerül kialakítása (urnafal/fülke)	pályázati forrás	Feladatlapú támogatás, saját forrás	Nem releváns
9	Települési környezet megóvása, hulladéklerakók felszámolása	Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, településüzemeltetési eszközök (kasza, fűnyíró stb.) beszerzése, településrendezési dokumentumok aktualizálása	A települési környezet javítása, parkosítás, településkarbantartás feltételeinek javítása, az illegális hulladéklerakók felszámolására kerülnek, hulladékgyűjtési akciók szervezése, hulladékmentes település , településrendezési eszközök felülvizsgálata, aktualizálása.	Településfejlesztési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Települési környezet megóvása, illegális hulladéklerakók felszámolása, szemléletformáló előadások szervezése, hulladékgyűjtő edények kihelyezése az utak, járdák mentén, kutya wc-k kihelyezése, hulladékgyűjtési kampányok szervezése, parkosítás, fásítás, a park rekreációs célú felújítása (bútorzat, fényforrás...)	polgármester	2027.12.31.	Szemléletformáló előadások (db), összegyűjtött hulladék (t), településüzemeltetési eszközökkel karbantartott terület nagysága (m2), parkosított területek nagysága (m2), településrendezési eszközök felülvizsgálata (db)	pályázati forrás, saját bevétel, egyesületek támogatása, társadalmi-, közösségi munka,	Kampányszerű rendezvények, akciók szervezése, szemléletformálás, településkarbantartási feladatok szakszerű megszervezése, ellátása	Nem releváns
10	Kerékpáros közlekedés fejlesztéséhez kapcsolódás	Kerékpártároló kialakítása, kerékpáros infrastruktúra fejlesztése	Egészségesebb lakosság, közösségépítés, élhetőbb település, idegenforgalom fellendülése, meglévő kerékpárok használatának elősegítése, tárolása	Településfejlesztési koncepció,	Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024	Kerékpártároló kialakítása, kerékpáros infrastruktúra fejlesztése	polgármester	2027.05.31.	Kerékpártároló (db), tematikus kerékpáros rendezvények (db)	pályázati forrás, saját forrás		Nem releváns.
11	Szőlőhegy infrastruktúrájának fejlesztése	Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása	A Szőlőhegy pihenési, rekreációs szerepe nő. A Szőlőhegyen életvitelszerűen lakók ingatlanjaikat meg tudják közelíteni szilárd burkolatú közlekedési utakon, egészséges ivóvíz ingatlanonkénti	Településfejlesztési koncepció, Gazdasági Program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Szőlőhegy útjainak felújítása, egészséges ivóvíz lehetőségének biztosítása	polgármester	2028.12.31.	Felújított utak hossza(m), ivóvízrendszerhez csatlakozni tudó ingatlanok száma (db)	Pályázati forrás	Feladatlapú támogatás, saját forrás,	Nem releváns

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességet mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
			bevezetése lehetővé válik									
12	Településüzemeltetési költségek csökkentése	Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	Településüzemeltetési költségek csökkennek	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program, költségvetése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Energiahatékonysági intézkedések bevezetése, ingatlanok energiahatékonysági felújítása (napelem telepítése, buszmegállók napelemes világítása, sportpálya és park energiarendszerének kialakítása, korszerűsítése)	polgármester	2027.09.30.	Energiakorszerűsítéssel érintett ingatlanok száma (db)	Pályázati forrás	Üzemeltetési terv, költségvetés	Nem releváns.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkahelyteremtés elősegítése	Tartós munkanélküliség, helyi munkahelyek hiánya	munkahelyteremtés, foglalkoztatás javítása, megélhetési lehetőségek biztosítása, hátrányok csökkentése	gazdasági program	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Közfoglalkoztatás további folytatása, új elemekkel történő bővítése. Helyi vállalkozások munkahelyteremtő szándékának támogatása, támogatási rendszer kidolgozása	polgármester	2028.12.31.	Munkanélküliek és aktív korúak ellátásában részesülők számának csökkenése	humánerőforrás, bér- és járuléktámogatás pályázati forrásból	közfoglalkoztatási terv készítése, megvalósítás nyomon követése, helyi támogatási rendszer kidolgozása	Nem releváns.
2	Hátránykompenzáló képzések szervezése	képzetlen munkaerő, piacképes végzettség hiánya a munkanélküliek körében	A település lakossága számára versenyképes, keresett szakmákhoz való hozzáférés biztosítása. Digitális kompetenciák fejlesztése	Településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Helyi képzési lehetőségek biztosítása piacképes szakmák megszerzése céljából a helyi lakosság számára. Kapcsolat felvétele munkaügyi központtal, képző intézményekkel. A képzéshez szükséges infrastruktúra biztosítása.	polgármester	2028.06.30.	Munkanélküliek számának csökkenése, segélyben részesülők számának csökkenése	humán erőforrás - képző intézmény technikai erőforrás - helyiség és eszközök biztosítása az önkormányzat által pénzügyi erőforrás - pályázati forrás	Együttműködés képző intézményekkel, munkanélküliekkel, helyi vállalkozásokkal a képzés és a jövőbeni foglalkoztatás érdekében	Nem releváns.
3	Szociális- és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	A mélyszegénységben élők egészségügyi- és szociális helyzete romlik.	A szociális hátrányokkal küzdő, mélyszegénységben élő emberek egészségi állapota a szűréseknek és a felvilágosító előadásoknak köszönhetően javul, vagy legalább nem romlik.	Egészségterv, településfejlesztési koncepció	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Egészségügyi szűrések szervezése, egészségtudatos életmóddal kapcsolatos előadások, programok szervezése. Sportolási, kikapcsolódási lehetőségek biztosítása. Alapellátások fejlesztése.	polgármester	2028.12.31.	A lakosság egészségi állapota javul, a háziorvosi rendelést igénybe vevők száma csökken. A lakosság legalább 20%-a részt vesz az előadásokon, egészségtudatos, életmódformáló programokon, rendezvényeken.	humánerőforrás - szakemberek, előadók, részben önkormányzati szakemberek, részben meghívott előadók technikai feltételek - a képzésekhez, szolgáltatásokhoz szükséges infrastruktúra biztosítása az önkormányzat által pénzügyi erőforrás - pályázati forrás	Együttműködési megállapodás képző intézményekkel, egészségügyi- és szociális szolgáltatókkal. Pénzügyi források biztosítása.	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
4	Munkaerőpiaci információs pont létrehozása	A település információs pont létrehozása, havi 1 alkalommal 2 órában	Munkaerőpiaci lehetőségek helybeni megismerése, képzésekhez való hozzáférés biztosítása	Önkormányzat gazdasági programja	Új Roma Stratégia 2030, A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban 2021-2030, Nemzeti Fejlesztés 2030	Információs pont létrehozása, kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Szervekkel, munkaközvetítőkkel, havi 1 alkalom 2 órában	polgármester	2027.12.01.	Munkanélküliek száma csökken	Humánerőforrás - ügyintéző, helyszín - önkormányzati ingatlanban	Közfoglalkoztatási terv készítése, megvalósítás nyom követése	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A község gyermekei számára szabadidős tevékenységek biztosítása, nyári napközi biztosítása	Nem megoldott a nyári gyermekfelügyelet, kevés a szabadidős tevékenység, sportpálya, játszótér felújítása	Nyári napközi kialakítása, ifjúsági klub létrehozása, sportolási lehetőségek kiterjesztése, sportpályák fejlesztése, projektor beszerzése a Kutúrházba, Játszótér felújítása, bővítése	településfejlesztési koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Délutáni, hétvégi szabadidős programok biztosítása az ellendi gyermekek részére. Szakkörök, klubok, sportolási lehetőségek biztosítása. Sportpálya, játszótér felújítása	polgármester	2026.12.31.	A 18 év alatti fiatalok legalább 25%-a rendszeresen részt vesz a délutáni foglalkozásokon, hétvégi programokon. Felújított sportpálya (db) Beszerzett eszközök (db), Felújított, újonnan telepített játszótéri eszközök (db)	humán erőforrás - önkéntes munka keretében programszervezés a lakosság és a civil szervezet bevonásával technikai erőforrás - önkormányzat biztosítja a szükséges helyiségeket, eszközöket pénzügyi erőforrás - pályázati forrásból eszközök beszerzése, programok szervezése	Együttműködési megállapodás civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel	Nem releváns.
2	Digitális kompetenciák fejlesztése	A településen élő gyermeke digitális kompetenciái gyengék	Digitális kompetenciák fejlesztése a 21. század követelményeinek megfelelő szintre a 18 év alatti korosztályban	településfejlesztési koncepció, DJP program	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Digitális kompetenciák – előadások, foglalkozások szervezése	közművelődési szakember	2027.12.31.	A 18 év alattiak 25 %-a részt vesz a programokon	pénzügyi erőforrás - önkormányzatok anyagi támogatása, pályázati támogatás	DJP program	Nem releváns.
3	Ifjúsági klub létrehozása	Ifjúsági Klub létrehozása a szabadidős tevékenységek kiszélesítése céljából	A gyermekek részére biztosított szabadidős tevékenységek köre bővül	Gazdasági Program	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia 2007-2032	Ifjúsági Klub létrehozása	polgármester, közművelődési szakember	2026.05.31.	Szabadidős tevékenységek száma nő a településen	Közművelődési szakember, helyiség és eszközös biztosítása	Költségvetési rendelet, gazdasági program	Nem releváns.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők számára képzések megszervezése	A településen élő nők többsége nem rendelkezik piacképes szakmákkal, hiányoznak az elhelyezkedéshez szükséges készségek, képességek.	A településen élő nők számára piacképes képzettség megszerzésének elősegítése. Női munkanélküliség csökkentése.	Településfejlesztési koncepció	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Helyben képzések megszervezésének elősegítése a munkaügyi központ, képző szervezetek részvételével.	polgármester	2026.06.30.	A nők körében fennálló munkanélküliség csökken.	humánerőforrás - képző intézmény, szakemberek, előadók technikai feltételek - infrastruktúra biztosítása az önkormányzat által pénzügyi erőforrások - pályázati forrás igénybevétele, munkaügyi központ	Együttműködési megállapodás a munkaügyi központtal, képző intézménnyel, képzésben résztvevő nőkkel, a helyi és környékbeli munkáltatókkal.	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cel kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikator(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
										támogatása		
2	Digitális kompetenciák fejlesztése	A településen élő nők digitális kompetenciái gyengék	Digitális kompetenciák fejlesztése a 21. század követelményeinek megfelelő szintre a 18 év alatti korosztályban	Településfejlesztési koncepció, DJP program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Digitális kompetenciák – előadások, foglalkozások szervezése	közművelődési szakember	2027.12.31.	A településen élő nők 15 %-a részt vesz a programokon	pénzügyi erőforrás - önkormányzatok anyagi támogatása, pályázati támogatás	DJP program	Nem releváns.
3	Nők tájékoztatása	A családon belüli erőszak nagy része a hatóságok és a település vezetése számára is láthatatlan marad	A nők tájékoztatása a segítséget nyújtó intézményekről és lehetőségekről	Településfejlesztési koncepció	A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	Információs, felvilágosító előadások szervezése	polgármester	2027.12.31.	A település lakosságának 20%-a részt vesz a legalább évi 2 alkalommal megszervezésre kerülő előadásokon	Humánerőforrás – előadók felkérése, előadások megszervezése technikai feltételek – önkormányzat biztosítja a helyiséget és az előadásokhoz szükséges egyéb feltételeket anyagi erőforrás – pályázati forrás, önkormányzati saját forrás, civil szervezetek támogatása	Együttműködési megállapodás civil szervezetekkel	Nem releváns.
4	Alternatív munkalehetőség feltételeinek biztosítása az ellendi nők számára	Alternatív munkavégzés feltételei nem állnak rendelkezésre a nők számára	Az alternatív munkavégzési lehetőségek	Településfejlesztési koncepció	A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia	A távmunka végzéséhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése önkormányzati ingatlanban	polgármester	2028.12.31.	A település munkaképes korú női lakosságának 5% részére alternatív – távmunka végzés feltételeinek biztosítása.	technikai feltételek – önkormányzat biztosítja a helyiséget anyagi erőforrás – pályázati forrás, önkormányzati saját forrás, civil szervezetek támogatása	Együttműködési megállapodás civil szervezetekkel, munkáltatókkal, munkaközvetítő cégekkel	Nem releváns.
V. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Gyenge digitális kompetenciák	Informatikai ismeretek, digitális írástudás hiánya jellemzi a település idős lakosságát. Egyre inkább jellemző az izoláció és a családtól való távolodás mind fizikailag, mind mentális szempontból.	Informatikai képzés megszervezése az idősek informatikai jártasságának elősegítése céljából. Internetszobába új számítógépek beszerzése, annak érdekében, hogy azok számára is kitáruljon a világ, akik otthon számítógéppel nem rendelkeznek.	Településfejlesztési koncepció, vagyongazdálkodási stratégia	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)	Informatikai képzés megszervezése	polgármester, DJP mentor	2028.12.30.	20 fő 65 év feletti lakos részvétele informatikai képzésen. 5 db számítógép beszerzése.	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati támogatás humánerőforrás - képzést lebonyolító szakemberek	Képző intézménnyel szerződés megkötése, DJP pont nyitva tartásának biztosítása.	Nem releváns.
2	Nyugdíjasklub létrehozásának támogatása	A településen egyre inkább jellemző az 1 személyes	Nyugdíjasklub létrehozása által az idős emberek számára	Településfejlesztési koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-	Nyugdíjasklub létrehozásának támogatása	polgármester	2027.12.31.	Létrejön egy nyugdíjasklub	humánerőforrás - lakossági kezdeményezés,	szakmai program, alapszabály, együttműködési	Nem releváns.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
		háztartások léte. Egyre több idős ember él egyedül, nem egyszer távol - a sokszor külföldön dolgozó - családtagjaitól. Jellemző az idősek elszigetelődése.	kikapcsolódási lehetőséget biztosítunk, csökkentjük magányukat, elszigetelődésüket. Célunk számukra az életkoruknak és egészségi állapotuknak megfelelő programok szervezésének elősegítése.		2034)					társadalmi munka - pénzügyi forrás - önkormányzati saját forrás a megalakítás pénzügyi költségeinek biztosítására, pályázati támogatás a működtetés feltételeinek megteremetése céljából.	megállapodás az önkormányzat és a civil szervezet között	
3	Szűrések megszervezése idősek részére	65 év feletti korosztály létszáma nő, egészségügyi állapotuk romlik	Javul az idősek egészségi állapota, hamarabb feltárásra kerülnek az egészségügyi problémák, fókuszban a megelőzés	Településfejlesztési koncepció, egészségterv	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2034)	Egészségügyi szűrések szervezése	polgármester	2026.12.31.	A településen élő 65 év feletti lakosság 50%-a részt vesz a szűréseken	saját forrás, pályázati támogatás	Települési egészségterv	Nem releváns.
4	Kulturális programok szervezése idősek részére	Az idősebb korosztály részére kulturális programok, szakkorok, szabadidős tevékenység szervezése, Művelődési Ház bővítése oltozóvel	Az idősek elmagányosodása csökken, közösségi életben való részvételuk növekszik, önellátó képességük kitolható	Gazdasági program, költségvetési rendelet	Idősügyi Nemzeti Stratégia 2023-2024	Idősebb korosztály részére kulturális programok, szakkorok, kirándulások szervezése	polgármester, közművelődési szakember	2027.12.31.	Idősek számára szervezett programok száma nő, Öltöző kialakításra kerül	Humánerőforrás - közművelődési szakember, infrastrukturális feltételek rendelkezésre állnak, Eszközök és utazási költség pályázati forrásból	költségvetési rendelet, pályázati forrás gazdasági program	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok teljes körű akadálymentesítése	Az önkormányzati ingatlanok teljes akadálymentesítése nem megoldott	Önkormányzati ingatlanok fizikai és információs akadálymentesítésének megoldása.	Vagyongazdálkodási stratégia, vagyonrendelet, gazdasági program, településfejlesztési koncepció	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Az önkormányzati ingatlanok teljes körű akadálymentesítése a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz történő akadálymentes hozzáférése céljából	polgármester	2026.12.30.	4 db önkormányzati ingatlan teljes körű akadálymentesítése	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati támogatás	vagyonrendelet, vagyongazdálkodási terv	Nem releváns.
2	Járdák felújítása	A település járdái rossz állapotúak	Járdák felújítása 1000 m	Vagyonrendelet, településfejlesztési koncepció, gazdasági program	Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Járdák felújítása Ellend községben	polgármester	2027.12.31.	A településen 1000 m járda felújításra kerül.	pénzügyi erőforrás - önkormányzati saját forrás, pályázati támogatás	vagyonrendelet, vagyongazdálkodási terv	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

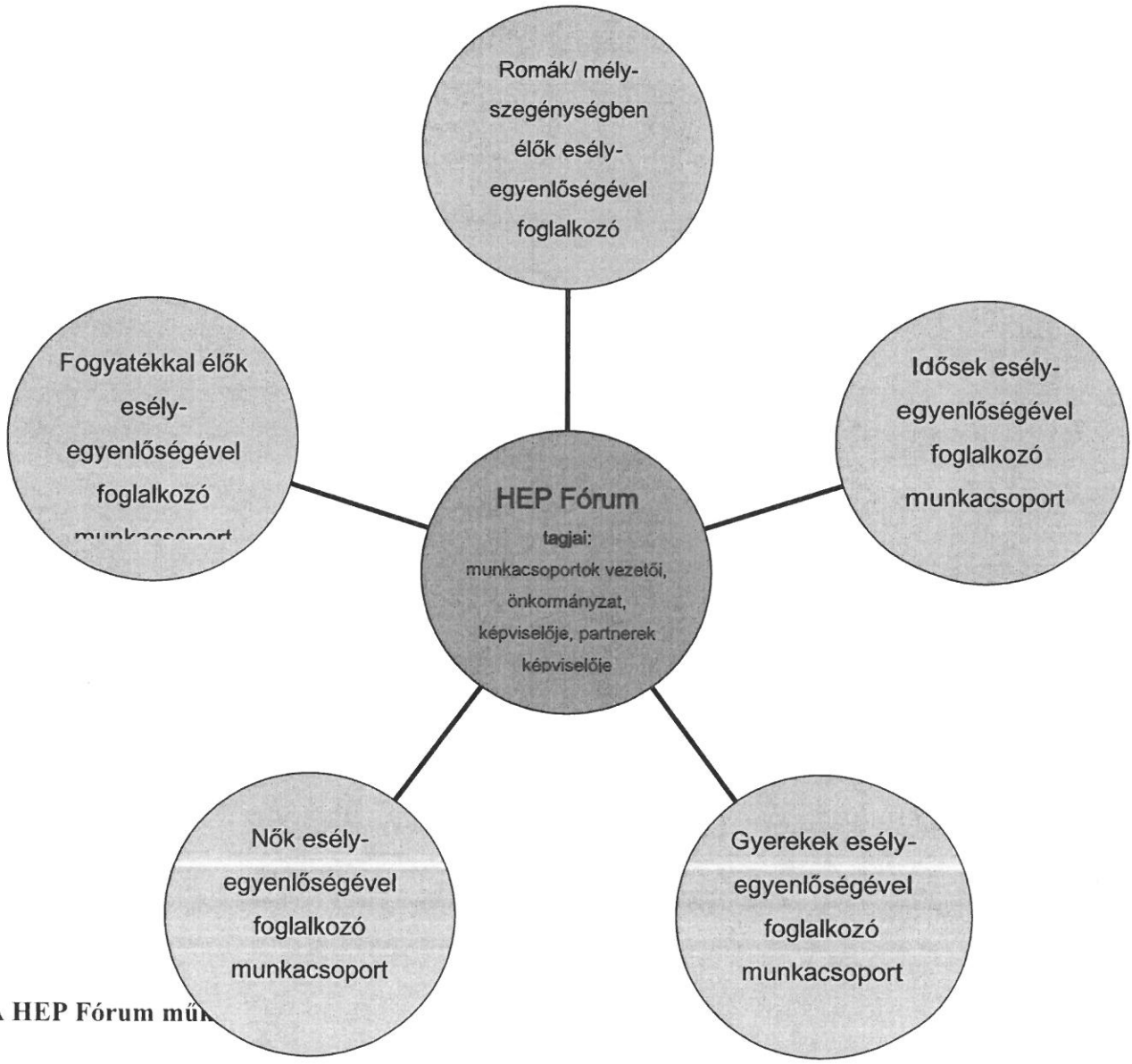
3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában,az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum mű

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I Ellend község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és az 49/2023. (XII. 04.) számú határozatával elfogadta.
Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Ellend, 2023. december 4.

Kraft Ferencné
polgármester

Ellend Községi Önkormányzat

Ellend, Petőfi u. 37.

Készült Ellend Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2023. december 4-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

K I V O N A T

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

49/2023. (XII.04.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Ellend községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló Helyi esélyegyenlőségi programját és esélyegyenlőségi intézkedési tervét.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnali

Kraft Ferencné
polgármester

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Záradék:

A kivonat hiteles.

Berkesd, 2023. december 18.

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Ellend Községi Önkormányzat

Ellend, Petőfi u. 37.

Készült Ellend Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2025. december 2-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

K I V O N A T

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

52/2025. (XII.02.) Kt. határozat

Ellend Községi Önkormányzat képviselő-testülete elfogadja Ellend községi Önkormányzat 2023-2028 évekre szóló felülvizsgált Helyi esélyegyenlőségi programját és esélyegyenlőségi intézkedési tervét.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnali

Hafner Csaba
polgármester

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

Záradék:

A kivonat hiteles.

Berkesd, 2025. december 3.

Bogádi Közös Önkormányzati Hivatal Berkesdi Kirendeltsége Baranya Megye Berkesd

Hendzselné Papp Ilona
aljegyző

2. m.

Feladatellátási Szerződés

Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

mely létrejött egyrészről Berkesd Község Önkormányzat, 7664 Berkesd, Alkotmány utca 40. (képviseli: Hermann-né Rattinger Mária Éva polgármester[1]), mint megbízó,

másrészről Zentai és Társai Szolgáltató Betéti Társaság (7623 Pécs, Kolozsvár utca 16, Cégjegyzékszám: 02-06-071517, adószám: 21782194-3-02, képviseli: Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia (született: Pécs, 1973.08.21., anyja neve: Zentai Mária, adószám: 8389480670) 7627 Pécs, Wass Albert utca 117. szám alatti lakos, ügyvezető igazgató, és mint feladatot ellátó fogorvos, mint megbízott között az alulírott napon az alábbi feltételek mellett jött létre:

1. Szerződő felek megállapodnak abban, hogy megbízott 2014. október 1. napjától vállalkozásban ellátja Berkesd Községi Önkormányzat illetékességi területe vonatkozásában a területi ellátási kötelezettséggel működő fogorvosi alapellátást. A gyógyító- megelőző alapellátás keretében a fogorvos feladatkörébe tartozik különösen az egészséges lakosság részére nyújtott, a fog- és szájbetegek alapellátás körébe tartozó vizsgálata, kezelése és gondozása, a fogászati szűrővizsgálatok végzése, a góckutatás, a terhesek fogászati gondozása, és a rendelési időben végzett sürgősségi ellátás.

2. A Megbízott tevékenységét az egészségügyi törvény, valamint a fogorvosi alapellátásra vonatkozó jogszabályok, szakmai szabályok, valamint fogorvosi ellátás finanszírozására vonatkozó jogszabályok alapján végzi. A részben vagy egészben térítési díjköteles fogászati ellátásokról és a térítési díj mértékéről Megbízott a rendelőben kifüggesztett tájékoztató útján értesíti a lakosságot.

3. Megbízó kijelenti, hogy a szerződés megkötésére az önkormányzat képviselő-testületétől a szükséges felhatalmazással rendelkezik.

4. Megbízott vállalja, hogy a Megbízóval előzetesen egyeztetett időpontban a nevelési- és oktatási intézmények vonatkozásában ellátja az iskolafogászati tevékenységet.

5. Megbízott vállalja, hogy a minimum feltételek közé tartozó eszközök, berendezések biztosításáról, azok karbantartásáról, cseréjéről, pótlásáról gondoskodik.

6. Felek megállapodnak abban, hogy a betegellátás helye: 7623 Pécs, Kandó Kálmán utca 2.[2][3]

7. Felek megállapodnak a fogorvosi rendelés idejében, mely az alábbiak szerint alakul:

hétfő	13:00-19:00
kedd	07:00-13:00
szerda	07:00-13:00

---

[1] Módosítva: 2019.10.13.
[2] Módosítva: 2019.02.22.
[3] Módosítva: 2025.12.02.

csütörtök 13:00-19:00
péntek 07:00-13:00[4]

7a. A felek megállapodnak abban, hogy a fogászati feladatellátást fogászati szakasszisztens támogatja. 2025. május 1-től a fogászati szakasszisztensi feladatokat ellátja: Nemesné Kiss Anita (szül.: Mohács,1969.08.02. anyja neve: Décsi Ida, adóazonosító: 8374681934: ; TAJ: 077905833) 7673 Kővágószőlős,Sajgói út 2. szám alatti lakos.[5]

8. A megbízás határozatlan időre szól.

9. Jelen szerződés megszűnik a szerződő felek közös megegyezése alapján, továbbá ha azt bármelyik fél felmondja. A felmondást írásban kell a másik féllel közölni.

10. Rendes felmondás esetén a felmondási idő 6 hónap. A rendes felmondást indokolni nem kell.

11. Megbízó a feladat-ellátási szerződést rendkívüli felmondással 30 napos határidővel – indokolással – felmondja, ha a fogorvos a feladat-ellátási szerződésben vállalt kötelezettségeit írásbeli felszólítás ellenére sem teljesíti, vagy folytatólagosan megszegi a jogszabályban foglalt, működésére vonatkozó előírásokat.

12. Megbízó a feladat-ellátási szerződést a jogosultság elvesztésének napjával – indokolással – felmondja, ha a fogorvos önálló egészségügyi tevékenység végzésére való jogosultságát bármely okból elveszti.

13. A szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését, módosítását bármelyik fél – alapos indokok közlésével – írásban kezdeményezheti. A felek megállapodnak, hogy az írásbeli kezdeményezést követő 30 napon belül az egyeztetést lefolytatják és további 15 napon belül elbírálják.

14. Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a PTK, valamint az egészségügyi és egészségbiztosítási jogszabályok rendelkezései az irányadók.

15. Jelen szerződés 2014. október 1-én lép hatályba.

Ezen szerződést a felek elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírták.

Berkesd, 2025.05.09.

Megbízó	Megbízott
Hermann-né Rattinger Mária Éva	Szentgyörgyváryné Dr. Lelkes Lívia

[4] Módosítva: 2019.02.22.

[5] Módosítva: 2025.05.09.